

Zomerburap 2026

Hoogheemraadschap van
Rijnland

Inhoud

Leeswijzer	3
Indeling van activiteiten: in programma's en thema's	3
Opbouw van deze zomerburap	3
Hoe past dit document in de planning- en controlcyclus (P&C-cyclus)?	3
Zomerburap in het kort	4
Deel I – Programmaverantwoording	6
Waterveiligheid	7
Voldoende water	13
Schoon en gezond water	25
Waterketen	34
Rijnland circulair en klimaatneutraal	41
Water en bodem sturend	44
Bestuur, organisatie en dienstverlening (BOD)	47
Deel II - Paragrafen	55
Financiering	55
Weerstandvermogen en risicobeheersing	56
Assetmanagement	57
Bedrijfsvoering	58
Deel III - Middelen 2026	60
Exploitatierekening naar kosten- en opbrengstsoorten	60
Investerings	62
Deel VI Toelichtingen	63
Restrisico's	63
Meldingen en incidenten	66
Subsidieontvangsten	69
Gebruikte afkortingen	70

In de zomerburap worden de financiële overzichten weergegeven x € 1 miljoen of bij uitgebreidere specificaties x € 1.000. Hierdoor zijn in de tellingen afrondingsverschillen mogelijk.

Leeswijzer

Indeling van activiteiten: in programma's en thema's

De Waterschapswet schrijft voor alle activiteiten en kosten in te delen in bestuursprogramma's. De verenigde vergadering (VV) heeft besloten tot de volgende indeling:

- Waterveiligheid
- Voldoende water
- Schoon en gezond water
- Waterketen
- Bestuur, organisatie en dienstverlening (BOD)

Daarnaast zijn er overkoepelende thema's die doorwerken in alle bestuursprogramma's, met name:

- Rijnland circulair en klimaatneutraal
- Water en bodem sturend

De bijbehorende activiteiten en kosten zijn ondergebracht in de bestuursprogramma's.

Opbouw van deze zomerburap

Deel I – Programmaverantwoording

Hierin staan per programma en per thema de afgesproken aandachtspunten uit de begroting met daarbij de realisatie in 2026. Per aandachtspunt is sprake van een score. De score geeft aan in hoeverre *de afspraken uit de begroting voor dit jaar behaald* zijn of naar verwachting behaald gaan worden:

Resultaten blijven significant achter bij afspraken uit de begroting.

Behoeft aandacht, resultaten blijven enigszins achter bij verwachtingen.

Op schema, binnen de kaders

Deel II – Paragrafen

Deel III – Middelen

Deel IV – Bedrijfsvoering

Deel VI – Toelichtingen

Bovenaan de pagina's van de zomerburap staat de knop zoals hiernaast afgebeeld. Dit is een link naar de inhoudsopgave en maakt het mogelijk om snel te navigeren door de zomerburap.

Hoe past dit document in de planning- en controlcyclus (P&C-cyclus)?

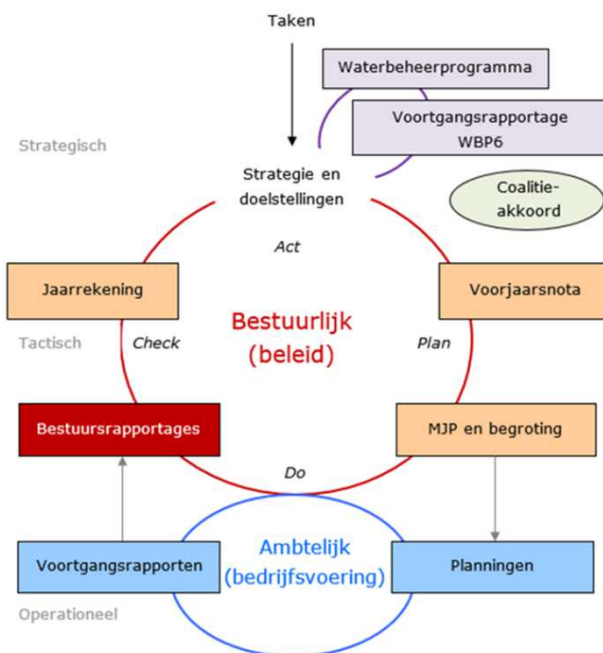
De zomerburap toetst de voortgang van de afspraken uit de programmabegroting. Dit wordt toegelicht met de concreet behaalde resultaten en de financiële gevolgen daarvan.

De burap geeft antwoord op de volgende vragen:

1. Ligt Rijnland qua programmabegroting op koers en waar is (bij)sturing nodig?
2. Voor welk deel is sprake van financiële wijzigingen of een begrotingswijziging?

Deze wijzigingen maken onderdeel uit van de rechtmatigheidsverantwoording. Meer informatie hierover is te vinden in de paragraaf Bedrijfsvoering.

De jaarlijkse P&C-cyclus start met de **voorjaarsnota**. De voorjaarsnota is de opstap naar het **meerjarenperspectief** en de **begroting** en geeft hiervoor kaders. Deze kaders zijn afgeleid van het Waterbeheerprogramma en het coalitieakkoord. Met de **bestuursrapportages** (buraps) rapporteren we vervolgens over de voortgang van de maatregelen. We doen dit met behulp van kleurscores. De score geeft aan in hoeverre de afspraken uit de begroting zijn behaald. Na afloop van het jaar volgt het **programmajaarverslag**. Dat is het laatste verslag in de jaarlijkse P&C-cyclus. Daarmee leggen we verantwoording af over het afgelopen begrotingsjaar.

Zomerburap in het kort

Scores per programma en per thema:

Veiligheid

We beschermen het beheergebied, de inwoners en bedrijven tegen overstromingen vanuit zee, de rivieren en het regionale watersysteem.

Voldoende water

We zorgen voor voldoende zoet water. Niet te veel, niet te weinig, voor inwoners en bedrijven, de agrarische sector en de natuur.

Schoon & Gezond water

We werken aan schoon en gezond water voor landbouw, natuur, woonomgeving en recreatie, het tegengaan van vervuilende stoffen en het verminderen van voedingsstoffen in het water.

Waterketen

We zuiveren het afvalwater van huishoudens en bedrijven. We doen dit zo efficiënt en duurzaam mogelijk.

BOD

We besturen, organiseren en verlenen diensten op effectieve wijze en werken toekomstgericht samen met onze omgeving.

Rijnland circulair en klimaatneutraal

Rijnland zet samen met partners in op circulair werken door de kringloop van water, energie en grondstoffen zoveel mogelijk te sluiten.

Water- en bodem sturend

Door klimaatverandering en ruimtelijke ontwikkelingen wordt de uitvoering van de waterschapstaken steeds complexer. Daarom stellen we duidelijke regels en kaders vast. We spreken onze partners daarop aan en stimuleren hen tot een klimaatbestendige ruimtelijke inrichting.

Resultaat x € 1 miljoen

Omschrijving	Jaarrekening 2025	Begroting 2026	Prognose 2026	Resultaten zomerburap 2026
Lasten	328,4	358,7	358,5	0,3 V
Baten	29,9	31,4	29,2	2,2 N
Saldo baten en lasten	298,5	327,4	329,3	1,9 N
Waterschapsbelastingen	309,8	332,1	336,7	4,6 V
Dividenden en overige inkomsten	4,3	4,5	4,6	0,1 V
Totaal waterschapsbelastingen en dividenden	314,1	336,6	341,3	4,7 V
Resultaat voor bestemming	15,6	9,3	12,1	2,8 V
Reeds bestemd resultaat	5,8	9,3	9,3	0,0 V
Nog te bestemmen resultaat	9,8	0,0	2,8	2,8 V

Het nog te bestemmen resultaat van de zomerburap komt uit op € 2,8 miljoen. Daarmee komt het totale resultaat voor bestemming uit op € 12,1 miljoen. Hiervan is bij de begroting al € 9,3 miljoen bestemd door middel van onttrekkingen en stortingen in de diverse reserves. Bij deze zomerburap zal een voorstel gedaan worden voor een bestemming van het resterende resultaat van € 2,8 miljoen.

Schuldenpositie per 31 december x € 1 miljoen

Omschrijving	Jaarrekening 2025	Begroting 2026	Prognose 2026
Totale schuldenpositie	900	972	950
% van de belastingopbrengsten	291%	293%	282%

De schuldpositie komt eind 2026 naar verwachting uit op 282%. Door het lagere investeringsvolume dan begroot en door het positieve jaarrekening resultaat is dit lager dan de begrote 293%.

Zomerburap in het kort

Kapitaallasten x € 1 miljoen

Omschrijving	Jaarrekening 2025	Begroting 2026	Prognose 2026
Totale kapitaallasten	80,2	88,4	86,2
% van de belastingopbrengsten	26%	27%	26%

In het coalitieakkoord is afgesproken dat het aandeel kapitaallasten maximaal 34% van de belastingomvang bedraagt. Met 26% blijven we daar nog ruim onder.

Wendbaarheid van de begroting x € 1 miljoen

Omschrijving	Jaarrekening 2025	Begroting 2026	Prognose 2026
Kapitaallasten	80,2	88,4	86,2
Totale lasten	328,4	358,7	358,5
Wendbaarheid van de begroting	24%	24%	23%

De kapitaallasten gedeeld door de bruto exploitatiekosten geeft een indicatie van de wendbaarheid van de begroting.

Belastingopbrengsten x € 1 miljoen (V = voordeel ; N = nadeel)

Omschrijving	Jaarrekening 2025	Begroting 2026	Prognose 2026	Resultaten zomerburap 2026
Ingezetenen	73,3	88,6	88,6	0,0 V
Gebouwd	75,9	84,1	86,4	2,3 V
Ongebouwd	9,6	9,3	9,3	0,0 V
Natuur	0,1	0,1	0,1	0,0 V
Zuiveringsheffing	149,2	149,7	151,8	2,1 V
Verontreinigingsheffing	1,7	0,4	0,6	0,2 V
Totaal waterschapsbelastingen	309,8	332,1	336,7	4,6 V

De oplegging van de belastingen verloopt voorspoedig. Op basis van de huidige inzichten verwachten we dat de totale opgelegde opbrengst ongeveer € 4,6 miljoen hoger zal uitkomen dan oorspronkelijk begroot.

Netto exploitatie per programma x € 1 miljoen (V = voordeel ; N = nadeel)

Omschrijving	Jaarrekening 2025	Begroting 2026	Prognose 2026	Resultaten zomerburap 2026
Waterveiligheid	40,7	45,0	44,4	0,6 V
Voldoende water	82,6	94,6	91,4	3,2 V
Schoon en gezond water	18,9	18,8	19,9	1,1 N
Waterketen	105,9	114,3	119,4	5,0 N
BOD	50,4	54,7	54,3	0,4 V
Totaal	298,5	327,4	329,3	1,9 N

De propnose van de exploitatie komt totaal uit op € 329,3 miljoen en is daarmee € 1,9 miljoen (0,6%) hoger dan de begroting (€ 327,4 miljoen). Alle belangrijke afwijkingen t.o.v. de begroting worden toegelicht bij de verschillende programma's.

Bruto investeringen per programma x € 1 miljoen

Omschrijving	Jaarrekening 2025	Begroting 2026	Prognose 2026	Verschil	% prognose
Waterveiligheid	15,6	22,3	18,8	-3,6	84,1%
Voldoende water	31,3	42,6	38,0	-4,7	89,1%
Schoon en gezond water	11,0	14,0	14,9	0,9	106,1%
Waterketen	64,8	72,8	63,9	-8,9	87,7%
BOD	1,8	1,4	1,2	-0,1	91,4%
Concernbrede korting (5%)		-7,7		7,7	
Totaal	124,5	145,5	136,8	-8,7	94,0%
Bijdragen	7,6	6,0	7,7	1,7	129,2%
Netto investeringen	116,9	139,6	129,1	-10,5	92,5%

De bruto investeringen komen uit op € 136,8 miljoen. Daarmee zijn de investeringen € 8,7 miljoen (6,0%) lager dan begroot.

Alle belangrijke afwijkingen t.o.v. de begroting worden toegelicht bij de verschillende programma's.

Deel I – Programmaverantwoording

De activiteiten van Rijnland zijn ondergebracht in vijf bestuursprogramma's: Waterveiligheid, Voldoende water, Schoon en gezond water, Waterketen, en Bestuur, Organisatie en Dienstverlening (BOD). Naast deze vijf programma's heeft Rijnland twee thema's die doorwerken in alle bestuursprogramma's: Rijnland circulair en klimaatneutraal, en Water en bodem sturend. De thema's worden ook toegelicht in de programmaverantwoording. De lasten en baten van de thema's zijn ondergebracht in de bestuursprogramma's.

Overzicht van de lasten en baten van de programma's x € 1 miljoen (V = voordeel ; N = nadeel)

Omschrijving	Jaarrekening 2025	Begroting 2026	Prognose 2026	Resultaten zomerburap 2026
Lasten Waterveiligheid	43,7	47,3	46,5	0,8 V
Baten Waterveiligheid	2,9	2,4	2,2	0,2 N
Netto Waterveiligheid	40,7	45,0	44,4	0,6 V
Lasten Voldoende water	87,4	102,4	98,6	3,8 V
Baten Voldoende water	4,8	7,8	7,2	0,6 N
Netto Voldoende water	82,6	94,6	91,4	3,2 V
Lasten Schoon en gezond water	19,0	18,8	19,9	1,1 N
Baten Schoon en gezond water	0,1	0,0	0,0	0,0 V
Netto Schoon en gezond water	18,9	18,8	19,9	1,1 N
Lasten Waterketen	118,4	126,7	129,5	2,8 N
Baten Waterketen	12,5	12,3	10,2	2,2 N
Netto Waterketen	105,9	114,3	119,4	5,0 N
Lasten BOD	59,9	63,6	63,9	0,4 N
Baten BOD	9,5	8,9	9,6	0,8 V
Netto BOD	50,4	54,7	54,3	0,4 V
Totaal netto kosten van de programma's	298,5	327,4	329,3	1,9 N
Waterschapsbelastingen	309,8	332,1	336,7	4,6 V
Dividenden en overige inkomsten	4,3	4,5	4,6	0,1 V
Totaal waterschapsbelastingen en dividenden	314,1	336,6	341,3	4,7 V
Resultaat voor bestemming	15,6	9,3	12,1	2,8 V
Reeds bestemd resultaat	5,8	9,3	9,3	0,0 V
Nog te bestemmen resultaat	9,8	0,0	2,8	2,8 V

Hierna worden de resultaten en bijbehorende middelen ten opzichte van de begroting per programma toegelicht.

Zomerburap 2026

Waterveiligheid

Waterveiligheid

Portefeuillehouder: Marjon Verkleij-Lemmers

We beschermen het beheergebied, de inwoners en bedrijven tegen overstromingen vanuit zee, de rivieren en het regionale watersysteem. Dat doen we in nauwe samenwerking met onze omgeving.

Stand 30 juni

Het programma ligt grotendeels op koers. De nieuwe projecten voor de versterking van de regionale keringen beginnen op stoom te komen. Dit jaar leveren we 3 kilometer op, conform het resultaat dat in de begroting staat. Tegelijkertijd ontstaan in meerdere projecten vertragingen door flora- en faunaonderzoek, beschermde soorten, langere vergunningprocedures en het verleggen van kabels en leidingen. Vanaf 2027 neemt de productie naar verwachting toe en in 2028 komen we dicht bij het gewenste tempo.

Daarnaast werken we door aan het verder actualiseren en aanscherpen van de toetsresultaten. Denk dan bijvoorbeeld aan het nog beter in beeld brengen hoe de kering is opgebouwd en nieuwe inzichten voor parameters. Daardoor is nu nog 88,5 km niet meer afgekeurd. In totaal is daarmee tot op heden 117,1 km niet langer afgekeurd t.o.v. de toetsing van 2024. Dat voedt het gesprek met de provincies en de keuzes die we maken in de begroting.

De uitvoering van de versterking van de keersluis in Gouda is begin 2026 gestart. Voor de ingestorte oever aan het Valkenburgse Meer heeft de provincie een nieuw inrichtingsplan vastgesteld, waarmee kan worden toegewerkt naar een nieuwe kering. De aanbesteding van de balgstuwen is in de eerste poging niet gelukt, maar een vervolgtraject hopen we in het derde kwartaal succesvol af te ronden. Voor het BOB-traject 'Schade aan keringen' besloot de VV in mei om het eerdere besluit terug te draaien. De populatie muskusratten blijft een belangrijk aandachtspunt. De bestrijding verloopt efficiënt en het aantal vangsten is licht gestegen. Door groei van de populatie en capaciteitsknelpunten lukt het nog niet om de populatie in het hele Rijnlandse gebied terug te dringen. In de samenwerking binnen Muskusrattenbeheer West- en Midden-Nederland (MRB WMNL) blijft het doel om de populatie richting de landsgrenzen terug te brengen overeind. De inzet vraagt blijvende aandacht, omdat onvoldoende terugdringing op termijn tot hogere risico's en kosten voor waterveiligheid kan leiden.

Financieel (x € 1 miljoen)

Omschrijving	Begroting 2026	Prognose 2026	Verschil	% prognose
Bruto investeringen	22,3	18,8	-3,6	84,1%
Exploitatielasten	47,3	46,5	-0,8	98,3%
Exploitatiebaten	2,4	2,2	-0,2	91,0%
Netto exploitatiekosten	45,0	44,4	-0,6	98,7%

Indicatoren

Omschrijving	Score	Doel 2026	Realisatie 2026
Km primaire keringen cf. norm (totaal 52,9)		51,6 km	51,6 km
Km regionale keringen cf. norm (totaal 1.089)		957 km	957 km

Toelichting op de primaire keringen: de resterende opgave wordt pas de komende jaren opgepakt. Dit jaar wordt alleen aan de kunstwerken gewerkt. Totale lengte die we aanhouden is conform lengte van de kering langs de lijn van de legger.

Belangrijkste resultaten 2026

We starten met de verkenningsfase van de versterking van de primaire kering in Gouda (1,3 km). Dit is onderdeel van het Hoogwaterbeschermingsprogramma (HWBP).

We hebben de subsidiebeschikking van het HWBP ontvangen en zijn met het ingenieursbureau begonnen aan de verkenningsfase. Het project verloopt volgens planning. Op dit moment wordt de slag gemaakt van mogelijke alternatieven naar kansrijke alternatieven. Het doel is om in het eerste kwartaal van 2027 een vastgesteld voorkeursalternatief te hebben voor de dijkversterking.

Zomerburap 2026 Waterveiligheid

We starten met de uitvoeringsfase van de kunstwerken in de (primaire) keringen bij Spaarndam en Gouda, inclusief de overdracht van de Woerdersluis van Hoogheemraadschap De Stichtse Rijnlanden (HDSR) naar Rijnland.

De ontwerpfase van de kunstwerken in Spaarndam is afgerond en er zijn afspraken gemaakt met HDSR over de financiering en scope van het onderhoudsarm maken van de Woerdersluis. De aanbesteding voor het werk staat gepland in het derde en vierde kwartaal. Er wordt goede voortgang gemaakt in het project Spaarndam. Het doel is om in 2027 te starten met de renovatie/restauratie van de kunstwerken.

De renovatie van de kunstwerken in Gouda is in uitvoering. De subsidie voor de realisatiefase (á € 5,7 miljoen) is toegekend door het HWBP, de beschikking hiervoor is ontvangen. Het project heeft in de uitvoering een vertraging opgelopen van ongeveer vier weken door lekkage in de bouwkuip. Als er verder geen grote risico's of onverwachte omstandigheden optreden, is de versterking in 2027 afgerond.

We leveren 3 km aan versterkte regionale kering op. Daarnaast bereiden we ongeveer 70 km voor om de uitvoering in de komende jaren verder te verhogen.

De uitvoering van de regionale keringen ligt op schema. Dit jaar worden twee projecten opgeleverd: de Drooggemaakte Akkersloot, Hertogs- en Blijverpolder (DHAB-polder) en Hazerswoude-West. De DHAB-polder is gereed en de oplevering van Hazerswoude-West volgt voor de zomer. Daarmee is de verwachte 3 km dit jaar gerealiseerd.

Met de westelijke waterschappen en provincies werken we aan de herziening van het Uitvoeringsbesluit regionale keringen West-Nederland. Deze stellen we in 2026 bestuurlijk vast.

Als waterschap hebben we ambtelijk en bestuurlijk bezwaar gemaakt tegen het voorstel van de provincies. De provincie is bevoegd gezag, dus kan en gaat de wijziging waarschijnlijk alsnog doorzetten. Rijnland overweegt een zienswijze in te dienen en eventueel in te spreken bij de besluitvorming in de Provinciale Staten. Het bestuurlijk gesprek met de provincie heeft weinig opgeleverd. De provincie zet de eigen planning voort en de besluitvorming in drie Gedupeerde Staten staat nu gepland op 1 september. Verder informatie volgt.

We maken een eerste globale opzet van een nieuw Uitvoeringsprogramma regionale keringen, waarin we dit uitvoeringsbesluit verwerken.

Het procedureel voorstel voor besluitvorming is geaccordeerd door de hoogheemraad en gedeputeerden. Op 22 september vindt een D&H-beeldsessie plaats. Daarop volgt eind dit jaar een D&H-besluit over een voorstel voor de normen en in het eerste kwartaal van 2027 een VV-besluit voor het wijzigingen van de legger.

We ronden de evaluatie van het besluit 'Schade aan keringen' af. Als daar aanleiding toe is, leggen we hierover een besluit voor.

De VV heeft het besluit Evaluatie 'Schade aan keringen' op 13 mei dit jaar vastgesteld. Hiermee is zowel de evaluatie als de pilotperiode formeel afgerond. Naar aanleiding hiervan is een aantal vervolgacties vastgesteld om de pilot zorgvuldig af te wikkelen. De eventuele financiële consequenties maken onderdeel uit van de begroting.

Ter bescherming van onze kades en keringen werken we binnen het samenwerkingsverband Muskusrattenbeheer West- en Midden-Nederland (MRB WMNL) gestadig door aan het terugdringen van de muskusrat tot de landsgrenzen.

De populatie muskusratten blijft een punt van aandacht. De bestrijding verloopt efficiënt en het aantal vangsten is licht gestegen. Door groei van de populatie en capaciteitsknelpunten lukt het nog niet om de populatie in het hele Rijnlandse gebied terug te dringen. Het bestuurlijke gesprek over de landelijke solidariteit en daaraan gekoppeld de extra uren voor ons gebied zit vast. Er is daarom vanuit de eigen organisatie besloten om alvast extra capaciteit aan te trekken.

Wat is ons doel?

Rijnland ligt grotendeels onder zeeniveau en blijft daarom niet droog zonder waterkeringen (duinen, dijken en kades). We beschermen ons beheergebied en de inwoners tegen overstromingen. Een belangrijk doel daarbij is dat de primaire en regionale keringen voldoen aan de gestelde normen. De primaire keringen moeten in 2050 voldoen aan de landelijke norm. In de huidige afspraken met de provincie staat dat de regionale keringen in 2030 voldoen aan de provinciale norm. De recente toetsing uit 2024 laat echter zien dat we door zakkingen altijd een opgave houden. Op dit moment lopen daarom gesprekken om nieuwe

Zomerburap 2026

Waterveiligheid

afspraken te maken over toekomstige versterking. De waterveiligheidsaanpak bestaat uit drie lagen. We noemen dat meerlaagsveiligheid.

Wat doen we daarvoor?

Om de programmadoelen te bereiken, doen we het volgende:

1. We beschermen ons gebied tegen overstromingen door onze assets in stand te houden.
2. We adviseren over het beperken van de gevolgen van overstromingen.
3. We bereiden ons goed voor op calamiteiten.

Overige doelstellingen en resultaten Programmabegroting 2026	Score	Realisatie 2026
1. We beschermen tegen overstromingen door onze assets in stand te houden		
De eerste laag uit de landelijke aanpak meerlaagsveiligheid is preventie. Rijnland heeft als beheerder de taak om de waterkeringen aan de normen te laten voldoen en om voor het noodzakelijke beheer en onderhoud te zorgen, zodat we ons gebied goed beschermen tegen overstromingen. In het kader van de zorgplicht verhogen en versterken we regelmatig onze keringen, bijvoorbeeld wanneer ze door bodemdaling te laag zijn geworden. Daarnaast zetten we advisering, inspectie, vergunningverlening, toezicht en handhaving in om de keringen te beschermen.		
Primaire keringen – beleidsontwikkelingen		
Eind 2025 heeft de ledenvergadering van de Unie van Waterschappen (UvW) over een aanvullend budget voor het HWBP besloten en een bijbehorend pakket aan beheersmaatregelen vastgesteld. In 2026 werken we samen met onze partners aan de implementatie hiervan.		Binnen de UvW, het HWBP en het Rijk lopen momenteel meerdere trajecten om de voorwaarden en uitwerking van het aanvullende budget en de bijbehorende beheersmaatregelen verder te concretiseren. Hiervoor zijn diverse werkgroepen ingericht die deze onderwerpen uitwerken. De eerste conceptdocumenten zijn in voorbereiding, maar nog niet afgerond. De verwachting is dat de definitieve opleverdocumenten volgens planning in de tweede helft van 2026 beschikbaar komen. Wij zijn actief betrokken bij deze trajecten en volgen de ontwikkelingen nauwgezet door mee te lezen en waar nodig input te leveren.
In 2025 stelde de VV regels voor strandbebouwing vast. Dit maakt zeewaartse verplaatsing van seizoenspaviljoens aan de kust mogelijk. Dit is nodig voor voldoende aangroei van de duinen om gesteld te staan voor zeespiegelstijging. Vanaf 2026 stellen we stapsgewijs in samenwerking met betrokken gemeenten de exacte 'zone van duinaangroei' vast.		De zone van duinaangroei voor Wassenaar is definitief vastgesteld en strandbebouwing is hier inmiddels zeewaarts verplaatst. Ook voor Katwijk is de zone van duinaangroei definitief vastgesteld; de verplaatsing van strandbebouwing volgt in 2028. De zones van duinaangroei voor Bloemendaal en Zandvoort zijn in ontwerp vastgesteld.
We starten met de herziening van de ruimtereservering voor primaire keringen via onze legger (naar aanleiding van de brief Water en Bodem Sturend van de minister van Infrastructuur en Waterstaat van 25 november 2022). Dit is onderdeel van een gehele leggerherziening van de primaire keringen.		Voor de benodigde ruimtereservering voor de primair keringen een plan van aanpak opgesteld en in uitvoering genomen. De implementatie van de ruimtereserveringen is voorzien in 2029.
Primaire keringen – projecten		
We starten met de verkenningsfase van het dijkversterkingstraject Gouda (spoor 4).		De verkenningsfase is opgestart. De subsidiebeschikking voor de verkenningsfase is ontvangen vanuit het HWBP. Loopt volgens planning, de rapportage is in juni vastgesteld door D&H en is opgestuurd naar de Inspectie Leefomgeving en Transport (ILT) en de provincies.
Primaire keringen – routines		
We stellen de jaarlijkse veiligheidsrapportage voor de primaire keringen op en rapporteren hierover aan de ILT. Hierin beschrijven we de staat van onze primaire keringen en de processen rondom het beheer en onderhoud van deze waterkeringen (Kader Zorgplicht Primaire Waterkeringen).		We voegen dit jaar de rapportage over de regionale keringen en primaire keringen samen tot één alomvattend rapport met een compleet beeld van de waterveiligheid van Rijnland. Dit loopt volgens planning, de rapportage is in juni vastgesteld door D&H en is opgestuurd naar de ILT en de provincies.
We gaan verder met de Tweede Landelijke Beoordeling Overstromingsrisico's (LBO2). We ronden de beoordeling af van traject 14-7 (Scheveningen tot Katwijk).		De conceptrapportage komt in juli gereed. Alles loopt conform planning. Bestuurlijke afronding eind het derde kwartaal begin vierde kwartaal.
Regionale keringen – beleidsontwikkelingen		
Klimaatverandering heeft invloed op de beoordeling van de keringen. We analyseren het effect van klimaatscenario's op de regionale keringen en de benodigde ruimtereservering, op basis van het onderzoek Toekomstbestendig waterbeheer Rijnland (TGWR, zie pagina 43). In 2025 hebben we de		Binnen het programma TGWR is de impactanalyse naar de effecten van klimaatscenario's op de waterkeringen afgerond. Op 1 juli stelde de VV de strategienota Toekomstgericht Waterbeheer Rijnland door de VV vast. Daarnaast is voor de benodigde ruimtereservering voor de primair keringen een plan

Zomerburap 2026

Waterveiligheid

Overige doelstellingen en resultaten Programmabegroting 2026	Score	Realisatie 2026
impactanalyse uitgevoerd. In 2026 vertalen we dit naar een robuuste strategie voor TGWR.		van aanpak opgesteld en in uitvoering genomen. De implementatie van de ruimtereserveringen is voorzien in 2029.
Regionale keringen – routines		
We voeren de inspecties van de regionale keringen in 2026 uit en handelen de schadepunten af die daaruit voortkomen. Buitengewoon onderhoud gebeurt door Rijnland, dagelijks onderhoud door de eigenaar. Complexe schadepunten nemen we mee in de prioritering richting het dijkversterkingsproject.		De voorjaarsinspectie 2026 is buiten afgerond en loopt daarmee volgens planning. Alle punten zijn beoordeeld en toebedeeld aan de juiste teams. Dit is het laatste jaar dat Rijnland de schadepunten gerelateerd aan het BOB-traject 'Schade aan keringen' fysiek oppakt. De VV heeft hierover in mei 2026 besloten. Dit jaar versturen we voor het eerst de attenderingsbrieven aan eigenaren met opschot op de kering.
Vanaf 2026 is het continu toetsen van de regionale keringen een jaarlijkse routine. Dit houdt in dat we het toetsingsoordeel zo actueel mogelijk houden door nieuwe relevante gegevens over de regionale keringen in het toetsingsoordeel te verwerken en waar nodig trajecten opnieuw te toetsen. Op die manier bepalen we jaarlijks het meest actuele veiligheidsbeeld van de regionale waterkeringen. Deze gebruiken we om de scope voor de dijkversterkingen zo optimaal mogelijk te bepalen. In het verleden toetsten we de keringen slechts eens in de 12 jaar.		Fase 1 (onderzoek aanscherping stabiliteitstoetsing regionale keringen) met Deltares is afgerond. Naar aanleiding daarvan kan in ieder geval al 88,5 km worden goedgekeurd. Fase 2, aanscherping schadefactor, is afgerond op 16 juli (oplevering). Ook zijn de sterkteparameters van veen verder aangescherpt. Verder geldt dat nieuwe invoer a.d.h.v. Actueel Hoogtebestand Nederland 5 (AHN5) in het tweede kwartaal is gegenereerd. Nieuwe bodemgegevens zijn in het tweede kwartaal aan de database toegevoegd. Deze invoer wordt in het derde kwartaal nader aangescherpt om ermee te toetsen.
Elk jaar stellen we de voortgangsrapportage regionale keringen op. Hiermee rapporteren we aan de provincies over de stand van zaken over de toetsing, versterking, het beheer en de financiën.		Loopt volgens planning. Deze is dit jaar samengevoegd met de rapportage van de primaire keringen. Er zijn gesprekken over rapportage met provincie gevoerd en de rapportage is opgestuurd.
Overkoepelende acties – beleidsontwikkelingen		
We bereiden ons verder voor op de komst van de bever in ons beheergebied. Voor mogelijk beleid en protocollen voor de beverproblematiek werken we samen met het Rijk, provincies en andere waterschappen. De basis hiervoor is de landelijke beveraankpak uit 2025.		We bereiden in september de ontheffingsaanvraag voor beide provincies voor. Dit is een doorlopend traject; de planning vanuit het Rijk vraagt meer tijd dan voorzien, maar valt niet te beïnvloeden.
Overkoepelende acties – projecten		
We participeren in het project Meegroeidijk om te onderzoeken of we bagger kunnen toepassen voor het versterken van waterkeringen. Dit draagt bij aan circulair onderhoud. We starten in 2026 een pilot die tot en met 2028 duurt. Het project wordt uitgevoerd onder coördinatie van een ingenieursbureau en onder begeleiding van een projectgroep bestaande uit drie waterschappen (Noorderzijlvest, Brabantse Delta en Rijnland). Elk van deze waterschappen voert een pilot uit.		Loopt volgens planning. De aanbestedingsprocedure is afgerond. We zijn nu in de uitvoeringsfase. Tot nog toe is de pilotlocatie afgerasterd en is de vakindeling uitgezet. Ook zijn de eerste voorbereidende monitoringsactiviteiten volbracht. In 2028 verwachten we de pilot af te ronden.
We onderzoeken bij twee dijkversterkingsprojecten (een groene kering en een damwand) de mogelijkheden om dijkverbeteringstrajecten circulair uit te voeren.		We liggen op schema. De mogelijkheden zijn verkend en die worden nu verwerkt in het ontwerp.
We integreren de routekaart Schoon en Emissieloos Bouwen (SEB) in onze aanbestedingen, conform het Afwegingskader Circulair Rijnland.		We liggen op schema. Samen met inkoop wordt dit volledig meegenomen in de aanbestedingen.
2. We adviseren over het beperken van de gevolgen van overstromingen		
In de landelijke aanpak meerlaagsveiligheid vormt de tweede laag het adviseren over de ruimtelijke inrichting, met het oog op beperking van de gevolgen van overstromingen.		
Beleidsontwikkelingen We hebben voor het hele gebied inzicht in de gevolgen van overstromingen door middel van overstromingsbeelden. In 2026 stellen we de kaders en uitgangspunten op om de geschikte maatregelen voor duurzame ruimtelijke inrichting per gebied te bepalen.		In 2024 en 2025 zijn nieuwe overstromingssimulaties uitgevoerd voor het hele gebied t.b.v. de derde cyclus van de Richtlijn Overstromingsrisico's (ROR3). In Polders op Orde is deze informatie gedeeltelijk ontsloten met aanwijzingen t.b.v. duurzame inrichting. Daarnaast wordt vanuit TGWR & WBS nagedacht over bredere kaders. De Calamiteiten Bestrijdingsplannen (CBP) voor de keringen worden herzien naar aanleiding van de nieuwe beelden. In het kader van de

Zomerburap 2026

Waterveiligheid

Overige doelstellingen en resultaten Programmabegroting 2026	Score	Realisatie 2026
		ROR3 werken we ook landelijk aan een update van het Overstromingsrisicobeheerplan. Herziening van de CBP's gaat vooral om de aanvalsplannen. Dit is opgestart. De resultaatafspraken is enigszins breed geformuleerd en kent raakvlakken met andere afspraken (TGWR, WBS, Polders op Orde).
Routines We adviseren onze partners en inwoners over keuzes in de ruimtelijke inrichting (zie ook het hoofdstuk Water en Bodem Sturend). Samen met de provincies kijken we welke impact de nieuwe woningbouwopgave heeft op de overstromingsrisico's en normen voor waterkeringen.		De potentiële impact van de bekende geplande woningbouw in de polders op de norm van de regionale keringen is bepaald en ontsloten via een dashboard. Met de provincies bekijken we per casus of normverhoging noodzakelijk is. Een voorbeeld is de Gnephoek. Daarover heeft Rijnland al advies uitgebracht. Naar aanleiding daarvan is voorgesteld het inrichtingsplan aan te passen, waardoor de norm volgens Rijnland niet langer wordt beïnvloed. Het thema waterveiligheid verdient nog meer aandacht in het WBS-verhaal van Rijnland. In voorbesprekingen over ruimtelijke ontwikkelingen kan het waterveiligheidsverhaal ook scherper.
3. We bereiden ons goed voor op calamiteiten In de landelijke aanpak meerlaagsveiligheid betreft de derde laag 'voorbereid zijn op een mogelijke overstroming en op andere calamiteiten'. Calamiteiten kunnen we helaas nooit uitsluiten. Rijnland bereidt zich dan ook goed voor op alle mogelijke waterstaatkundige calamiteiten die zich in het beheergebied kunnen voordoen. De calamiteitenorganisatie van Rijnland valt qua activiteiten en kosten onder het bestuursprogramma BOD en beschrijven we daarom in dat hoofdstuk. De gerelateerde activiteiten en kosten in het programma Waterveiligheid in deze planperiode zijn als volgt.		
Projecten We renoveren de vier balgstuwen (noodwaterkeringen) in de Ringvaart van de Haarlemmermeer. In 2025 hebben we de aanbesteding afgerond. In 2026 start de uitvoeringsfase. Eind 2027 zijn de balgstuwen naar verwachting gereed.		De aanbesteding loopt (in de vorm van een mededingingsprocedure). Naar verwachting zal het project in het derde kwartaal van 2026 worden aanbesteed, waarna de uitvoeringsfase van het project wordt opgestart. Afhankelijk van de uitvoeringsplanning van de aannemer zijn de balgstuwen in 2028 gereed, met een uitloop tot uiterlijk het tweede kwartaal van 2029. Doordat de initiële aanbesteding niet is geslaagd (geen aanbieding mogelijk binnen het gestelde plafondbedrag) is de planning naar achteren gegaan. Vanwege het complexe karakter van het Werk en de plannings-technische component daarvan (in- en uithijzen Balgstuwen Ringvaart; werken buiten vaarseizoen) hebben de potentiële aannemers op verzoek extra tijd gekregen om het Werk uit te kunnen voeren. Oplevering zal, afhankelijk van de planning van de aannemer, plaatsvinden in 2028 met een uitloop tot uiterlijk het tweede kwartaal 2029.
Routines We nemen de compartimenteringen en de bijbehorende noodwaterkeringen op in het beheer- en onderhoudsprogramma. In 2026 ronden we daarvoor de inspectie van de noodwaterkeringen af als basis voor het onderhoudsprogramma.		Dit loopt volgens planning. De inspecties zijn in 2026 afgerond. Momenteel worden de resultaten beoordeeld om te bepalen welke herstelmaatregelen en bijbehorende investeringen nodig zijn. In samenhang met de niet meer functionele assets bekijken we wat een passende aanpak is. Voor een aantal noodwaterkeringen is het van belang dat we ze binnen watersystemen gaan testen. Dit om meer inzicht te krijgen in het functioneren en een beter beeld te vormen van de nu onzichtbare delen onder het wateroppervlak. Dit is een aandachtspunt voor dit en volgend jaar.

Financieel (V = voordeel ; N = nadeel)

Exploitatie x € 1 miljoen	Jaarrekening 2025	Begroting 2026	Prognose 2026	Resultaten zomerburap 2026
Lasten	43,7	47,3	46,5	0,8 V
Baten	2,9	2,4	2,2	0,2 N
Netto	40,7	45,0	44,4	0,6 V

Zomerburap 2026 Waterveiligheid

De netto lasten van het programma Waterveiligheid zijn € 0,6 miljoen lager dan begroot. De percelen voor reparaties aan waterkeringen zijn opnieuw aanbesteed en gegund. Doordat de nieuwe contracten dit jaar in werking gaan, verwachten we € 0,2 miljoen minder uit te geven dan begroot. Na de zomer verwachten we een beter beeld te hebben van de snelheid waarin de reparaties worden uitgevoerd en opgepakt. Daarentegen zijn de opbrengsten uit bijdragen van derden € 0,2 miljoen lager doordat we een reeds verkregen bijdrage à € 0,2 miljoen moeten terugbetalen. De gemaakte afspraken zijn gewijzigd waardoor we geen recht meer hebben op deze bijdrage. Door de huidige droogte (juni-augustus) moeten we reparaties aan keringen uitvoeren die niet gepland waren. Mocht dit financiële impact hebben dan komen we er in de najaarsburap op terug.

De doorbelaste personeelskosten aan dit programma zijn € 0,3 miljoen lager dan begroot. Dit komt voornamelijk doordat er minder uren op het programma Waterveiligheid zijn geschreven dan begroot. Verder zorgt een eindafrekening 2025/voorschot 2026 HWBP voor lagere kosten (€ 0,5 miljoen). Tot slot is er nog een nadeel op de kapitaallasten van € 0,2 miljoen door hogere afschrijvingskosten Schinkerpolder en herstel afschuiving van de Middelburg-Tempelpolder door eerdere oplevering (€ 0,7 miljoen) en er zijn lagere rentelasten door achterblijven investeringen (€ 0,5 miljoen).

Investerings x € 1 miljoen	Jaarrekening 2025	Begroting 2026	Prognose 2026	Verschil	% prognose
Uitgaven	15,6	22,3	18,8	-3,6	84,1%
Bijdragen derden	-0,3	5,5	4,2	-1,3	76,7%
Netto	15,9	16,9	14,6	-2,3	86,5%

De investeringsuitgaven zijn € 3,6 miljoen lager dan begroot.

De lagere uitgaven t.o.v. de begroting gaan over:

- Verbetering IJsseldijk Gouda: -/- € 1,6 miljoen
De kosten van het project zijn verlaagd op basis het aanbestedingsresultaat. Ook is gekeken naar de kostenverdeling over de looptijd van het project. Daarnaast is het toekomstig werk vermeld in 2026 en eerder opgenomen in de prognose onderhandenwerk van 2027 en verder.
- Kunstwerken Spaarndammerdijk: -/- € 0,9 miljoen
De kosten voor 2026 vallen lager uit vanwege meevallende kosten voor de voorbereidende fase, een lagere inschrijving van het ingenieursbureau en een vertraging in de kosten voor de realisatie door de langere doorlooptijd van de omgevingsvergunning.
- Kadeverbeteringen: -/- € 0,3 miljoen
De verwachte bijdrage voor werken-met-werkenprojecten is voor Waterschap Amstel, Gooi en Vecht (AGV) met € 0,6 miljoen naar beneden bijgesteld. Voor het Nieuwveens Jaagpad verwachten wij een deel pas in 2027 te hoeven bijdragen als gevolg van vertragingen bij AGV. Voor de Kudelstaartseweg verwachten we minder te hoeven bijdragen dan vooraf bedacht. Voor DiRK-projecten verwachten we een kleine plus van € 0,3 miljoen. Al met al zorgt dit voor € 0,3 miljoen minder verwachte uitgaven voor 2026.
- Vervangen balgstuwen: -/- € 0,8 miljoen
De raming van het project is naar beneden bijgesteld i.v.m. de verwachte voortgang van het project door een langer aanbestedingstraject.

De investeringsbijdragen van derden zijn € 1,3 miljoen lager dan begroot. Dit betreft:

- Verbetering IJsseldijk Gouda -/- € 1,0 miljoen
Door de lagere kosten voor het project Verbetering IJsseldijk Gouda is ook de te ontvangen subsidiebijdrage naar beneden bijgesteld.
- Kunstwerken Spaarndammerdijk -/- € 0,3 miljoen
De kosten van het project worden betaald door HDSR. Doordat de projectkosten zijn gedaald, dalen ook de opbrengsten.

Zomerburap 2026

Voldoende water

Voldoende water

Portefeuillehouder: Henk Hazenoot

We zorgen voor voldoende zoetwater. Niet te veel, niet te weinig. Voor inwoners en bedrijven, de agrarische sector en de natuur.

Stand 30 juni

Het programma ligt grotendeels op koers. De aanpak van de grote watervlavel vraagt de meeste aandacht, gevolgd door het baggeren van de primaire watergangen. De robuuste strategie voor Toekomstgericht Waterbeheer Rijnland is afgerond en de implementatie is gestart.

De raamovereenkomst voor de bestrijding van de grote watervlavel is in mei ingetrokken naar aanleiding van een kort geding. Met een overbruggingsovereenkomst met twee partijen kunnen de werkzaamheden voor 2026 doorgaan. De aanbesteding voor de nieuwe raamovereenkomst volgt in de tweede helft van 2026. Naar verwachting geven we dit jaar circa € 0,6 miljoen minder uit aan exotenbestrijding.

Baggeren vraagt nog extra aandacht om meer grip te krijgen op de uitvoering in relatie tot de prognose. We monitoren de uitputting nauwgezet, analyseren de redenen voor afwijkingen en nemen beheersmaatregelen. Dit is onderdeel van bredere verbeteracties op het gebied van baggeren. Ook de samenwerking met gemeenten vraagt aandacht: op onderdelen verloopt deze stroever en werkt dit vertragend en kostenverhogend.

Met de gemeenten Haarlemmermeer en Haarlem is bestuurlijke overeenstemming bereikt over de herziening van de convenanten onderhoud overig water. De uitwerking tot vaststellingsovereenkomsten wordt na de zomer aan de colleges voorgelegd en begin 2027 aan de gemeenteraden. Met Alphen aan den Rijn en Lisse lopen de bestuurlijke gesprekken nog. Het convenant van Zoetermeer is voorzien van een einddatum en daarmee aflopend.

Voor boezemgemaal Katwijk zijn de motor en pomp 4 uitgehesen en voor nadere inspectie naar de fabriek gebracht. Na oplevering van pompijn 4 in 2027 start de revisie van de overige pompijnen.

Financieel (x € 1 miljoen)

Omschrijving	Begroting 2026	Prognose 2026	Verschil	Verschil
Bruto investeringen	42,6	38,0	-4,7	89,1%
Exploitatielasten	102,4	98,6	-3,8	96,3%
Exploitatiebaten	7,8	7,2	-0,6	92,6%
Netto exploitatiekosten	94,6	91,4	-3,2	96,6%

Indicatoren

Omschrijving	Score	Doel 2026	Realisatie 2026
Gebied waar peil voldoet aan peilbesluit		95%	96%
Polders voldoen aan norm wateroverlast		95%	99%

Belangrijkste resultaten 2026

Strategie Toekomstgericht Waterbeheer Rijnland (TGWR) gereed en implementatie gestart

De robuuste strategie Toekomstgericht Waterbeheer Rijnland is afgerond. Vanuit het project is een concept-overdrachtsdocument opgesteld dat als basis dient voor het implementatieplan. Onderdelen van de strategie landen in het overdrachtdossier en in het volgende waterbeheerprogramma. Voor vervolgonderzoek naar verzilting in de Bollenstreek en voor het ontwikkelen van een langetermijnstrategie voor zoet water is capaciteit belegd.

Zomerburap 2026

Voldoende water

Peilbeheer

De conceptversie van het handelingskader peilbeheer is voor 75% gereed. Vaststelling door D&H is voorzien in het najaar, waarna het ter kennisname naar de verenigde vergadering gaat. De doorontwikkeling van het sturingsmodel peilbeheer (BOSBO) is gestart en loopt volgens planning. Er staan trajecten gepland voor de doorontwikkeling en er zijn opleidingsmomenten voor de peilbeheerders uitgevoerd en ingepland.

Duidelijkheid over het convenant afbouwtraject per gemeente

Met de gemeenten Haarlemmermeer en Haarlem is bestuurlijke overeenstemming bereikt over de herziening van het convenant. Dit wordt nu uitgewerkt tot een vaststellingsovereenkomst die na de zomer aan de colleges worden voorgelegd en begin 2027 aan de gemeenteraden. Met Alphen aan den Rijn en Lisse lopen de bestuurlijke gesprekken over de herziening nog. Deze gesprekken verlopen goed. Het convenant van Zoetermeer is voorzien van een einddatum en daarmee aflopend.

Beheerste aanpak waternavel

De nieuwe raamovereenkomst is in mei ingetrokken naar aanleiding van een kort geding over de aanbesteding. Inmiddels is een overbruggingsovereenkomst gesloten met twee partijen, waardoor de werkzaamheden voor 2026 opgepakt kunnen worden. Naar verwachting geven we hierdoor circa € 0,6 miljoen minder uit dit jaar. De aanbesteding voor de nieuwe raamovereenkomst wordt in de tweede helft van 2026 opgestart. Voor de nieuwe aanpak is meerjarige dekking gevonden.

Poldergemalen

De voortgang ligt op het geplande tempo. Het eerste Rijnlandse standaardgemaal is dit jaar opgeleverd. Bij de oplevering zijn twee acties gestart: interne communicatie over de principes van het standaardgemaal en de evaluatie van de toepassing. Het risicoprofiel areaal poldergemalen is tenminste gelijk gebleven.

Boezemgemalen

De uitgebreide onderhoudswerkzaamheden van boezemgemaal Katwijk zijn gestart. De motor en pomp 4 van het boezemgemaal zijn uitgehesen en voor nadere inspectie naar de fabriek gebracht. Onderdelen voor twee pompijnen zijn besteld. Zodra er meer inzicht is in de schade en oorzaken worden de resterende onderdelen besteld. De renovatie van boezemgemaal Halfweg is voorbereid en de middelen voor 2027 worden opgenomen in de begroting.

Baggeren

Het watersysteem is op orde. De jaarlijkse scope voor het op diepte houden van de watergangen wordt overgedragen aan het cluster voor uitvoering. Gebiedsspecifieke regelgeving maakt het bestemmen van baggerspecie moeilijker en kostbaarder en afkalving leidt tot zorgen bij eigenaren. Hierop sturen we via verschillende verbeteracties.

Het traject 'water op diepte brengen' loopt. Twee startgebieden zijn aangeschreven, in het derde kwartaal volgen de drie andere polders. De beleidsregel is door het bestuur vastgesteld en gepubliceerd. Drie schouwmeesters zijn gestart met globaal inpeilen.

Uitvoering project voormalig Sluizencomplex Halfweg gestart.

Het project bevindt zich in de uitvoeringsfase. De vergunningen voor de uitvoeringswerkzaamheden zijn binnen en het werkterrein wordt ingericht. Na de bouwvak start de aannemer met de realisatie van de doorstroomopening. De oplevering staat gepland voor het eerste kwartaal van 2028. Het project ligt nagenoeg op planning.

Samenwerkingsovereenkomst Dunea onttrekking oppervlaktewater

De samenwerkingsovereenkomst met Dunea over de onttrekking van oppervlaktewater loopt volgens de opdrachtbrief. Het uitgangspunt blijft dat er geen afname door Dunea plaatsvindt tijdens droge perioden, in samenhang met de inzet van de Klimaatbestendige Wateraanvoer (KWA).

Wat is ons doel?

Samen met de omgeving zorgt Rijnland voor voldoende zoet water. Niet te veel, niet te weinig, voor inwoners en bedrijven, de agrarische sector en de natuur. Door ruimtelijke en maatschappelijke ontwikkelingen en door klimaatverandering wordt deze opgave steeds complexer. Ook lopen we tegen de grenzen aan van technische oplossingen. Situaties van wateroverlast of watertekort gaan vaker voorkomen. De gevolgen van klimaatverandering kunnen we niet alleen met het watersysteem oplossen, zoals nog

Zomerburap 2026

Voldoende water

grotere gemalen en/of nog bredere oppervlaktewateren. Er zijn ook maatregelen in de openbare ruimte nodig om de gevolgen van bijvoorbeeld extreme neerslagsituaties op te vangen en/of te beperken. Denk hierbij aan klimaatadaptieve woningbouw, ruimte vrijhouden ten behoeve van extremen en overkoepelend een discussie welke functies waar in Nederland gaan landen. Dit heeft ook invloed op de rol en organisatie van het waterschap.

Tot 2050 zijn de gevolgen redelijk voorspelbaar, daarna neemt de onzekerheid toe. Dit vraagt om nieuwe manieren van denken en handelen. We moeten nú keuzes maken, ondanks onzekerheden, en tegelijkertijd voorkomen dat we problemen doorschuiven naar de toekomst. Optimalisaties op korte termijn zijn belangrijk, maar ook een transitie is nodig — samen met onze partners. Dit geven we vorm langs de implementatie van TGWR (zie kader TGWR).

We monitoren ook continu organisatiebreed de (beleids)ontwikkelingen in onze omgeving en intern. Waar nodig vertalen we deze in beleid. Dat geldt ook voor de ontwikkelingen in onze assets. We stellen steeds meer eisen aan assetdata. We verbeteren de aanwezigheid, nauwkeurigheid en beschikbaarheid van onze data en de toegankelijkheid ervan via passende applicaties. Want data vormen mede de basis voor onze dagelijkse en toekomstige (investerings)beslissingen.

Wat doen we daarvoor?

Om de programmadoelen te bereiken, doen we het volgende:

1. We zorgen voor doelmatig peilbeheer.
2. We houden het watersysteem en de assets in stand.
3. We beperken de gevolgen van wateroverlast.
4. We zorgen voor voldoende zoet water.
5. We reguleren activiteiten van derden.
6. We werken samen aan een toekomstgericht Rijnland.

Overige doelstellingen en resultaten Programmabegroting 2026	Score	Realisatie 2026
1. We zorgen voor doelmatig peilbeheer Het kader voor peilbeheer is het peilbesluit. Het actueel houden van de peilbesluiten is een continu proces. Het doel is dat het daadwerkelijke peil in meer dan 90% van de gevallen voldoet aan het peilbesluit. Dit jaar gebruiken we om de organisatie in te richten op dat wat nodig is om minimaal 90% van de peilbesluiten actueel te houden. Het peil zelf reguleren we door de inzet van gemalen en andere kunstwerken. Nieuwe technologie zorgt ervoor dat we in het peilbeheer steeds slimmer kunnen sturen. Op locaties waar het peil structureel afwijkt, onderzoeken we de oorzaak en nemen we maatregelen om het peil te corrigeren of passen we het peilbesluit aan. Ons beheergebied is onderdeel van een groter regionaal, landelijk en internationaal watersysteem. Het managen van deze afhankelijkheid wordt steeds belangrijker door klimaatverandering. Daarnaast hebben we te maken met toenemende droogte en verzilting, zeespiegelstijging en steeds meer en heviger piekbuien. Extreme situaties, zowel wateroverlast als droogte, kunnen we alleen in nauwe samenwerking het hoofd bieden. Dat lieten onder meer gebeurtenissen in 2023 en 2024 zien. Daarom werken we in het kader van slim watermanagement samen met andere waterbeheerders in de regio's Amsterdam-Rijnkanaal/Noordzeekanaal en Rijn-Maasmonding. Ook zoeken we samenwerking in Centraal Holland en werken we onder andere via de Unie van Waterschappen nationaal en internationaal samen.		
Beleidsontwikkelingen		
We werken een handelingskader uit voor conflicterende doelen binnen peilbeheer. Dit doen we op basis van de geactualiseerde Nota Peilbeheer. Daarin streven we naar een zo dynamisch mogelijk peilbeheer.		De conceptversie is voor 75% gereed. Het handelingskader wordt in juli ambtelijk besproken en staat in september op de agenda van het portefeuillehoudersoverleg. Vaststelling door D&H is voorzien in het derde kwartaal.
We leveren een robuuste strategie op voor TGWR en starten met de implementatie daarvan binnen de organisatie. Dit is een vervolg van het meerjarige BOB-traject.		De robuuste strategie is afgerond. Er is een concept-overdrachtsdocument opgesteld dat als basis dient voor het implementatieplan. Onderdelen landen in het overdrachtsdossier en in het volgende waterbeheerprogramma.
We richten de organisatie zodanig in dat 90% van de peilbesluiten actueel is. Hieraan voldoen we. Ook actualiseren we in 2026 tenminste tien peilbesluiten, zodat ze weer passen bij de huidige gebiedsfuncties.		In het tweede kwartaal zijn vijf peilbesluiten aan D&H voorgelegd en vrijgegeven voor terinzagelegging: de Lakerpolder, Valkenhorst, de Zanderij, de Wilck en Zegersloot. Definitieve vaststelling door de VV wordt in het vierde kwartaal verwacht.
Projecten		
In 2026 start het driejarige project 'doorontwikkeling database' van ons Beslissingsondersteunend Systeem Beheer Oppervlaktewater (BOSBO). De database wordt zodanig ingericht dat hij naast ondersteuning van operationeel peilbeheer ook ondersteuning biedt bij de toenemende vraag vanuit assetmanagement naar data.		De start van de inrichting van de database schuift door naar de tweede helft van 2026. Een deel van het budget wordt doorgeschoven naar latere jaren.

Zomerburap 2026

Voldoende water

Overige doelstellingen en resultaten Programmabegroting 2026	Score	Realisatie 2026
Het BOSBO wordt aangepast om het testen en uitvoeren van dynamisch peilbeheer mogelijk te maken.		
We passen AI toe om het waterbeheer in onze polders innovatief te kunnen sturen gegeven conflicterende doelstellingen. Hiertoe participeren we in projecten met Deltares en adviesbureaus.		Door beperkte capaciteit bij onze partner is enige vertraging ontstaan. Inmiddels zijn de eerste resultaten opgeleverd.
Routines		
We focussen in 2026 conform de Nota Peilbeheer op het vergroten van variatie in peilbeheer: dynamisch peilbeheer, winterinundatie om wendbaarder en weerbaarder te worden en op specifieke situaties in te kunnen spelen. We participeren in pilots op dit vlak.		De selectie van de pilot-peilvakken is deze zomer gereed. De uitvoering volgt in het derde en vierde kwartaal. De planning is circa twee maanden opgeschoven.
We verankeren geanalyseerde peilafwijkingen waar nodig in peilbesluiten (continu). We analyseren peilafwijkingen, beoordelen welke maatregelen nodig zijn en of hierdoor actualisatie van peilbesluiten nodig is.		Loopt op schema.
We benutten de mogelijkheden voor windbemaling actief. Molens spelen namelijk ook een rol bij het peilbeheer: als hoofdbemaling (Molenviergang Aarlanderveen door eigen molenaars) of als reservebemaling (Rijnlandse Molenstichting). Met beide stichtingen heeft Rijnland overeenkomsten. Mogelijk volgt er in 2026 een nieuwe overeenkomst met Molens Zuid-Kennemerland. Met het sluiten van overeenkomsten en de inzet van molens bij ons peilbeheer dragen we bij aan de instandhouding van cultureel erfgoed.		Loopt op schema.
2. We houden het watersysteem en de assets in stand Doelmatig peilbeheer is alleen mogelijk als het watersysteem, bestaande uit alle watergangen, oevers en kunstwerken, in een goede toestand verkeert en goed functioneert. We managen deze assets door keuzes te maken in een passende mix van nieuwbouw, renovatie en (risicogestuurd) onderhoud. Daarbij is het uitgangspunt om de gewenste prestaties te behalen tegen zo laag mogelijke kosten en acceptabele risico's. We kijken bij het managen van onze assets verder dan alleen 'voldoende water'. We nemen in de afwegingen op systeem- en assetniveau ook andere doelen mee, zoals waterkwaliteit, vismigratie, duurzaamheid en circulariteit. In 2025/'26 ontwikkelen we een integraal afwegingskader voor de verschillende, soms conflicterende doelen. Dit leidt tot een integraal operationeel kader voor sturing op het watersysteem. Het onderhoud aan poldergemalen, boezemgemalen en andere assets wordt zoveel mogelijk ingepland en uitgevoerd met (risicogestuurde) onderhoudsconcepten. Voor de circa 800 duikers en enkele bijzondere objecten worden deze onderhoudsconcepten in 2026 nog opgesteld. Voor onze kritische assets (boezemgemalen en enkele grote gemalen) worden de onderhoudsconcepten uitgebreid en verder uitgewerkt. Deze onderhoudsconcepten worden continu geëvalueerd en aangepast.		
Beleidsontwikkelingen		
Integraal operationeel kader voor sturing op het watersysteem. Uitwerking van de Nota Peilbeheer in combinatie met visie op het watersysteem.		Het onderwerp krijgt extra aandacht. Het gaat om een breder besef van ieders bijdrage aan het watersysteem en wat dat betekent voor de samenwerking.
In 2025 is het benodigde groot onderhoud boezemgemalen in beeld gebracht. In 2026 starten we met de uitvoering hiervan. Daarop richten we de organisatie in.		Voor de revisies van pompen van boezemgemalen is in het meerjarenperspectief formatie aangevraagd. Conditie monitoring wordt verder toegepast op alle boezemgemalen. Katwijk en Gouda zijn uitgerust, Halfweg en Spaarndam zijn in voorbereiding.
Aangepaste indicator stand areaal poldergemalen: afgelopen jaren lag de focus op het verhogen van de productie vanwege de oplopende achterstanden. Inmiddels hebben we dit gerealiseerd, waardoor er meer ruimte ontstaat om vooruit te kijken en scherpere afwegingen te maken op basis van kosten, prestaties en risico's. In 2026 doen we een voorstel voor een nieuwe indicator die aansluit bij het verbeterde inzicht in ons bestand. Deze vervangt dan het begrip 'instandhoudingssachterstand' en bijbehorende indicator 'aantal gemalen per jaar'.		Momenteel bepalen we het juiste detailniveau van een nieuwe indicator.

Zomerburap 2026

Voldoende water

Overige doelstellingen en resultaten Programmabegroting 2026	Score	Realisatie 2026
In 2024 zijn we gestart met een inventarisatie van de aanwezigheid en staat van oeverbeschoeiingen. Deze inventarisatie ronden we eind 2025/begin 2026 af. In 2026 leidt dit tot een langetermijn-assetplanning (LTAP) en programmering voor de oeververdedigingen, inclusief benodigde (financiële) middelen.		De planning schuift verder op door de latere levering van de inspectiegegevens. Het kader voor de Rijnlandse verantwoordelijkheid is voor 90% gereed. Over de verantwoordelijkheid bij droge oevers in eigendom bestaat nog onduidelijkheid.
We voeren gesprekken met vijf gemeenten over het afbouwen van convenanten onderhoud stedelijk water (baggeren, schonen, maaien). In 2026 is duidelijkheid over de afbouwtrajecten per gemeente (tijdpad, wijze van overdragen en financiële verplichtingen). Al ingeboekte potentiële besparingen zijn voor het begrotingsjaar 2026 uit deze begroting gehaald en worden pas ingeboekt als ze optreden.		Met Haarlemmermeer en Haarlem is bestuurlijke overeenstemming over de herziening van het convenant. De uitwerking tot een vaststellingsovereenkomst wordt na de zomer aan de colleges voorgelegd en begin 2027 aan de gemeenteraden. Met Alphen aan den Rijn en Lisse lopen de gesprekken nog. Het convenant van Zoetermeer is voorzien van een einddatum en daarmee aflopend.
We leveren in 2026 een volgende versie van de interne tool 'Polders op orde' op. Hiermee genereren we overzichten die in één oogopslag vanuit diverse perspectieven zichtbaar maakt of maatregelen nodig zijn in bepaalde polders.		Bijna afgerond. De oplevering staat gepland op 16 juli 2026.
Projecten - boezemgemalen		
Van 2026 t/m 2028 voeren we uitgebreide (onderhouds)werkzaamheden uit aan boezemgemaal Katwijk. In 2026 starten we hiermee.		De motor en pomp 4 zijn uitgehesen en voor nadere inspectie naar de fabriek gebracht. Onderdelen voor twee pompijnen zijn besteld. Zodra we meer inzicht hebben in de schade en oorzaken, bestellen we de resterende onderdelen.
We bereiden de renovatie van boezemgemaal Halfweg voor.		De voorbereiding loopt en de middelen worden opgenomen in de begroting.
Projecten - poldergemalen		
Het risicoprofiel areaal poldergemalen is ten minste gelijk gebleven. We leveren naar verwachting 21 poldergemalen op in 2026. Daarvan zijn 14 gemalen onderdeel van specifiek benoemde risicodossiers, onder andere categorie A gemalen (meer dan 150 m³/min) en gemalen met storingsgevoelige pompen. Bij de overige zeven gemalen zijn revisies (grote onderhoudsbeurten) nodig of is sprake van verouderde installaties die toe zijn aan renovatie of vervanging.		Loopt op het geplande tempo. We werken aan een nieuwe indicator om op objectniveau aan het bestuur te rapporteren.
We leveren het eerste Rijnlandse standaardpoldergemaal op en evalueren het effect op de werkwijze en de potentie voor uitrol. In de toekomst moet toepassing van standaardgemalen leiden tot onder andere kortere doorlooptijden en lagere kosten bij projecten. Daarom evalueren we deze toepassing.		Het eerste standaardgemaal is dit jaar opgeleverd. Bij de oplevering zijn twee acties gestart: interne communicatie over de principes van het standaardgemaal en de evaluatie van de toepassing.
Projecten - baggeren		
Primaire watergangen zijn kwantitatief en kwalitatief op orde. In 2026 baggeren we ongeveer 167 km aan watergangen en peilen we 360 km watergangen in. De watergangen worden eens in de 10 tot 20 jaar op diepte gehouden.		Het watersysteem is op orde. De begroting wordt al enkele jaren niet volledig benut. Gebiedsspecifieke regelgeving maakt het bestemmen van baggerspecie moeilijker en kostbaarder en afkalving leidt tot zorgen bij eigenaren. Hierop sturen we via meerdere verbeteracties.
We streven effectief en efficiënt naar zoveel mogelijk emissieloos baggeren. Doordat de opdrachten de jaargrens overschrijden hanteren we een bandbreedte over 3 jaar (30 tot 60%). Hiermee volgen we het kader uit ons convenant Maatschappelijk Verantwoord Opdrachtgeven en Inkopen.		Rijnland ligt op koers om in 2030 volledig emissieloos te baggeren. Binnen het raamcontract groeit het aandeel van 30% in 2026 naar 75% in 2029.
In 2026 herstellen we circa een kwart van de urgente strekkingen oeververdediging in de Haarlemmermeer. We hebben het bestuur in 2025 geadviseerd over onze privaatrechtelijke verantwoordelijkheid voor oeverbeschoeiingen van onze rechtsvoorgangers. In 2026 starten we met de uitvoering van noodzakelijke maatregelen aan oeverbeschoeiingen (urgente strekkingen). We vervangen projectmatig urgente strekkingen oeververdediging in de rest van ons gebied.		90% van de geplande scope voor 2026 is uitgevoerd en de aangevraagde kredieten zijn verstrekt. Vier projecten zijn in voorbereiding.

Zomerburap 2026

Voldoende water

Overige doelstellingen en resultaten Programmabegroting 2026	Score	Realisatie 2026
Projecten - Sluizen		
De renovatie van sluis Den Ham loopt tot in 2028.		De renovatie van sluis Den Ham is aanbesteed aan aannemer VOB. De ontwerpfase wordt de komende periode opgestart en de fysieke renovatie zal plaatsvinden in 2027. Project ligt op schema.
De voorbereiding Grote Sluis Spaarndam is gestart.		Het project Grote Sluis Spaarndam is opgestart. In het najaar wordt een voorbereidingskrediet aangevraagd.
Projecten - Routines		
We onderhouden onze assets consequent conform de onderhoudsconcepten. We zijn begonnen aan de optimalisatie van de onderhoudsconcepten op basis van feedback uit het veld en nieuwe risicoanalyses.		De werkzaamheden uit de onderhoudsconcepten worden consequent uitgevoerd. De onderhoudsconcepten van de gemalen in categorie D zijn aangepast naar correctief onderhoud.
Risicogestuurd dagelijks beheer (schonen, maaien). Wordt uitgevoerd via onze contracten.		Dit loopt op schema.
In 2026 implementeren we de nieuwe landelijke gedragscode uit 2025 verder in de onderhoudsconcepten.		De onderhoudsconcepten zijn aangepast om aan de nieuwe gedragscode te voldoen. De verdere voortgang staat stil doordat de betrokken functie vacant is.
De kosten van de bestrijding van nieuwe invasieve exoten, zoals de grote waternavel, liepen in 2025 sterk op. Dit heeft geleid tot een poldergerichte aanpak, de inzet van participatiemedewerkers en nieuwe afspraken met opdrachtnemers. In 2026 ontwikkelen we de aanpak van de verwijdering van de grote waternavel door scherp te sturen op kostenbeheersing.		De nieuwe raamovereenkomst is in mei ingetrokken naar aanleiding van een kort geding over de aanbesteding. Met een overbruggingsovereenkomst met twee partijen kunnen de werkzaamheden voor 2026 doorgaan. Naar verwachting geven we circa € 0,6 miljoen minder uit. De aanbesteding voor de nieuwe raamovereenkomst volgt in de tweede helft van 2026.
Assets kunnen hun waterhuishoudkundige functie verliezen. De assets worden geamoveerd tenzij sprake is van een monumentale of andere status. Dan onderzoeken we de verkoop of overdracht naar een medeoverheid of een andere partij. Dit leggen we vast in een afsprakenkader.		Loopt op schema. Het afsprakenkader is in concept gereed. Na de zomervakantie wordt het geagendeerd.
3. We beperken de gevolgen van wateroverlast We passen ons watersysteem en onze assets aan om beter om te kunnen gaan met extreme neerslag. In overleg met de omgeving bepalen we hoe we het gebied aan de geldende provinciale wateroverlastnormen kunnen laten voldoen. Deze afspraken landen in zogenaamde Watergebiedsplannen. Sinds 2015 is een groot aantal maatregelen tegen wateroverlast uitgevoerd. Deze maatregelen hebben effect gehad. In 2015 voldeed 37% van de Rijnlandse polders aan de wateroverlastnorm. Eind 2025 voldoen 219 van de 227 polders aan de norm (97%). De overgebleven acht polders zijn 'in de wacht' gezet: bij zeven polders hiervan zijn de maatregelen nauw verweven met lopende gebiedsprocessen en bij een van de polders wachten we op een aangepaste gebiedsnorm. In de planperiode 2025-2027 ronden we de laatste projecten af om de boezem robuuster te maken voor wateroverlast. In 2026 wordt duidelijk of en hoe de provinciale normen voor wateroverlast aangepast worden naar de nieuwe klimaatscenario's. Daaruit volgt welke van onze polders wel/niet meer voldoen. Op basis van onze eigen doorrekening (TGWR) is de verwachting dat een aantal polders niet voldoet. In 2026 buigen we ons over de vraag wat dat betekent in termen van maatregelen.		
Beleidsontwikkelingen		
Maatregelen door de eventueel aangepaste provinciale normen voor wateroverlast voor onze polders worden op hoofdlijnen bepaald. De organisatie om deze op te pakken wordt ingericht en bepaald.		Nationaal is afgesproken dat een meer risicogerichte normering wordt toegepast. De provincies nemen procesafspraken op zodat in 2033 nieuwe normen gereed zijn. Met de provincie loopt het gesprek over de omgang met de tussenliggende periode.
In het beleid Peilvakscheidingen 2025 bepaalden we welke verantwoordelijkheid we hebben en wat dat betekent voor ons handelen in 2026 en verder.		De VV heeft op 13 mei besloten. De vervolgitwerking vraagt nog opvolging: opnemen van de peilvakscheidingen in de legger regionale waterkeringen, verwerken van het besluit in de onderhoudsverordening en communicatie met de belangrijkste belanghebbenden.
Projecten		
We starten in 2026 met de uitvoeringsfase van het project doorstroomverbetering voormalig sluizencomplex Halfweg. De uitvoering neemt circa twee jaar in beslag. De oplevering wordt in het eerste kwartaal van 2028 verwacht.		Het project is in de uitvoeringsfase. De vergunningen zijn binnen en het werkterrein wordt ingericht. Na de bouwvak start de aannemer met de realisatie van de doorstroomopening. De oplevering is voorzien in het eerste kwartaal van 2028.
Eind 2025 of begin 2026 wordt de piekberging Haarlemmermeer opgeleverd zodat deze gebruiksklaar is. Met het opstellen van de begroting werd uitgegaan van eerdergenoemde oplevertermijn, inmiddels kan oplevering mogelijk pas eind 2026 plaatsvinden. De		Op basis van een analyse van de issues uit de test, waaronder welvorming en <i>piping</i> , werkt de aannemer een ontwerp voor de benodigde herstelmaatregelen uit. Daarna testen we de

Zomerburap 2026

Voldoende water

Overige doelstellingen en resultaten Programmabegroting 2026	Score	Realisatie 2026
financiële gevolgen hiervan worden gerapporteerd met een begrotingswijziging.		piekberging opnieuw. De oplevering schuift hierdoor op.
In Gouda realiseren we een apart peilvak in de binnenstad met een gemaal aan de Turfmarkt. De voorbereidingsfase is afgesloten en de uitvoering is gestart.		Het bouwteam met de aannemer gaat door en er zijn optimalisaties in het ontwerp doorgevoerd. Met de gemeente zijn afspraken gemaakt over het gezamenlijk optrekken bij de vergunningaanvragen.
In 2026 ronden we de laatste 7 (+1) polders af met de uitvoering van maatregelen in de laatste 7 (+1) polders af en evalueren we onze aanpak. Hiermee voldoen onze polders aan de huidige (2025) wateroverlastnormen of maatwerkafspraken (gebiedsnormen). Voor nieuwe maatregelen ontwikkelen we een nieuwe werkwijze.		De achterstand bij het verkrijgen van decharge wordt structureel opgepakt en de eerste zijn geaccordeerd. Twee peilbesluiten doorlopen het bestuurlijke proces en voor twee polders worden maatregelen uitgevoerd.
Routines		
De doorontwikkeling van het sturingsmodel voor peilbeheer (BOSBO) is gestart: - boezemmodel: om beter te kunnen anticiperen op mogelijke wateroverlast. - specifieke poldermodellen: het samenvoegen van sturen op dynamisch peilbeheer en anticiperen op wateroverlast.		De planning loopt goed. Er staan trajecten gepland voor doorontwikkeling en er zijn opleidingsmomenten voor de peilbeheerders uitgevoerd en ingepland.
4. We zorgen voor voldoende zoet water Door langere perioden van droogte en lagere rivierafvoeren staat de zoetwatervoorziening van Rijnland onder druk. De lage Rijnafvoeren van 2022, 2023 en 2025 hebben laten zien hoe kwetsbaar onze aanvoer is. Tijdens de droge zomers in de afgelopen jaren bleek dat de Klimaatbestendige Water Aanvoer (KWA) met een capaciteit van 15 m3/s niet meer voldoet bij extreme watervraag. Bovendien is in de toekomst nog meer water nodig, onder andere door toename verdamping, toename drinkwatervraag, vergroening en remmen bodemdaling. Van 2022 tot 2028 werken we, samen met onze partners, via het Deltaprogramma Zoetwater aan verbetering van de aanvoerroutes, zoals de Doorvoer Krimpenerwaard (DKW). Naast het vergroten van de zoetwataaraanvoer werkt Rijnland aan het vergroten van de weerbaarheid tegen droogte. In de toekomst doen zich vaker droge perioden zoals in 2018, 2022, 2023 en 2025 voor en iedereen moet rekening houden met een toenemende verzilting in ons watersysteem. Samen met onder meer drinkwater- en agrarische bedrijven en natuurbeheerorganisaties werken we aan bewustwording (voldoende zoet water is niet langer een vanzelfsprekendheid) en bespreken we hoe we omgaan met de steeds frequenter voorkomende watertekorten. Het belang hiervan was al onderstreept in het coalitieakkoord.		
Belangrijke externe ontwikkelingen die de zoetwatervraag mede bepalen, zijn:		
Vernatten van het veenweidegebied om bodemdaling en uitstoot broeikasgassen te beperken (als onderdeel van de provinciale programma's landelijk gebied).		We brengen dit voortdurend onder de aandacht bij provincies en het Rijk én hebben het benoemd in onze Nota Veenweide.
Watervragers (industriële bedrijven) die zich vestigen of ontwikkelen in ons gebied.		Regelgeving voor het onttrekken van oppervlaktewater wordt eind 2026 ter inzage gelegd. Hierin worden criteria opgenomen voor het onttrekken van oppervlaktewater en geldt een vergunningsplicht boven bepaalde hoeveelheden.
Vergroening van bestaande stedelijke gebieden en ontwikkeling van nieuwe woningbouwlocaties.		Dit stimuleren we via onze relatiebeheerder met de gemeente.
Zoeken naar extra productiecapaciteit door oppervlaktewateronttrekking van de drinkwaterbedrijven.		We gaan hier op verzoek van de drinkwaterbedrijven over in gesprek en hanteren het uitgangspunt dat er geen onttrekking plaats kan vinden in tijden van droogte. De uitvoering van de samenwerkingsovereenkomst met Dunea loopt volgens de opdrachtbrief.
In het kader van water en bodem sturend (zie apart thema) maken we duidelijk wat Rijnland kan doen en waar aanvullende ruimtelijke maatregelen nodig zijn. Dit vraagt om gebiedsgerichte visies, samen met andere overheden en sectoren. De toekomst van een gebied bepaalt mede in hoeverre en aan wie we voldoende zoet water in de toekomst kunnen blijven leveren. En daaruit volgend hoeveel het waterschap daarin investeert.		
We streven naar een veerkrachtig en evenwichtig zoetwatersysteem zodat alle sectoren voorbereid zijn op perioden van droogte en zoetwatertekorten.		We blijven met de omgeving het gesprek voeren over de resultaten van de impactanalyse TGWR. De opgedane kennis brengen we ook in in beleidstrajecten van medeoverheden (omgevingsvisies, nationaal en regionale waterplannen, etc.).
We optimaliseren het operationele waterbeheer.		We stellen het handelingskader conflicterende doelen op. In de periode september-oktober doorlopen we dit kader bestuurlijk. We voeren een uitvoeringsprogramma uit voor het optimaliseren van peilbeheer middels dynamisch peilbeheer.

Zomerburap 2026

Voldoende water

Overige doelstellingen en resultaten Programmabegroting 2026	Score	Realisatie 2026
We beperken de watervraag via aanvullende regels en bieden transparantie aan medeoverheden en sectoren, zodat zij weten wat hun handelingsperspectief is.		Eind 2026 wordt een besluit ter inzage gelegd voor het invoeren van regelgeving over het onttrekken van oppervlaktewater.
Beleidsontwikkelingen		
We zorgen ervoor dat ook in droge perioden het waterpeil binnen de kaders van de peilbesluiten wordt gehandhaafd.		
Het besluit uit 2025 over nut en noodzaak van het Verbeterd Droogmakerijsysteem (VDS) in de Haarlemmermeerpolder voor de verschillende ontwikkellocaties en de bijhorende inspanning van Rijnland wordt geïmplementeerd. In 2025 is VDS geïmplementeerd in verschillende ontwikkellocaties in de Haarlemmermeerpolder, dit wordt in 2026 doorgezet. Dit jaar werken we ook de verbindende hoofdstructuur verder uit en brengen we in beeld welke aanpassingen aan het watersysteem daarbij nodig zijn.		De uitvoering loopt. De kostenramingen volgen in het derde kwartaal. Het loopt iets langzamer dan gepland; inmiddels is extra capaciteit beschikbaar.
Het kader betreffende 'waterinfiltratie op diepte' is geïmplementeerd.		Eind 2026 is het tijdelijk handelingskader operationeel in de vergunningverlening en handhaving. Vergunningverleners worden getraind bij lopende aanvragen en de communicatie naar externe partijen is afgerond.
Projecten		
Het definitief ontwerp Verbetering Doorvoerroute Krimpenerwaard (KWA+) wordt uitgevoerd door Hoogheemraadschap Schieland en de Krimpenerwaard (HHSK). Rijnland is vertegenwoordigd in de stuurgroep en draagt financieel bij. Met de doorvoer verbeteren we de aanvoermogelijkheden van zoet water uit het oosten. In 2026 loopt de planvorming door.		Het projectmanagement ligt bij HHSK; Rijnland draagt financieel bij. De planning is krap, maar de werkzaamheden liggen op schema. Het ontwerp-projectbesluit ligt ter inzage.
Routines		
Beschikbaar zoet water (eind 2026) meegenomen in handelingskader peilbeheer. Dit doen we op basis van het neerslagprotocol (vasthouden van zoet water), het toestaan van grotere peilfluctuaties en het opzetten van peilen tijdens droogte (zie ook elders vermelde resultaten peilbeheer).		De uitvoering verloopt conform planning, in samenhang met het handelingskader peilbeheer.
Het expertteam zoetwatervoorziening monitort in samenwerking met het operationeel team KWA en het Regionaal Droogte Overleg (RDO) de noodzaakgevolgen van inzet van de KWA.		Voor het einde van het jaar een volgt een evaluatie over het inzetten van de KWA.
Om voldoende zoet water veilig te stellen voor onze regio, participeren we doelgericht in overleggen als het Deltaprogramma Zoetwater, Slim Watermanagement Noordzeekanaal/Amsterdam Rijnkanaal en Rijn-Maasmonding, Centraal Holland, peil-/zoutoverleg, zg. Z4-overleggen en RDO.		De uitvoering loopt conform planning. Aandachtspunt is het vergroten van de strategische inbreng vanuit sporen als Toekomstgericht Waterbeheer en het volgende waterbeheerprogramma.
Peilbesluiten zijn voor 98% actueel. Het actualiseren van peilbesluiten is een continu proces. Om diverse redenen kunnen deze hun actualiteit verliezen. Denk aan functieverandering, wijzing in kaders, kunstwerken etc. In 2026 verwachten we de VV twaalf peilbesluiten voor te leggen: zeven administratieve, vier met geringe maatregelen en één complexe.		In het tweede kwartaal zijn vijf peilbesluiten vrijgegeven voor terinzagelegging. Definitieve vaststelling door de Verenigde Vergadering wordt in het vierde kwartaal verwacht.
5. We reguleren activiteiten van derden		
De onderhoudsplicht voor de overige (niet-primaire) wateren ligt bij gemeenten, kadastraal eigenaren of aangelanden. Dit is vastgelegd in het beheerregister. Vanuit de zorgplicht ziet Rijnland erop toe dat dit onderhoud ook daadwerkelijk gebeurt. Rijnland heeft de afgelopen jaren niet actief toezicht gehouden op het baggeren van de overige wateren door de onderhoudsplichtigen. Daardoor voldoet waarschijnlijk het merendeel van deze wateren niet aan de leggerdiepte. In het coalitieakkoord is opgenomen om dit wel te gaan doen, door een actieve diepteschouw uit te gaan voeren en op basis hiervan onderhoudsplichtigen aan te spreken. Tot slot reguleert Rijnland de activiteiten van derden (door middel van vergunningverlening, plantoetsing, advisering, toezicht, handhaving) om negatieve effecten van handelingen op het watersysteem te voorkomen.		
Beleidsontwikkelingen		
We passen in een continu proces onze legger aan zodat onze kaders en onderhoudsplicht up-to-date zijn.		De jaarlijkse bijstelling van de legger kan in 2026 niet plaatsvinden. Eerst is aanpassing van de Waterschapsverordening nodig, zodat publicatie in het nieuwe digitale stelsel mogelijk is. De aanpassing van de Waterschapsverordening vraagt een besluit van de verenigde vergadering, dat

Zomerburap 2026

Voldoende water

Overige doelstellingen en resultaten Programmabegroting 2026	Score	Realisatie 2026
		vanwege de inspraakprocedure niet eerder dan oktober 2026 kan worden genomen.
Door de Rijnlandse klimaatregels aan te scherpen creëren we de kaders waarbinnen nieuwe ruimtelijke ontwikkelingen klimaatbestendig worden aangelegd. Dit is een continu proces.		De beleidsmatige vaststelling in D&H is afgerond. De vertaling naar de Waterschapsverordening loopt. Aandachtspunt daarbij is de overgang naar een nieuwe softwareleverancier.
Water en bodem sturend en TGWR: zie respectievelijk apart thema en paragraaf.		Op 1 juli is de TGWR vastgesteld.
Projecten		
We vervolgen de uitvoering van de in 2025 vastgestelde strategie 'water op diepte brengen' en stellen op basis daarvan voor hoe het traject te verbreden naar het gehele Rijnlandse beheergebied: • Creëren van bewustwording rond de baggerverplichting voor derden (particulieren, bedrijven, medeoverheden) in zowel stedelijk als landelijk gebied; • Gebiedsprocessen op vijf startlocaties (deze gebieden worden vanaf 2027 actief op diepte geschouwd); • In kaart brengen niet-verspreidbare bagger.		De fase 'aan de slag' loopt. Twee startgebieden zijn aangeschreven, in het derde kwartaal volgen de drie andere polders. De beleidsregel is door het bestuur vastgesteld en gepubliceerd. Drie schouwmeesters zijn gestart met globaal inpeilen.
Routines		
Vanuit de zorgplicht ziet Rijnland erop toe dat het onderhoud door derden ook echt gebeurt. Zo voeren we jaarlijks de gewone schouw uit om te controleren of onderhoudsplichtigen hebben gemaaid en geschoond. Als het nodig is treden we handhavend op.		Loopt op schema. De jaarlijkse evaluatie wordt eind dit jaar in eerste opzet opgeleverd.
Het Naleving Uitvoeringsprogramma (NUP) is opgesteld en aan de VV voorgelegd. Hierin zijn de resultaten van het afgelopen jaar en prioriteiten voor het nieuwe jaar vastgelegd.		NUP 2026 is opgesteld en bestuurlijk vastgesteld.
6. We werken samen aan een toekomstgericht Rijnland		
Klimaatverandering heeft grote impact op het watersysteem en het gebied van Rijnland. Onder de noemer Toekomstgericht Waterbeheer Rijnland (TGWR) onderzoekt Rijnland welke maatregelen nodig zijn om deze effecten te beperken — nu en in de toekomst. Tot 2050 zijn de gevolgen redelijk voorspelbaar, daarna neemt de onzekerheid toe. Dit vraagt naast maatregelen, om nieuwe manieren van denken en handelen. We moeten nú keuzes maken, ondanks onzekerheden, en tegelijkertijd voorkomen dat we problemen doorschuiven naar de toekomst. Optimalisaties op korte termijn zijn belangrijk, maar ook een transitie is nodig — samen met onze partners.		
Beleidsontwikkelingen		
We ontwikkelen een Rijnlandbrede strategie en implementatieplan voor TGWR op basis van de meest recente klimaatscenario's (zie kader TGWR).		De robuuste strategie is afgerond. Er is een concept-overdrachtsdocument opgesteld dat als basis dient voor het implementatieplan.
We optimaliseren het peilbeheer met buurwaterschappen en Rijkswaterstaat. Dit gebeurt o.a. in het programma Slim Watermanagement, een aanpak binnen het Deltaprogramma Zoetwater gericht op het verbeteren van het dagelijkse operationele waterbeheer in Nederland. Onze TGWR-strategie is de leidraad in diverse nationale en regionale beleids- en gebiedstrajecten. Rijnland is daarnaast actief deelnemer in de Deltaregio Centraal Holland (stroomgebied Amsterdam-Rijnkanaal en Noordzeekanaal). De focus in dit gebied ligt op maatregelen tegen wateroverlast (o.a. uitbreiding capaciteit gemaal IJmuiden, extra waterberging zoals Houtrakpolder) en op zoetwaterbeschikbaarheid en verzilting. Via onze actieve rol in nieuwe omgevingsvisies van provincies en de nationale Nota Ruimte agenderen wij het thema zoetwater en verzilting. Rijnland is ook actief betrokken bij het eerdergenoemde Deltaprogramma Zoetwater. In 2026 wordt daar verder gewerkt aan de planvorming voor de derde fase, het opstellen van ontwikkelpadenkaarten en de nationale watervdeling. Dit doen we in samenhang met omliggende Deltaregio's IJsselmeergebied en Rijn-Maasmonding. In 2026 komen ook de eindresultaten van het Kennisprogramma Zeespiegelstijging beschikbaar.		Doorlopende actie vanuit Slim Watermanagement. De voortgang loopt conform planning.

Zomerburap 2026

Voldoende water

Overige doelstellingen en resultaten Programmabegroting 2026	Score	Realisatie 2026
We volgen en participeren in beleidsmatige en inhoudelijke ontwikkelingen bij de andere waterschappen, via de Unie-, respectievelijk STOWA-lijnen.		
De TGWR-strategie is de leidraad in lokale, regionale ontwikkelingen. We nemen doelgericht deel aan de gebiedsprocessen voor gebiedsplannen transitie-opgaven landelijk gebied. In Zuid-Holland is dat gebiedsdekkend en in Noord-Holland vooralsnog beperkt tot het gebied Binnenduinrand Zuid-Kennemerland. Zie ook 'Deelname initiatieven derden'.		De strategie is leidraad in nationale en regionale beleids- en gebiedstrajecten. Rijnland neemt deel aan de gebiedsprocessen voor de transitieopgaven in het landelijk gebied.
We bereiden een samenwerkingsovereenkomst voor met Dunea (en andere relevante overheden) over oppervlaktewater inname uit de Vliet ten behoeve van drinkwatervoorziening. Samen met Dunea en andere overheden brengen we de (on)mogelijkheden voor oppervlaktewateronttrekkingen uit de Vliet in kaart en spreken af binnen welke voorwaarden dit te realiseren. Dit is een van de mogelijke toekomstige drinkwaterbronnen.		De samenwerkingsovereenkomst loopt volgens de opdrachtbrief. Uitgangspunt blijft dat er geen afname door Dunea plaatsvindt tijdens droge perioden, in samenhang met de inzet van de Klimaatbestendige Wateraanvoer.
We implementeren een in 2025/'26 opgesteld kader oppervlaktewater onttrekkingen.		Het bestuurlijk traject loopt. D&H heeft zich uitgesproken voor uitwerking van het eerste maatregelenpakket en vraagt nadere uitwerking op onderdelen; het besluit valt daardoor later dan verwacht. Besluitvorming door de Verenigde Vergadering blijft in het vierde kwartaal mogelijk.
We inventariseren of de waterakkoorden nog actueel zijn of dat aanpassing nodig is op basis van TGWR.		Met de ondertekening van het geactualiseerde waterakkoord met Amstel, Gooi en Vecht in januari 2026 is een intensieve periode van twee jaar afgerond waarin alle waterakkoorden zijn geactualiseerd.
Toekomstgericht Waterbeheer Rijnland (TGWR)		
We ontwikkelen een Rijnland-brede visie, strategie en implementatieplan op Toekomstgericht Waterbeheer Rijnland. Dit doen we op basis van meest recente klimaatscenario's. De weg hiernaartoe verloopt in drie fasen:		
1. Beeldvorming: analyse van de gevolgen van klimaatverandering en ruimtelijke ontwikkelingen, vastgelegd in het rapport Impactanalyse. Dit is gebeurd op basis van de door het KNMI geactualiseerde klimaatscenario's op basis van rapporten van het International Panel on Climate Change (IPCC).		Afgerond in april 2024.
2. Opinievorming: gesprekken met stakeholders om bewustwording te vergroten en samen te verkennen wat nodig is voor een klimaatrobuuste leefomgeving.		Afgerond in oktober 2025.
3. Besluitvorming: uitwerking van een robuuste strategie – een langetermijnvisie voor een veilig, gezond en leefbaar Rijnland, ook op de zeer lange termijn.		De robuuste strategie is afgerond. Het concept-overdrachtsdocument dient als basis voor het implementatieplan.

Zomerburap 2026

Voldoende water

Financieel (V = voordeel ; N = nadeel)

Exploitatie x € 1 miljoen	Jaarrekening 2025	Begroting 2026	Prognose 2026	Resultaten zomerburap 2026
Lasten	87,4	102,4	98,6	3,8 V
Baten	4,8	7,8	7,2	0,6 N
Netto	82,6	94,6	91,4	3,2 V

Voor het programma Voldoende water vallen de nettolasten naar verwachting € 3,2 miljoen lager uit dan begroot. De belangrijkste oorzaak hiervan is een voordeel op de kapitaallasten van € 2,0 miljoen. Dit voordeel bestaat uit € 1,3 miljoen lagere afschrijvingskosten als gevolg van vertragingen in de uitvoering van investeringen. Het grootste effect wordt veroorzaakt door de latere oplevering van de piekberging Haarlemmermeer. Daarnaast vallen de rentelasten € 0,7 miljoen lager uit, doordat er door vertraging bij investeringen minder financiering nodig is.

Daarnaast is er een voordeel van € 2,0 miljoen op de toegerekende indirecte kosten. De toerekening vindt plaats op basis van de geschreven uren van medewerkers. Uit de realisatie blijkt dat minder uren dan voorzien zijn toegeschreven aan het programma Voldoende water, waardoor de indirecte kosten lager uitvallen.

Daarnaast vallen de onderhoudskosten naar verwachting € 0,8 miljoen lager uit. Dit wordt voornamelijk veroorzaakt door lagere uitgaven aan exotenbestrijding van € 0,6 miljoen. De aanbesteding voor deze werkzaamheden is ingetrokken. Ook vervallen naar verwachting € 0,2 miljoen aan kosten voor het verwijderen van een buitengebruikgestelde asset, omdat een deel van deze asset kan worden overgedragen aan een derde partij.

Daartegenover staan enkele nadelige ontwikkelingen. Door lagere verwachte verkoopopbrengsten is de prognose met € 1,0 miljoen neerwaarts bijgesteld. Daarnaast valt de bijdrage aan AQUON voor het programma Voldoende Water naar verwachting € 0,2 miljoen hoger uit als gevolg van hogere kosten voor afkaderend onderzoek bij baggertrajecten. De overige afwijkingen (€ 0,1 miljoen) vallen grotendeels tegen elkaar weg. In de prognose zijn ook de kosten opgenomen die voortvloeien uit de opschaling vanwege de aanhoudende droogte. Sinds eind juni is Rijnland hiervoor opgeschaald als gevolg van weinig regen en de lage wateraanvoer vanuit de Rijn. Door de droogte moeten we extra water pompen, hevels plaatsen, sluisen schutten, etc. Grove schatting voor de kosten van deze calamiteit is € 0,5 miljoen.

Investerings x € 1 miljoen	Jaarrekening 2025	Begroting 2026	Prognose 2026	Vershil	% prognose
Uitgaven	31,3	42,6	38,0	-4,7	89,1%
Bijdragen derden	5,4	0,4	0,4	0,0	100,0%
Netto	25,9	42,2	37,6	-4,7	89,0%

De investeringsuitgaven liggen € 4,7 miljoen lager dan begroot. De belangrijkste oorzaak is de latere start van de uitvoeringswerkzaamheden aan het project Sluisjes Halfweg.

De verschillen t.o.v. de begroting betreffen:

Boezemgemaal Katwijk -/- € 0,6 miljoen

Als gevolg van de storing van pomp 4 is de revisie-aanpak van het boezemgemaal gesplitst in correctief onderhoud en preventief onderhoud. Hierdoor is o.a. het bestellen van onderdelen in tweeën gesplitst zodat de inspectie van pomp 4 helderheid kan geven over wat werkelijk besteld moet worden voor overige pompen. Hierdoor schuiven uitgaven naar 2027 en 2028.

Voormalig sluiscomplex Halfweg -/- € 2,2 miljoen

De prognose van voormalig sluiscomplex Halfweg is met € 3,5 miljoen naar beneden bijgesteld voor 2025. De raming voor 2026 is met € 2,2 miljoen naar beneden bijgesteld in verband met de latere start van de uitvoering.

Sluisen en kunstwerken -/- € 0,7 miljoen

De werkzaamheden aan sluis Den Ham zijn vertraagd en daarmee is de raming voor 2026 verlaagd.

Poldergemalen -/- € 1,7 miljoen

De voortgang van één project is voorlopig opgeschort vanwege het uitblijven van overeenstemming over het benodigde zakelijke recht. Daarnaast leiden interne afwegingen en externe afhankelijkheden tot vertraging

Zomerburap 2026 Voldoende water

in de voorbereidingsfase. Hierdoor verschuiven zowel de projectplanning als een deel van de voorziene uitgaven naar het volgende begrotingsjaar (daling van € 0,8 miljoen, wat totale daling € 1,7 miljoen maakt).

Vervangen oeververdedigingen +/- € 0,4 miljoen

In mei heeft de VV een uitvoeringskrediet verstrekt voor een urgente strekking bij de Zuiderpolder. De eerder afgegeven prognose is naar beneden bijgesteld, omdat de werkzaamheden van de aannemer grotendeels in 2027 plaatsvinden in plaats van in 2026.

Overige kleine afwijkingen +/- € 0,1 miljoen

Zomerburap 2026

Schoon en gezond water

Schoon en gezond water

Portefeuillehouder: Hans Schouffoer

We werken aan schoon en gezond water voor landbouw, natuur, woonomgeving en recreatie, zonder te veel vervuilende stoffen en voedingsstoffen in het oppervlaktewater.

Stand 30 juni

De uitvoering van de KRW3-maatregelen (Kaderrichtlijn Water) loopt goed door. De maatregelen in Zoetermeer gaan richting afronding, alleen het ijzerzandfilter bij de Zoetermeerse Plas wordt nog uitgewerkt. Verder zijn meerdere onderdelen opgeleverd, waaronder de Wildernis, de Zegerplas en de vaarten in de Haarlemmermeerpolder. De voorbereidingen voor nieuwe maatregelen liggen op schema. Deze gelden voor onder meer Braassemermeer/Wijde Aa, de Kagerplassen en Mooie Nel/de Liede.

De KRW-impuls 2025-2027 is in uitvoering. Daarmee zetten we extra in op maatregelen die kosteneffectief bijdragen aan de KRW-doelen, en op een stevigere rol richting medeoverheden, vergunningverlening, toezicht en handhaving. De inzet vraagt een verandering in werkwijze: Rijnland blijft stimuleren, maar spreekt partijen ook nadrukkelijker aan op hun wettelijke verantwoordelijkheid voor waterkwaliteit. KRW staat in 2026 op de agenda van bestuurlijke en ambtelijke gesprekken met gemeenten, onder meer via bestuurlijke overleggen, waterketenclusters en een-op-een gesprekken over gemeentelijke maatregelen.

Voor de vierde KRW-planperiode (2028-2033) zijn de doelen en het bijbehorende maatregelenpakket voorbereid. De verenigde vergadering heeft hierover op 1 juli besloten. Het pakket bestaat uit uitvoerbare maatregelen waarmee we de KRW-doelen deels halen en waarmee we onderbouwen dat Rijnland zich voldoende inspent voor doelen die niet volledig haalbaar zijn. Voorafgaand aan de besluitvorming is een gebiedsproces doorlopen met interne en externe stakeholders, waaronder gemeenten, natuurorganisaties en de agrarische sector.

Ondanks alle inspanningen halen we de KRW doelen niet. Dit is gegeven de systematiek ook bijna onmogelijk. Daarnaast kost het tijd om het effect van de maatregelen die we nemen te gaan zien. Ecologie reageert traag. Ondanks dat de KRW doelen niet gehaald worden hebben we de totaal score voor het programma Schoon en gezond op groen gezet omdat we de afspraken uit de begroting dit jaar uitgaanvoeren.

Via het landbouwportaal komen net als in het eerste kwartaal veel aanvragen binnen. Dit wijst op een grote betrokkenheid van agrariërs bij het verbeteren van waterkwaliteit via subsidies. We zien in de evaluatie van het landbouwportaal positieve resultaten.

Naar aanleiding van de grote vissterfte afgelopen zomer in de Ringvaart is een uitgebreide evaluatie gedaan. Daaruit komen verbetervoorstellen voor het handelen van Rijnland. Deze implementeren we en hebben we begin 2026 gecommuniceerd met de betrokkenen. Bij eerste gevallen van vissterfte zien we dat het ingestelde expertteam al goed werkt.

Uitheimse rivierkreeften blijven een belangrijk knelpunt voor ecologie, biodiversiteit, oevers en waterkwaliteit. De Kamerbrief van de ministeries van Landbouw, Visserij, Voedselzekerheid en Natuur (LVVN) en Infrastructuur en Waterstaat (I&W) van juli 2026 erkent het probleem, maar bevat nog geen sluitende landelijke aanpak of structurele financiering voor grootschalige bestrijding als KRW-maatregel.

Financieel x € 1 miljoen

Omschrijving	Begroting 2026	Prognose 2026	Verschil	% prognose
Bruto investeringen	14,0	14,9	0,9	106,1%
Exploitatielasten	18,8	19,9	1,1	106,0%
Exploitatiebaten	0,0	0,0	0,0	-
Netto exploitatiekosten	18,8	19,9	1,1	106,0%

Zomerburap 2026

Schoon en gezond water

Indicatoren

Omschrijving	Score	Doel 2026	Realisatie 2026
Goede biologische toestand KRW-lichamen		40%	25%
Zwemkwaliteit ten minste aanvaardbaar		97%	91%

Toetsing op basis van de jaren 2022 t/m 2025 conform de EU-zwemwaterrichtlijn.

De beoordeling van zwemwater in Nederland gebeurt tijdens het zwemseizoen (1 mei tot 1 oktober) op basis signaalwaarden. De toetsing op de zwemwaterrichtlijn is pas mogelijk na afloop van het zwemwaterseizoen, waardoor we het officiële percentage pas vanaf 1 november 2026 weten.

Belangrijkste resultaten 2026

We voeren de KRW-maatregelen uit in meerdere waterlichamen volgens KRW3.

De uitvoering van de KRW3-maatregelen loopt goed door. De maatregelen in Zoetermeer gaan richting afronding. Via het landbouwportaal komen net als in het eerste kwartaal veel aanvragen binnen. Dit wijst op een grote betrokkenheid van agrariërs bij het verbeteren van waterkwaliteit via subsidies. We zien in de evaluatie van het landbouwportaal positieve resultaten. Ondanks alle inspanningen halen we de KRW doelen niet. Dit is gegeven de systematiek ook bijna onmogelijk. Daarnaast kost het tijd om het effect van de maatregelen die we nemen te gaan zien. Ecologie reageert traag.

We voeren de KRW-Impuls Rijnland uit met extra maatregelen om dichterbij de KRW-doelen te komen.

Er is een belangrijke stap gezet met KRW-impuls 2025-2027 om de KRW kosteneffectief uit te voeren. Rijnland zorgt ervoor dat alle partijen hun (wettelijke) verantwoordelijkheid nemen voor waterkwaliteit en doen wat ze moeten doen. We spreken partijen aan, maar zouden dit steviger moeten doen omdat het effect achterblijft. Uit de KRW-Impuls vloeit een opdracht voort aan de relatiemanagers om hier meer aandacht aan te geven bij gemeentes.

We herijken de KRW-doelen voor de KRW-waterlichamen voor de periode 2028-2033.

De doelen voor de volgende planperiode (KRW4) zijn ambtelijk bepaald en bestuurlijke besluitvorming voor over het bijbehorende maatregelenpakket is voorbereid. Dit heeft de VV besloten op 1 juli.

We nemen maatregelen om de kwaliteit van het zwemwater te verbeteren wanneer deze niet voldoet.

Afspraken over beheer en bedienen van waterkwaliteitsverbeteringsinstallaties zijn gemaakt met gemeente Alphen aan den Rijn. Resultaten van het vooronderzoek luchtmenginstallatie Klinkenbergplas zijn in concept opgeleverd. De pilot met de EMF-boei (blauwalgenbestrijding) in het Oosterduinse meer is komen te vervallen omdat de leverancier de boeien niet tijdig kon leveren. De pilot wordt volgend jaar uitgevoerd.

Wat is ons doel?

Schoon water is onmisbaar voor een gezonde leefomgeving voor mens en natuur. Wij werken aan een goede ecologische en chemische waterkwaliteit, afgestemd op de verschillende functies, en versterken de biodiversiteit.

Wat doen we daarvoor?

Om de programmadoelen te bereiken, doen we het volgende:

1. We nemen maatregelen voor schone, grote wateren (KRW).
2. We stimuleren de vermindering van emissies.
3. We beheren en onderhouden ons watersysteem ecologisch.
4. We meten en verbeteren de zwemwaterkwaliteit.
5. We werken aan vaarweg- en nautisch beheer.

Overige doelstellingen en resultaten Programmabegroting 2026	Score	Realisatie 2026
1. We nemen maatregelen voor schone, grote wateren (KRW)		
De Europese Unie heeft in 2000 de Kaderrichtlijn Water (KRW) vastgesteld met als doel de kwaliteit van het water en het leven in en op het water te beschermen en verbeteren. Uiterlijk in 2027 moeten onze veertig KRW-waterlichamen (grote meren, vaarten en waterrijke polders) in 'goede toestand' verkeren.		

Zomerburap 2026

Schoon en gezond water

Overige doelstellingen en resultaten Programmabegroting 2026	Score	Realisatie 2026
De KRW-aanpak gebruikt planperiodes van zes jaar, waarin naast algemene maatregelen ook een deel van de waterlichamen aan bod komt. In de KRW1-periode (2009-2015) zijn maatregelen genomen voor zeven waterlichamen, die zijn aangepakt door natuurbeheerders of door Rijnland. In de KRW2-periode (2016-2021) hebben we acht waterlichamen onder handen genomen. In de huidige planperiode (KRW3, 2021-2027) pakken we de resterende 25 waterlichamen aan en nemen we aanvullende maatregelen in enkele KRW1-waterlichamen in samenwerking met de omgeving. Ondanks de maatregelen gaan we de KRW-doelen (een goede toestand in 2027) niet halen. Dit heeft mede te maken met het one-out-all-out-principe (een KRW-waterlichaam krijgt pas de classificering 'goed' als alle gemeten stoffen en andere parameters op orde zijn). Ook ontwikkelingen zoals de verspreiding van de exotische Amerikaanse rivierkreeft werkt ons tegen. EU-maatregelen als officiële waarschuwingen, dwangsommen en boetes zijn niet uit te sluiten. Waterschappen kunnen niet rechtstreeks worden geconfronteerd met dergelijke handhavingsacties, maar de kosten ervan kunnen, als er sprake is van verzuim, wel worden doorberekend. Daarnaast ontstaat er een situatie dat activiteiten in gebieden die niet aan de KRW voldoen onverenigbaar worden als de waterkwaliteit erdoor achteruitgaat. Om te laten zien dat we alle opties aanwenden om de KRW-doelen te halen hebben we in 2025 in de KRW Impuls vastgelegd welke maatregelen we nog nemen boven op de KRW3-maatregelen.		
Beleidsontwikkelingen		
De analyses uit de KRW Tussenevaluatie 2024 hebben we vertaald in aanvullende acties in de KRW Impuls Rijnland. We voeren de KRW Impuls uit en monitoren of verdere aanvullende acties gewenst zijn.		Er is een belangrijke stap gezet met KRW-Impuls 2025-2027 om de KRW kosteneffectief uit te voeren. Rijnland zorgt ervoor dat alle partijen hun (wettelijke) verantwoordelijkheid nemen voor waterkwaliteit en doen wat ze moeten doen. We spreken partijen aan, maar voor het effect zijn formele vervolgstappen nodig.
In 2025 zijn we gestart met de voorbereidingen voor de vierde KRW-planperiode (2028-2033). We maken voor alle 41 waterlichamen: veertig plus het nieuwe KRW-waterlichaam de piekberging Nieuwe Driemanspolder, een watersysteemanalyse en bepalen de doelen voor de ecologie. Dit is nodig omdat omstandigheden rond de waterlichamen veranderen, en we rekening moeten houden met gevolgen van ontwikkelingen zoals klimaatverandering. In 2026 stellen we de nieuwe doelen op en duiden we eventuele verschillen. Uiteindelijk stelt de provincie de doelen vast.		Het pakket maatregelen voor de KRW4 waartoe is besloten door de VV op 1 juli bestaat uit maatregelen die uitvoerbaar zijn en waarmee we de doelen in ieder geval deels zullen halen. Daarnaast is het pakket zo samengesteld dat we ons kunnen beroepen op uitzonderingsgronden voor de doelen die we niet kunnen behalen. Met andere woorden, we spannen ons voldoende in. Voorafgaand aan het vaststellen van het KRW4-pakket is een gebiedsproces doorlopen met interne en externe stakeholders zoals gemeenten, natuurorganisaties en de agrarische sectoren.
In 2026 verrichten we extra metingen in het watersysteem om meer inzicht te krijgen. Deze resultaten kunnen leiden tot nieuwe beleidsvoorstellen.		Metingen en vervolgacties verlopen volgens planning. Er zijn n.a.v. de metingen acties ondernomen en overtreeders aangepakt. Er wordt nagedacht over het inzetten van een droneboot die metingen kan verrichten ter ondersteuning van het opsporen van de bron en dus overtreeders.
In 2025 hebben we een analyse gemaakt van de landelijke besluitvorming rond de bestrijding van de uitheemse Amerikaanse rivierkreeft. LNVN heeft aangegeven de verantwoordelijkheid naar waterschappen over te dragen, en onderzoekt nu samen met UvW een aantal overdrachtsscenario's. We zetten ons in om de landelijke besluitvorming strategisch te beïnvloeden.		Analyse inzake landelijke besluitvorming is opgesteld en gebruikt voor strategische beïnvloeding. Begin juli 2026 hebben LNVN en I&W de Kamerbrief 'Aanpak uitheemse rivierkreeften' verstuurd. Daarin erkent het Rijk dat uitheemse rivierkreeften een groeiend probleem vormen voor biodiversiteit, waterkwaliteit en het beheer van sloten, beken en plassen. Tegelijk ligt de landelijke inzet vooral op preventie, beheersing en bescherming van natuurwaarden; voor grootschalige bestrijding als KRW-maatregel wordt geen sluitende landelijke aanpak of structurele financiering aangekondigd. Dit betekent dat de opgave voor de KRW en het watersysteembeheer voor waterschappen nog onvoldoende is geborgd. Delfland en Rijnland hebben de Unie van Waterschappen gevraagd een reactie op de Kamerbrief voor te bereiden, met aandacht voor verantwoordelijkheidsverdeling, uitvoerbaarheid en financiering.
Projecten		
We voeren KRW-maatregelen uit. Dit doen we in twee clusters: KRW-Noord en KRW-Zuid.		
KRW-Noord		
Aanleg luwteschermen langs rietzudden bij de Wildernis (Ringvaart Haarlemmermeer).		De Wildernis fase 1 en fase 2 zijn afgerond.
Isoleren en ecologisch versterken Zegerplas, sluiten noodkering, plaatsen damwand en aanleg eiland (Alphen aan den Rijn).		De maatregelen bij de Zegerplas zijn afgerond.

Zomerburap 2026

Schoon en gezond water

Overige doelstellingen en resultaten Programmabegroting 2026	Score	Realisatie 2026
Natuurvriendelijke oevers (nvo's) in stedelijk gebied (polder Nieuwkoop).		De voorbereiding en uitvoering van de nvo's in polder Nieuwkoop worden binnen de reguliere projectsturing van KRW-Noord gevolgd. Er zijn in de meest recente voortgangsrapportage geen afzonderlijke bestuurlijke knelpunten voor dit onderdeel benoemd.
Verbeteren Geuzenbos (Ringvaart Haarlemmermeer).		De maatregelen in het Ringvaartsysteem Haarlemmermeer lopen binnen cluster KRW-Noord door.
Aanleg nvo's in het Trekvaartsysteem (De Zilk, Teylingen).		Binnen het Trekvaartsysteem is de peilscheiding De Zilk in het eerste kwartaal opgeleverd. Voor Huys te Warmont is de start van de uitvoering voorzien in het derde kwartaal en voor Heemstede de oplevering in het vierde kwartaal.
Aanleg nvo's (Haarlemmermeer).		De vaarten in de Haarlemmermeerpolder zijn in het eerste kwartaal opgeleverd.
Oeververbetering met wilgenmatten in 't Joppe (Teylingen), de Ringvaart (Amstelveen) en de Zegerplas (Alphen aan den Rijn).		't Joppe bevindt zich in de afrondende fase. De werkzaamheden bij de Zegerplas zijn afgerond; de overige oeververbeteringen lopen nog.
KRW-Zuid		
Aanleg waterverbinding Westerpark en Bossenpark (Zoetermeer).		Westerpark is overgedragen aan de beheernde afdeling. Bij Bossenpark zijn de laatste werkzaamheden afgerond.
Voorbereiding en aanbesteding baggeren Broekwegwetering (Zoetermeer).		De laatste werkzaamheden voor het baggeren van de Broekwegwetering zijn afgerond.
Aanleg vissenbossen en nvo's Oude Rijnsysteem.		Voor het Oude Rijnsysteem, waaronder vissenbossen bij PZH-bruggen en Vlietvoorde, zijn de werkzaamheden afgerond.
Voorbereiding aanleg nvo's (Polder Stein, Bodegraven-Reeuwijk).		De opdracht voor nvo's in Polder Stein en Weidegebied is gegund en valt aanzienlijk lager uit dan begroot. Staatsbosbeheer is gestart met de aanleg van de nvo's.
Voorbereiding en aanbesteding luchtmenginstallatie in Broekvelden-Vettenbroek (Bodegraven-Reeuwijk).		Voor de luchtmenginstallatie Broekvelden-Vettenbroek is het werk gegund en is de aannemer gestart met de voorbereiding. De laatste omgevingsvergunning is verleend; er wordt rekening gehouden met mogelijk bezwaar vanuit de windsurfclub.
Afronding aanleg nvo's Polder Bloemendaal (Waddinxveen) en in het stedelijk gebied van Zoetermeer.		Staatsbosbeheer heeft alle overeengekomen nvo's in Polder Bloemendaal opgeleverd. In Zoetermeer ronden we de overdracht af.
We bereiden nieuwe maatregelen voor. Dit doen we in twee clusters: KRW-Noord en KRW-Zuid.		
KRW-Noord		
Voorbereidingen uitvoering, bestek gereed: - Braassemermeer en Wijde Aa – derde kwartaal - Does en omliggende kanalen – luwte maatregelen derde kwartaal - De Wijde Aa – derde kwartaal - Kagerplassen – derde kwartaal - Mooie Nel en Liede – derde kwartaal		De voorbereiding van nieuwe KRW-Noord-maatregelen ligt op schema. Voor Braassemermeer en Wijde Aa, Does en omliggende kanalen, de Wijde Aa, Kagerplassen, Mooie Nel en de Liede is het bestek gereed voorzien in het derde kwartaal.
Uitvoeren – start uitvoering: - De Wijde Aa – vierde kwartaal - Kagerplassen – vierde kwartaal - Mooie Nel en Liede – vierde kwartaal - Koudehorn maatregel 1, 2 en 3 – derde kwartaal - Trekvaartsysteem – Huys te Warmont – derde kwartaal		De start van uitvoering is volgens planning voorzien: De Wijde Aa, Kagerplassen en Mooie Nel en Liede in het vierde kwartaal; Koudehorn maatregel 1, 2 en 3 en Trekvaartsysteem – Huys te Warmont in het derde kwartaal.
Uitvoering – oplevering uitvoering: - Vaarten Haarlemmermeerpolder – eerste kwartaal - Ringvaart Haarlemmermeer – Wildernis fase 2 – eerste kwartaal - 't Joppe – eerste kwartaal - Trekvaartsysteem – Peilscheiding de Zilk – eerste kwartaal		De opleveringen verlopen grotendeels volgens planning. Vaarten Haarlemmermeerpolder, Ringvaart Haarlemmermeer – Wildernis fase 2, 't Joppe en Trekvaartsysteem – Peilscheiding De Zilk zijn in het eerste kwartaal opgeleverd. Trekvaartsysteem – Heemstede is voorzien voor het vierde kwartaal.

Zomerburap 2026

Schoon en gezond water

Overige doelstellingen en resultaten Programmabegroting 2026	Score	Realisatie 2026
- Trekvaartsysteem – Heemstede – vierde kwartaal		
KRW-Zuid		
Nvo's, kraggen en tillen in de Gouwepolder (kraggen en tillen zijn drijvende of hangende groene oevers direct langs de beschoeiing).		Voor Gouwepolder zijn de overdrachten aan de beherende afdelingen ondertekend. Voor de Waterparel, de percelen achter awzi Randenburg/Waddinxveen, zijn conditionerende onderzoeken in uitvoering en is de quickscan flora en fauna afgerond zonder bijzonderheden. De gebiedsvisie wordt voorgelegd aan beide gemeenten voor toetsing op de noodzaak van een omgevingsvergunning.
Nvo's en vissenbossen in de watering Wassenaar Valkenburg.		Het voorlopig ontwerp is gedeeld met stichtingen en gemeenten. De conditionerende bureauonderzoeken zijn gereed; aanvullend eDNA-onderzoek naar de waterspitsmuis is noodzakelijk. Door extra doorlooptijd voor conditioneringsonderzoeken, keukentafelgesprekken en het aangaan van samenwerkingsovereenkomsten wordt contractstukken gereed eind 2026 niet gehaald; dit schuift door naar het eerste kwartaal van 2027.
IJzerzandfilter bij de Zoetermeerse plas.		Voor het ijzerzandfilter verwerkt Arcadis de opmerkingen op het voorlopig ontwerp. Enkele technische vragen worden nog intern door Rijnland beoordeeld, waardoor de afronding van het voorlopig ontwerp vertraging oploopt. De gemeente heeft de lead in de communicatie en afstemming. Kosten lopen op door hogere prijzen voor ijzerzand.
Routines		
Nieuwe assets in ons areaal, zoals nvo's of vissenbossen, nemen we op in ons beheer en onderhoud en borgen we in de langetermijn-assetplanning (LTAP).		Nieuwe assets nemen we op in het beheerregister (in aanleg). Per jaar kijken we naar het areaal en het benodigde onderhoud als input voor de begroting.
We verschuiven onze houding naar medeoverheden en andere bij het waterbeheer betrokken partijen van hoofdzakelijk stimulerend naar sturend. Vanaf 2026 staan de KRW-doelen jaarlijks op de agenda van de bestuurlijke gesprekken met de gemeente. We bespreken de voortgang en leggen deze vast.		In 2025 zijn deze gesprekken bestuurlijk gevoerd en is dit vastgelegd. In 2026 is er een bestuurlijke lunchbijeenkomst georganiseerd en wordt KRW geagendeerd op de bestuurlijke overleggen met de gemeenten. Ambtelijk wordt het geagendeerd via de waterketenclusters. Er is een lunchlezing georganiseerd over de vierde planperiode (2028-2033) van de Kaderrichtlijn Water (KRW4). Daarnaast wordt een-op-een met gemeenten ambtelijk gesproken over mogelijke maatregelen specifiek voor die gemeente.
2. We stimuleren de vermindering van emissies Met de vaststelling van 'Kijk op Waterkwaliteit' heeft de VV in maart 2018 besloten tot aandacht voor bronaanpak voor alle sloten en plassen in de polders. Daarnaast blijven we actief aan de slag met de agrarische sectoren en maken daarbij gebruik van het Landbouwportaal Rijnland. We nemen met de agrarische sector in ons gebied het voortouw en komen samen met de agrariërs tot realisatie van bovenwettelijke maatregelen die de water- en bodemkwaliteit verbeteren. We doen dat voor de melkveehouderij, boomteelt en bollenteelt in een zogenaamde inspiratiepolder. Voor de akkerbouw en de glastuinbouw sluiten we aan bij lopende initiatieven of werken op een andere manier samen. Zo blijven we in gesprek met de agrarische sector. Naast samenwerking vervult toezicht een belangrijke rol in de reductie van emissies. Dit betreft toezicht op vergunde emissies, op het naleven van middelvoorschriften, en andere toezichtwerkzaamheden. We zoeken hierbij naar passende samenwerkingspartners, sluiten aan bij landelijke activiteiten en werken samen met onze partners in deelstroomgebied Rijn-West.		
Beleidsontwikkelingen		
In de afgelopen periode hebben we een aantal hiaten in de Waterschapsverordening vastgesteld: onderdelen die ontbreken, onvoldoende zijn uitgewerkt of niet meer aansluiten op actuele beleidsdoelen. Een voorbeeld hiervan is een aantal lozingsregels uit de bruidsschat van het Rijk, die bij de invoering van de Omgevingswet automatisch zijn overgenomen maar nog niet zijn afgestemd op de Rijnlandse situatie. Deze herstellen we en vullen we		De geconstateerde hiaten zijn gedicht en de aangepaste regels zijn waar nodig uitgebreid. Voor volgend begrotingsjaar is de totale integrale lijst met voorstellen voor de waterschapsverordening geprioriteerd, hieronder valt ook de waterkwaliteitsvoorstellen.

Zomerburap 2026

Schoon en gezond water

Overige doelstellingen en resultaten Programmabegroting 2026	Score	Realisatie 2026
aan zodat de verordening beter aansluit op de KRW-doelen. In de komende periode wordt het participatieproces gestart om belanghebbenden te betrekken bij de herziening. De besluitvorming volgt daarna.		
We onderzoeken hoe we met gerichte extra inzet van metingen meer inzicht krijgen naar waar de verontreinigingen vandaan komen. Zo kunnen we gericht toezicht houden.		De pilot is afgerond. De ontwikkelde werkwijze werkt om gericht de bron van emissies van GBM op te sporen. Een goede inrichting van het proces van data-analyse tot toezicht/handhavende acties blijft essentieel om de aanpak zo effectief mogelijk te laten zijn.
We onderzoeken de rol die onze awzi's kunnen spelen in het reduceren van de emissie van chemische stoffen. In 2026 komen we tot een strategie voor verdere besluitvorming in 2027.		Project loopt op schema. Laatste bemonsteringen zijn uitgevoerd. Analyses worden nu gedaan en dan moeten de data uitgewerkt worden.
Routines		
We zetten het Landbouwportaal Rijnland voort tot het einde van deze KRW-planperiode en ondersteunen agrariërs bij het nemen van maatregelen die goed zijn voor de waterkwaliteit. We optimaliseren de werking van het Landbouwportaal tot eind 2026.		De doelen m.b.t. aantal coachbezoeken en subsidieaanvragen zijn behaald. Coachbezoeken en subsidieaanvragen kunnen nog tot het einde van het jaar gedaan worden. De evaluatie van het Landbouwportaal is gereed en gedeeld met de VV. Na de zomer zal aan een voorstel voor het vervolg van het Landbouwportaal Rijnland na 2026 gebaseerd op de geformuleerde kansen in de evaluatie en de besluitvorming over KRW4.
Door te toetsen op onze regels en handhavend op te treden waar nodig, beschermen we de waterkwaliteit. Dit doen we volgens het Naleving Uitvoeringsprogramma (NUP). Hierin is onder andere het actualiseren van vergunningen (zodat deze KRW-proof zijn) opgenomen en geven we bij toezicht prioriteit gesteld aan gebieden met een hoge(re) verwachte impact op KRW-doelen.		Groen v.w.b. het toetsen op regels voor nieuwe vergunningen/meldingen/advies- verzoeken.
We voeren bewustwordingsacties uit om het gebruik van meststoffen en gewasbeschermingsmiddelen terug te dringen bij verschillende doelgroepen.		Bewustwordingsacties worden gekoppeld aan actualiteiten en lopende projecten. Bijvoorbeeld het publiceren van opvallende uitkomsten van metingen, communicatie via en over Landbouwportaal Rijnland, handavingscommunicatie over overtredingen rondom waterkwaliteit en tips voor particulieren via social media (bijv door herhaling van educatieve video's over waterbewust tuinieren).
3. Wij beheren en onderhouden ons watersysteem en assets ecologisch		
Een goede inrichting, een goed beheer en goed onderhoud van wateren en de assets vormen onmisbare onderdelen van het verbeteren van de waterkwaliteit en de ecologie.		
Beleidsontwikkelingen		
We zetten samen met de provincie Zuid-Holland de campagne voort gericht op bewustwording van het belang van het uitvoeren van ecologisch slootonderhoud (water- en oeverplanten) van watergangen door onderhoudsplichtigen.		De campagne loopt. Er wordt een expliciete koppeling gemaakt met andere programma's binnen Rijnland, zoals het Landbouwportaal, KRW, Baggeren overig water en initiatieven van de Landbouwcollectie. Eind van dit jaar zal er een terugkoppeling plaatsvinden van alle activiteiten.
Routines		
We voeren de acties uit het Actieplan biodiversiteit 2020-2027 verder uit. Zo nemen we biodiversiteit specifiek mee in nieuwe bestekken voor beheer en onderhoud en vergroten we de interne kennis over biodivers beheer en inrichting van terreinen en assets. Ook blijven we monitoren zoals vastgelegd in het Monitoringsplan biodiversiteit, net als de andere waterschappen.		We werken eraan om de ruimte voor begroeiing nog beter in onze onderhoudsconcepten te krijgen. Hiervoor worden nieuwe berekeningen gemaakt die mogelijk tot meer ruimte voor begroeiing kunnen wijzen. Daarnaast zetten we in het nieuwe bestek voor dijken in op gefaseerd maaien en afvoeren van het maaisel. Dit geeft ruimte aan diverse soorten planten en dieren. Het uitvoeren van de acties uit het actieplan biodiversiteit loopt volgens planning.

Zomerburap 2026

Schoon en gezond water

Overige doelstellingen en resultaten Programmabegroting 2026	Score	Realisatie 2026
We zetten in op ecologisch sloot- en oeverbeheer (met aandacht voor flora en fauna) en meer natuurlijk ingerichte sloten via beheerpakketten Agrarisch Natuur- en Landschapsbeheer (ANLb). We zetten in op meer kilometers ecologisch beheer met nationale financiering.		Ecologisch waterbeheer staat bij alle collectieven op de agenda en er worden nieuwe contracten afgesloten met agrariërs. Het bewustzijn van waterkwaliteit en het bewuster omgaan met waterplanten door agrariërs groeit.
We zetten de subsidieregeling 'Natuurvriendelijke oevers' voort. Deze liep goed in de afgelopen jaren.		Voor 2026 hebben we vijftien aanvragen ontvangen voor de aanleg van natuurvriendelijke oevers. Hiervan zijn er elf toegekend, met een totale beoogde lengte van ruim 4.502 meter. Hiervoor is ruim € 251.158,- aan subsidie toegekend
Voor bloemrijke dijken werken we aan een nieuwe, goed toetsbare, betrouwbare indicator om in WBP7 op te nemen. In de praktijk kunnen namelijk niet alle kilometers dijk die worden verbeterd bloem- en kruidenrijk worden ingericht.		Samen met STOWA en het team biodiversiteit van de Unie van Waterschappen wordt gewerkt aan deze indicator. De keringen die bloemrijk ingezaaid zijn, staan inmiddels op kaart. Op basis daarvan bekijken we wat de indicator (beleid, maatregel of effect) voor WBP7 kan worden. Dit loopt conform planning.
4. We meten en verbeteren de zwemwaterkwaliteit Binnen Rijnland liggen 44 officiële zwemwaterlocaties. De Europese Zwemwaterrichtlijn (ZWR) geeft normen voor de bacteriologische kwaliteit van zwemwaterlocaties. Alle zwemwaterlocaties moeten minimaal voldoen aan de categorie 'aanvaardbaar'. We beoordelen de zwemwaterlocaties op bacteriologische kwaliteit en blauwalgen. In de ZWR is geen wettelijke verplichting tot het nemen van maatregelen voor blauwalgen opgenomen. Omdat blauwalgenoverlast veelvuldig voorkomt, is in het WBP6 opgenomen dat we samenwerken met gemeenten of andere partijen om blauwalgenoverlast zoveel mogelijk te beperken (ook buiten de officiële zwemwaterlocaties). In 2023 is de beleidsnota Aanpak Zwemwater en blauwalgen 2023 en verder vastgesteld door de VV. Daarnaast is de prioritering voor de komende jaren voor de verbetering van de zwemwaterlocaties bepaald, inclusief de toekenning van de voorbereidingskredieten voor meerdere locaties.		
Beleidsontwikkelingen		
We zien het aantal zwemwaarschuwingen en negatieve zwemadviezen de afgelopen 15 jaar sterk toenemen, mogelijk door klimaatverandering. We voeren het zwemwaterprogramma uit, maar bekijken ook wat de consequenties zijn voor de waargenomen trend en de maatregelen die we (moeten) uitvoeren.		De beoordeling van zwemwater in Nederland wordt tijdens het zwemseizoen (1 mei tot 1 oktober) gedaan op basis signaalwaarden. De toetsing op de zwemwaterrichtlijn kan pas na afloop van het zwemwaterseizoen gedaan worden, waardoor pas vanaf 1 november 2026 officieel weten wat het percentage wordt (vierde kwartaal rapportage).
Projecten		
We werken aan het verbeteren van de zwemwaterkwaliteit in de Zegerplas, Elfhoeven, Klinkenbergerplas en het Oosterduinse meer.		Afspraken over beheer en bedienen van waterkwaliteitsverbeteringsinstallaties zijn gemaakt met gemeente Alphen aan den Rijn. Resultaten van het vooronderzoek luchtmenginstallatie Klinkenbergplas zijn in concept opgeleverd. Pilot met EMF-boei (blauwalgenbestrijding) in Oosterduinse meer is dit jaar komen te vervallen omdat leverancier de boeien niet tijdig kon leveren. De pilot wordt volgend jaar uitgevoerd.
De projecten die we uitvoeren om de KRW-doelen te behalen in de plas Broekvelden-Vettenbroek te Reeuwijk en de Zoetermeerse plas te Zoetermeer hebben als bijkomend effect dat de zwemwaterkwaliteit in die plassen verbetert (zie ook bij 1. We nemen maatregelen voor schone, grotere wateren).		Zoetermeerse plas: op het ijzerzandfilter na zijn alle projecten klaar. Dit project loopt conform planning. Luchtmenginstallatie Broekvelden-Vettenbroek: het aanbestedingstraject loopt. Het project loopt achter op de planning.
Routines		
We meten minimaal tweewekelijks de zwemwaterkwaliteit en rapporteren deze aan de omgevingsdienst van de provincie. Op basis van onze metingen informeert de provincie het publiek met zwemwaarschuwingen.		Metingen zijn gepland bij AQUON en worden uitgevoerd.
Samen met belanghebbenden werken we aan het verbeteren van locaties die in de kwaliteitsklasse 'slecht' vallen en onderzoeken wat nodig is om locaties van 'aanvaardbaar' naar 'goed' of 'uitstekend' te krijgen.		Afspraken gemaakt met gemeente Hoofddorp en Aalsmeer over beheer van de zwemwaterlocatie. Voor Haarlemmermeerse Bosplas (Hoofddorp) is het onderzoek uitgezet naar de mogelijk bron van de bacteriologische verontreiniging.
We onderzoeken samen met gemeenten welke maatregelen mogelijk zijn voor locaties waar regelmatig blauwalgenoverlast optreedt.		Voor de blauwalgenbestrijding in de Zegerplas (gemeente Alphen aan den Rijn) en recreatiegebied Vlietland (gemeente Leidschendam-Voorburg) is onderzocht wat nodig is om de blauwalgenoverlast structureel aan te pakken. Hiervoor moeten de

Zomerburap 2026

Schoon en gezond water

Overige doelstellingen en resultaten Programmabegroting 2026	Score	Realisatie 2026
		bestaande luchtmenginstallaties worden vervangen en aangepast. Voor Vlietland start de vervanging en aanpassing in augustus. Voor de Zegerplas staat dit gepland voor 2027.
5. We stimuleren watergebonden recreatie en werken aan vaarweg- en nautisch beheer Rijnland beheert en bedient drie schutsluizen voor de beroeps- en recreatievaart en is vaarwegbeheerder van de doorgaande recreatieve vaarwegen. Dat wil zeggen dat Rijnland het vaarwegprofiel onderhoudt en het beheer voert, zoals het afkondigen van stremmingen. Rijnland heeft beperkte middelen beschikbaar om initiatieven van derden op het gebied van watergebonden recreatie te stimuleren. Dit kunnen onder andere wandelpaden langs water, openbare vissteigers en informatieborden zijn.		
Beleidsontwikkelingen		
De rol van Rijnland in het vaarweg- en nautisch beheer is nog niet altijd voldoende helder. In 2025 bekeek het college hoe Rijnland die rol wil opvatten. In 2026 komen we tot een strategie en vervolgen we het gesprek met provincies en gemeenten.		We zijn bezig de strategie uit te werken. We verwachten de strategie in het vierde kwartaal op te leveren.
Projecten		
We voeren werkzaamheden uit aan de Grote Sluis Spaarndam. In 2025 namen we maatregelen tegen de MIC-bacterie. In 2026 start de voorbereiding voor renovatie van de roldeur en modernisering van de aansturing.		De maatregelen tegen de MIC-bacterie zijn afgerond. Oplevering heeft plaatsgevonden. Voor de renovatie van de roldeur en modernisering van de aansturing wordt een projectteam samengesteld en aan het projectcontract gewerkt. De voorbereiding wordt opgestart. De planning wordt opgesteld bij het maken van het projectcontract. Doelstelling is om in november een voorbereidingskrediet aan te vragen.
We starten met de uitvoeringsfase voor de sluis Den Ham.		De realisatie van de geautomatiseerde inlaat is opgestart door aannemer GKB en wordt in het najaar van '26 opgeleverd. De renovatie van de sluis is gegund aan aannemer VOBI. De voorbereidende werkzaamheden worden in de komende periode opgestart. Het project verloopt conform planning. De inlaat wordt in het najaar van '26 opgeleverd. De renovatie van de sluis volgt circa een jaar later, in ieder geval niet later dan eind '27 afhankelijk van de nog te ontvangen uitvoeringsplanning van de aannemer.
Andere sluisen, die geen waterhuishoudkundige functie hebben, dragen we de komende jaren over. - Sluis Aardam: in 2026 streven we naar bestuurlijke afstemming met de gemeente Nieuwkoop. - Beneden- en bovensluis Aalsmeer: in 2026 voltooien we het onderzoek met de gemeente om de sluis over te dragen en hebben we de vervolgstappen in beeld.		Voor sluis Aardam laten we door een landschapsarchitect tekeningen maken om de volgende stap te zetten bij de erfgoedcommissie van de gemeente Nieuwkoop. Op basis daarvan kan de vervolgstap bepaald worden. Het risico blijft dat op basis van de omgevingsvergunning de sluis in 2027 gerenoveerd moet zijn. Dit gaan we niet redden en daarover moet met de gemeente over afgestemd te worden. Inmiddels is dit gebeurd en dit risico is weggenomen. Voor de beneden- en bovensluis Aalsmeer is een stichting opgericht voor het overnemen van de voormalige sluis. Gesprekken over nadere invulling zijn bijna afgerond en de verwachting is dat de overdracht op korte termijn plaats zal vinden. Verloopt conform planning en het niet halen van de deadline uit de omgevingsvergunning is met de gemeente besproken. Zij hebben hier begrip voor. Definitief akkoord moet nog wel komen. Eind tweede kwartaal/begin derde kwartaal worden tekeningen verwacht ter bespreking met gemeente. Na consensus weer naar erfgoedcommissie.
Routines		
Rijnland beheert en bedient drie schutsluizen voor de beroeps- en recreatievaart, in opdracht van de provincies. Het onderhoud verrekenen we volgens de overeenkomst vaarwegbeheer.		In het tweede kwartaal 2026 is de actualisering van de vaarwegbeheerovereenkomst met de provincie Zuid-Holland afgerond en getekend. Verwachting is dat dit begin derde kwartaal 2026 ook voor de provincie Noord-Holland wordt afgerond.

Zomerburap 2026

Schoon en gezond water

Overige doelstellingen en resultaten Programmabegroting 2026	Score	Realisatie 2026
In 2025 hebben we de inspectie naar de staat van de sluizen afgerond. In 2026 vertalen we de resultaten naar onderhoudsplannen en een LTAP (langetermijn-assetplanning) inclusief middelen.		De inspectie is afgerond en de onderhoudsplannen worden geoptimaliseerd. Los van de nu begrote sluizen zijn vooralsnog geen aanvullende investeringen nodig.

Financieel (V = voordeel ; N = nadeel)

Exploitatie x € 1 miljoen	Jaarrekening 2025	Begroting 2026	Prognose 2026	Resultaten zomerburap 2026
Lasten	19,0	18,8	19,9	1,1 N
Baten	0,1	0,0	0,0	0,0 V
Netto	18,9	18,8	19,9	1,1 N

In het programma Schoon en gezond water vallen de lasten € 1,1 miljoen hoger uit dan begroot. Het grootste verschil komt doordat de afschrijvingslasten hoger uitvallen dan begroot (€ 1,1 miljoen). Dit komt voornamelijk door hogere afschrijving van het landbouwportaal. De doorbelaste rentekosten vallen lager uit dan verwacht. Dit levert een voordeel van € 0,1 miljoen op. De doorbelaste personeelskosten vallen € 0,3 miljoen hoger uit dan begroot. Dit komt voornamelijk doordat er meer uren op programma Schoon en gezond zijn geschreven dan begroot. De kosten voor AQUON vallen € 0,3 miljoen lager uit. Dit komt voornamelijk door een lagere afrekening voor 2025 en minder metingen voor programma Schoon en gezond water, terwijl er op programma Voldoende water meer wordt gemeten. Het overige verschil van € 0,1 miljoen wordt veroorzaakt door meerdere kleinere verschuivingen.

Investerings x € 1 miljoen	Jaarrekening 2025	Begroting 2026	Prognose 2026	Vershil	% prognose
Uitgaven	11,0	14,0	14,9	0,9	106,1%
Bijdragen derden	2,0	0,0	0,5	0,5	-
Netto	9,0	14,0	14,4	0,4	102,9%

De bruto investeringsuitgaven zijn € 0,9 miljoen hoger dan begroot.

KRW3-Zuid +/- € 1,2 miljoen

- Zoetermeer:
De kosten van de projecten stijgen door een duurdere uitvoering van diverse maatregelen zoals meerwerken baggeren, extra scope voor het zandfilter en een duurder sifon Bossepark.

Overige kleine mutaties +/- € 0,3 miljoen

- Maatregelen Zwemwater toekomstig werk 2026 van € 0,3 miljoen is komen te vervallen.

De bijdrage derden zijn € 0,5 miljoen hoger dan begroot.

KRW3-Zuid +/- € 1,1 miljoen

- De opbrengsten voor KRW Zoetermeer zijn aangepast van € 0,2 miljoen naar 1,1 miljoen. Een groot deel van de meerwerken voor Bossenpark (€ 0,4 miljoen) en Broekwegwetering (€ 0,7 miljoen) worden door gemeente Zoetermeer betaald.

KRW3-Zuid overige projecten +/- € 0,8 miljoen

- Landbouwportaal +/- € 0,2 miljoen

Zomerburap 2026

Waterketen

Waterketen

Portefeuillehouder: Harry Kortman

We zuiveren afvalwater tot een goede effluentkwaliteit, volgens de normen uit het Besluit Activiteiten leefomgeving en het Maatwerkbesluit lozingen afvalwaterzuiveringsinstallaties (awzi's). We nemen daarvoor de met de gemeenten afgesproken hoeveelheid afvalwater af.

Stand 30 juni

Onze zuiveringsprestaties zijn gelijk gebleven ten opzichte van vorig jaar, maar blijven vooralsnog onder de norm. De normafwijkingen concentreren zich momenteel bij vijf awzi's (Gouda, Velsen, Zwaanshoek, Noordwijk en Alphen Noord), waar procesverstoringen en werkzaamheden aan onderdelen van het zuiveringsproces tijdelijk leiden tot lagere zuiveringsprestaties. Per locatie zijn gerichte verbetermaatregelen ingezet. Het op orde brengen van onze assets verloopt gestaag, hoewel de capaciteit in de markt steeds nijpender wordt.

Bij lopende en toekomstige projecten speelt netcongestie een rol. We werken samen met netbeheerders om dit zoveel mogelijk te voorkomen en te beperken. Desondanks blijft netcongestie een risico voor de planning en uitvoering van projecten.

Waterketen x € 1 miljoen

Omschrijving	Begroting 2026	Prognose 2026	Verschil	% prognose
Bruto investeringen	72,8	63,9	-8,9	87,7%
Exploitatielasten	126,7	129,5	2,8	102,2%
Exploitatiebaten	12,3	10,2	-2,2	82,3%
Netto Exploitatiekosten	114,3	119,4	5,0	104,4%

Indicatoren

Omschrijving	Score	Doel 2026	Realisatie 2026
Voldoen aan effluentnormen op peildatum		95%	92%
Voldoen aan afname afgesproken hoeveelheid afvalwater		95%	98%

Belangrijkste resultaten 2026

We voldoen voor 95% aan het Besluit Activiteiten Leefomgeving (BAL) en het Maatwerkbesluit Lozingen awzi's

De zuiveringsprestaties blijven met 92% achter bij de doelstelling van 95%. Door het maatwerk besluit van Rijnland hanteren wij een strengere norm dan de landelijke. Wij blijven sturen op de strengere norm. De afwijkingen komen door procesverstoringen en werkzaamheden aan onderdelen van het zuiveringsproces. Dit leidt tijdelijk tot lagere zuiveringsprestaties. Per locatie zijn passende beheers- en herstelmaatregelen in gang gezet of gepland. Hiermee sturen we op herstel van de normrealisatie en borging van de effluentkwaliteit.

We ronden het definitief ontwerp van awzi Haarlem Waarderpolder af en starten met de uitvoering

De ontwerpwerkzaamheden voor awzi Haarlem Waarderpolder liggen grotendeels op koers. De definitieve ontwerpen (DO's) zijn nagenoeg gereed en de voorbereiding voor de contractering en realisatie is gestart. Uitdaging bij de contractering zijn de grote prijschommelingen in de markt als gevolg van de geopolitieke spanningen in het Midden-Oosten. Er wordt nog onderzocht hoeveel opdruk dit zal veroorzaken op de kostenraming. Het vergunningentrajec is bepalend voor de start van de uitvoering. De planning hiervan staat onder druk doordat de Commissie voor de milieueffectrapportage (mer) heeft verzocht om diverse aanvullingen op de vergunningaanvraag. In samenspraak met het bevoegd gezag onderzoeken we hoe we hieraan invulling kunnen geven en we kunnen zorgen dat de realisatiewerkzaamheden op zo kort mogelijke termijn kunnen starten.

1)

1) Omdat de burap rapporteert over de periode tot en met 30 juni 2026 is gekozen voor een oranje score. Na de rapportageperiode is nieuwe informatie gekomen waardoor de kleur nu op rood uitkomt. Hierover heeft de VV een memo ontvangen en dit is ook opgenomen in de geheime B-VGR.

Zomerburap 2026

Waterketen

We starten met de vervanging van de persleiding in het stedelijk gebied van Hoofddorp

De vervanging van de persleidingen in Hoofddorp verloopt volgens planning. De vervanging van de persleiding in Hoofddorp laat duidelijke voortgang zien. Het eerste deel is gerealiseerd en de boring wordt afgerond met het intrekken van het volgende leidingdeel. Na de zomer wordt gestart met het laatste deel vanaf afvalwatertransportgemaal (awtg) Hoofddorp-Noord.

We zetten de vervanging van de persleidingen in het agrarisch gebied van Hoofddorp voort

De uitvoering ligt op koers. De ingebruikname vindt plaats na de bouwvak, zodat we eventuele uitvoeringsrisico's kunnen beheersen.

We ronden de eerste variantenstudies af voor awzi Gouda

De variantenstudies voor awzi Gouda liggen op koers. De uitkomsten worden voorbereid voor bespreking met de VV eind 2026 of begin 2027. Ook de vervolgfases worden parallel uitgewerkt.

We voeren energiebesparende maatregelen door op de kantoorlocaties

De planning staat onder druk door marktkrapte, leveringsproblemen en de benodigde begeleiding in de voorbereiding. Afronding in 2026 is daardoor onzeker; de planning wordt hierop geactualiseerd.

Wat is ons doel?

Rijnland zuivert afvalwater van huishoudens en bedrijven. Hiermee dragen we in het gebied van Rijnland bij aan de volksgezondheid, de waterkwaliteit en een gezonde leefomgeving. We doen dit zo efficiënt en duurzaam mogelijk.

Het coalitieakkoord 'Rijnland op peil' uit 2023 geeft een impuls aan de waterketen. Dit betekent dat we enerzijds de lijn uit het vorige coalitieakkoord doorzetten, met als hoogste prioriteit het op orde brengen van de assets in de waterketen. Anderzijds betekent dit dat we extra investeren om te voldoen aan nieuwe eisen van de Europese Unie en nieuwe uitdagingen, zoals strengere normen voor stikstof en fosfaat, het verwijderen van medicijnresten en dat we werken aan duurzaamheid en circulariteit.

Wat doen we daarvoor?

Om de programmadoelen te bereiken, doen we het volgende:

1. We zorgen voor goede zuiveringsprestaties.
2. We brengen de assets verder op orde.
3. We verduurzamen de waterketen.
4. We innoveren.

Overige doelstellingen en resultaten Programmabegroting 2026	Score	Realisatie 2026
1. We zorgen voor goede zuiveringsprestaties We zorgen ervoor dat de zuiveringen voldoen aan de lozingseisen, nu en in de toekomst. De normen voor de effluentkwaliteit liggen vast in het Besluit activiteiten leefomgeving (Bal). De meeste Rijnlandse zuiveringen lozen op het eigen boezemwater. Daarom heeft Rijnland voor die zuiveringen strengere normen vastgelegd in het zogenaamde Maatwerkbesluit. Vanwege de slechte waterkwaliteit in heel Europa heeft de Europese Unie aanscherping van de normen vastgesteld. De richtlijn moet nog worden omgezet in Nederlandse wetgeving. Zolang deze nationale regelgeving niet is vastgesteld, is onduidelijk op welke locaties extra stoffen uit het afvalwater moeten worden verwijderd en tot welk niveau. Naar verwachting zijn voor ongeveer een derde van de Rijnlandse zuiveringen aanvullende maatregelen nodig. Uit de richtlijn volgt ook dat we waarschijnlijk bij ruim de helft van de zuiveringen medicijnresten moeten verwijderen. Er blijft onzekerheid over de exacte invulling van de komende opgaven. We volgen de ontwikkelingen nauwgezet en zijn klaar om waar nodig bij te sturen. We bouwen voort op de ingezette koers vanuit onze waterketenstrategie en het WBP6. Tegelijkertijd toetsen en schalen we actief kansrijke technieken op. Daarmee staan we stevig in de startblokken om tijdig te kunnen voldoen aan toekomstige eisen.		
Beleidsontwikkelingen		
We passen het Maatwerkbesluit aan op basis van de omzetting van de herziene Europese richtlijn stedelijk afvalwater (EU-RSA) in Nederlandse wetgeving.		Aanpassing is nog niet nodig, de nieuwe normen uit de EU zijn nog niet definitief vastgesteld.
Projecten		
Dataportaal: met gemeenten delen we over en weer gegevens. Hiermee kunnen we beter en efficiënter sturen op de hele keten en reduceren we kosten. In		De samenwerking met gemeenten op het gebied van gegevensuitwisseling en datagedreven sturing ontwikkelt zich positief. Ondanks vertraging blijft de

Zomerburap 2026

Waterketen

Overige doelstellingen en resultaten Programmabegroting 2026	Score	Realisatie 2026
2026 hebben we de eerste analysetools beschikbaar in een online samenwerkingsomgeving (dataportaal) op basis van de uitgewisselde en beschikbare gegevens.		voortgang geborgd, waardoor de verdere ontwikkeling van het dataportaal naar verwachting dit jaar wordt gerealiseerd.
Advanced Monitoring and Control (AMC): Met behulp van slimme software verbeteren we de effluentkwaliteit. In 2026 wordt het project 'Advanced Monitoring and Control' gegund aan een leverancier, waarna we starten met de uitrol van AMC op de eerste assets binnen Rijnland.		De opdracht is gegund en de uitvoering ligt op koers voor start in het derde kwartaal van dit jaar op de awzi's Alphen Kerk en Zanen en Katwijk.
Routines		
Onze zuiveringen voldoen voor 95% aan de lozingseisen zoals vastgelegd in het Besluit activiteiten leefomgeving (Bal) en het Maatwerkbesluit.		De zuiveringsprestaties blijven met 92% achter bij de doelstelling van 95%. Door het maatwerk besluit van Rijnland hanteren wij een strengere norm dan de landelijke. Wij blijven sturen op de strengere norm. De afwijkingen komen door procesverstoringen en werkzaamheden aan onderdelen van het zuiveringsproces. Dit leidt tijdelijk tot lagere zuiveringsprestaties. Per locatie zijn passende beheers- en herstelmaatregelen in gang gezet of gepland. Hiermee sturen we op herstel van de normrealisatie en borging van de effluentkwaliteit.
We verwerken de hoeveelheden afvalwater zoals afgesproken met gemeenten en vastgesteld in (actuele) akkoorden. In 2026 nemen we 95% van het afvalwater af overeenkomstig de afspraken in de akkoorden.		Momenteel wordt 98% van de afgesproken hoeveelheid afvalwater verwerkt. Hiermee voldoen we aan deze afspraak.
2. We brengen de assets verder op orde. Voor het transporteren en zuiveren van afvalwater gebruiken we veel assets: 17 zuiveringen, 88 rioolgemalen en ongeveer 270 kilometer persleiding. De afgelopen jaren is vastgesteld dat de assets in de waterketen niet in goede staat verkeren. Daarom is besloten tot een groot investeringsprogramma waarvan de langetermijn-assetplanning (LTAP) de basis vormt. Dit is ook afgesproken in het coalitieakkoord. Daarnaast voeren we het onderhoud beter en risicogestuurd uit en we blijven die aanpak optimaliseren. Door goede keuzes te maken in de volgorde van de werkzaamheden verlagen we het risico op grote storingen en calamiteiten. We kunnen deze nooit helemaal voorkomen. We passen ook nieuwe ontwikkelingen toe zoals modulair bouwen (Verdygo), Systems Engineering (SE) en de Asset Health Indicator (AHI).		
Beleidsontwikkelingen		
Om sector breed zo efficiënt mogelijk de ambities voor de waterketen te realiseren, ondanks de schaarste in de markt, zetten we in op nauwe samenwerking binnen de sector. Door deze samenwerking benutten we beschikbare kennis en capaciteit optimaal en vergroten we de kans om onze doelstellingen te verwezenlijken.		Er is momentum voor de samenwerking in de sector: twintig waterschappen nemen inmiddels deel aan het directeurenoverleg Waterketen. Daarmee ontstaat een stevige basis om gezamenlijk te sturen op programmering en marktcapaciteit, innovatie, standaardisatie en arbeidsmarkt.
Rijnland zet zich verder in om de fysieke veiligheid op onze locaties verder te vergroten. We renoveren nooddouches, bliksemafleiding en brengen noodverlichting aan op basis van de huidige wettelijke eisen.		Het preventieve onderhoud wordt volgens planning uitgevoerd.
Projecten		
We ronden voor awzi Haarlem Waarderpolder in 2026 het definitief ontwerp (DO) af en we sluiten realisatieovereenkomsten af voor de verschillende deelprojecten. Zodra de vergunning is verstrekt, starten we met de uitvoering van de eerste deelprojecten.		De ontwerpwerkzaamheden voor awzi Haarlem Waarderpolder liggen grotendeels op koers. De DO's zijn nagenoeg gereed en de voorbereiding voor de contractering en realisatie is gestart. Uitdaging bij de contractering zijn de grote prijssschommelingen in de markt als gevolg van de geopolitieke spanningen in het Midden-Oosten. Er wordt nog onderzocht hoeveel opdruk dit zal veroorzaken op de kostenraming. Het vergunningentraject is bepalend voor de start van de uitvoering. De planning hiervan staat onder druk doordat de Commissie MER heeft verzocht om diverse aanvullingen op de vergunningaanvraag. In samenspraak met het bevoegd gezag wordt onderzocht hoe hieraan invulling kan worden gegeven en hoe geborgd kan worden dat de realisatiewerkzaamheden op zo kort mogelijke termijn kunnen starten.
We starten met de vervanging van de persleiding in het stedelijk gebied in Hoofddorp. Ook zetten we de vervanging van de persleidingen in het agrarisch gebied van Hoofddorp voort.		De vervanging van de persleidingen in Hoofddorp verloopt volgens planning. In zowel het stedelijk als agrarisch gebied is duidelijke voortgang geboekt. De ingebruikname wordt zorgvuldig gepland na de

Zomerburap 2026

Waterketen

Overige doelstellingen en resultaten Programmabegroting 2026	Score	Realisatie 2026
		bouwwak, zodat eventuele risico's beheerst kunnen worden opgevangen.
We ronden de eerste variantenstudies af voor project awzi Gouda, om een keuze te maken tussen nieuwbouw, renovatie of een combinatie.		De variantenstudies voor awzi Gouda liggen op koers. De uitkomsten worden voorbereid voor bespreking met de VV eind 2026 of begin 2027. Ook de vervolgfases worden parallel uitgewerkt.
De inventarisaties en onderzoeken zijn uitgevoerd in project kring Zwaanshoek en we maken we een start met de variantenstudie. De uitvoering van de derde roostergoedverwijdering en het bestek voor de centrifuges zijn naar voren gehaald ten opzichte van de werkzaamheden in de kring Zwaanshoek. Dit zijn zogenoemde no-regret maatregelen: investeringen die onder alle scenario's waardevol zijn en op korte termijn bijdragen aan het verbeteren van het zuiveringsproces.		De voorbereidingen voor kring Zwaanshoek verlopen grotendeels volgens verwachting. De eerste inventarisaties zijn uitgevoerd en de variantenstudie is opgestart. De 'geen-spijt maatregelen' worden parallel verder uitgewerkt: de derde roostergoedverwijdering is in gebruik genomen na toetsing en de uitwerking van het bestek voor de centrifuges schuift naar verwachting door naar begin volgend jaar. Daarmee blijft de voortgang geborgd, met beperkte vertraging op een deel van de resultaatsafspraken.
We ronden de bodemsanering van Rijsenhout af.		De afgifte van de schoongrondverklaring door de Omgevingsdienst vraagt meer tijd dan voorzien.
We contracteren een aannemer voor het aanleggen van de persleiding in Leimuiden.		De voorbereiding van AWTG Leimuiden ligt op koers: het werk is voorlopig gegund en het voorlopig ontwerp is opgeleverd.
We contracteren een aannemer voor de aanpassingen aan de voorbezinktank en sliblijn (biogas en batterij) in Leiden-Zuidwest.		De eerdere aanbesteding heeft niet tot gunning geleid. Inmiddels is de aanpak richting de markt aangescherpt en is een nieuwe aanbesteding gestart. We verwachten dat de aanpassingen in de aanbesteding meer animo oplevert en dat we hierdoor het werk dit jaar nog te gunnen.
We starten de aanbesteding voor het derde deel van de werkzaamheden voor de afvalwatertransportleiding (awtl) Valkenhorst.		Het ontwerp traject met het ingenieursbureau loopt. De aanbesteding schuift naar verwachting beperkt door naar begin volgend jaar.
We ronden de uitvoering van de beluchtingsinstallatie op de awzi Velsen af.		Het project loopt volgens planning.
Routines		
We onderhouden onze assets volgens de onderhoudsconcepten, dus preventief waar dat moet en correctief waar dat kan. De grootste storingen en afwijkingen analyseren we om zo de aanpak continu te verbeteren.		Het onderhoud ligt op schema. Er zijn geen bijzonderheden die aanleiding geven tot bijsturing.
3. We verduurzamen de waterketen Vanwege de strengere Europese eisen aan de effluentkwaliteit op het gebied van stikstof, fosfaat en medicijnresten bouwt Rijnland de komende jaren extra zuiveringstrappen in het zuiveringsproces. Waar mogelijk nemen we deze mee bij geplande renovaties. We maken regelmatig gebruik van nieuwe, innovatieve technieken, wat gepaard kan gaan met het risico dat deze niet altijd direct optimaal functioneren. Dergelijke ontwikkelingen die bijdragen aan de effluentkwaliteit gaan meer energie vragen, waarmee de opgave om energieneutraal te worden onder druk komt te staan.		
We werken intensief samen met onder meer marktpartijen en collega-waterschappen, omdat we gezamenlijk sneller leren, risico's kunnen delen en innovatieve oplossingen kunnen toetsen in de praktijk. Door kennis en ervaring te bundelen, vergroten we de slagkracht van onze aanpak en zorgen we ervoor dat we als sector efficiënter en effectiever inspelen op de toenemende maatschappelijke en ecologische opgaven. Verder gaan we al ons werk verduurzamen door energie te besparen en op te wekken, door minder primaire grondstoffen te gebruiken en minder afval te produceren. We doen dit conform landelijke afspraken en eerder door de VV vastgestelde doelen.		
Projecten		
We nemen bij grotere renovaties zoals de awzi's Gouda en Zwaanshoek de genoemde duurzaamheidsambities mee.		In de verdere projectuitwerking worden circulariteit en duurzaamheid structureel meegewogen. Daarmee wordt invulling gegeven aan de duurzaamheidsambities binnen het project.
We starten met het aanleggen van zonneweides op de awzi's Velsen en Zwanenburg. Ook zetten we het project Zon op dak voort.		De voorbereiding van de energieprojecten vordert. De start van uitvoering schuift naar verwachting door naar begin 2027. Voor thermische energie uit afvalwater (TEA) op awzi Leiden-Noord zijn de ontwerpwerkzaamheden gestart en worden vergunning- en omgevingsaspecten verder uitgewerkt.
We ronden de werkzaamheden af voor het energiezuinig maken (label A) van de aangewezen bedrijfsgebouwen.		De planning staat onder druk door marktkrapte, leveringsproblemen en de benodigde begeleiding in de voorbereiding. Afronding in 2026 is daardoor onzeker; de planning wordt hierop geactualiseerd.
We gaan verder met (circulaire) innovaties zoals de poederkoolinstallatie met Dunea-kool op awzi Gouda.		Het advies is in het tweede kwartaal opgeleverd. De onderzoeksresultaten zijn conform verwachting en het

Zomerburap 2026

Waterketen

Overige doelstellingen en resultaten Programmabegroting 2026	Score	Realisatie 2026
		bevoegd gezag is nagenoeg akkoord. Daarmee ligt de verdere besluitvorming op koers.
We hebben een definitief ontwerp voor de zes slibsilos op de locaties Noordwijk, Nieuwveen, Bodegraven, Waddinxveen, Nieuwe Wetering en Katwijk.		De voorbereiding van de slibsilos verloopt conform planning. Naar verwachting starten we dit jaar met het opstellen van de definitief ontwerpen.
4. We innoveren Om de zuiveringsprestaties toekomstbestendig te versterken en tijdig in te spelen op toekomstige wet- en regelgeving, zetten we gericht in op innovaties en pilots. Deze dragen bij aan betere effluentkwaliteit, efficiëntere bedrijfsvoering, verduurzaming en voorbereiding op de opgaven van de komende jaren		
Beleidsontwikkelingen		
We doen onderzoek naar het verminderen van de uitstoot van lachgas in de waterketen.		Alle opdrachten voor het plaatsen van sensoren zijn gegund. De realisatie is gepland voor eind dit jaar.
Rijnland ontwikkelt samen met andere waterschappen nieuwe manieren om afvalwater te zuiveren. Ze combineren verschillende zuiveringstechnieken en houden daarbij rekening met toekomstige eisen voor waterkwaliteit, energie, klimaat en hergebruik van materialen. Met dit meerjarige onderzoek willen ze samen een effectieve en betaalbare oplossing vinden voor de zuiveringsuitdagingen van de toekomst.		Het traject 'Zuivering van de toekomst' ontwikkelt zich positief. De marktconsultatie bevestigt brede interesse en draagvlak. De volgende fase richt zich op vergunningen, realisatievoorbereiding en verdere inhoudelijke uitwerking, waarbij Rijnland actief betrokken blijft.
Projecten		
We werken samen met vijf waterschappen, Evides, Delfluent Services, Royal HaskoningDHV en de TU Delft aan het revolutionaire concept van Continu Nereda (projectnaam HARKOS).		Door ontwikkelingen bij HDSR schuift de planning van het project met circa een half jaar door.
We nemen actief deel in de Verdygo community. Verdygo is een modulair en circulair bouwconcept voor rioolwaterzuiveringen, waarbij gestandaardiseerde modules zorgen voor flexibiliteit, lagere kosten en een duurzame inrichting van onze installaties.		Rijnland draagt conform afspraak actief bij aan de verdere ontwikkeling van de Verdygo Community. De inzet richt zich op programmasturing, inhoudelijke werkgroepen, de versterking van de samenwerkingsstructuur en de doorontwikkeling en toepassing van modules in projecten.
We zijn bezig om Advanced Monitoring and Control (AMC) te implementeren in de besturing van onze zuiveringen. AMC betekent slim sturen met behulp van slimme software.		De opdracht is gegund en de uitvoering ligt op koers voor start in het derde kwartaal dit jaar.
We werken samen met de TU Delft (Watermanagement, AI for Sustainable Water Management) en andere partners aan innovaties binnen het Innovation Center for Artificial Intelligence (ICAI-labs).		De beoogde subsidie is niet toegekend. Daarom wordt ingezet op een alternatieve subsidieaanvraag, met steun van Rijnland.
We verkennen het INDENSE®-concept op awzi Leiden-Noord. Deze technologie selecteert zwaardere slibdeeltjes om de bezinkbaarheid te verbeteren en zo de zuiveringscapaciteit te vergroten.		Voor Leiden-Noord wordt de voorbereiding versneld doorlopen. Het projectcontract ligt ter beoordeling, zodat de uitvoering van Indense tijdig kan worden opgestart.
We kijken naar diverse nieuwe technieken zoals nanobubbels, TheClimateWall en fysisch chemische zuiveringsmethoden.		Ontwikkelingen rond fysisch-chemische zuivering worden gevolgd binnen het traject 'Zuivering van de toekomst'. De nanobubbels op Katwijk en the Climate Wall op Leiden-Zuidwest zijn beide opgeleverd.

Financieel (V = voordeel ; N = nadeel)

Exploitatie x € 1 miljoen	Jaarrekening 2025	Begroting 2026	Prognose 2026	Resultaten zomerburap 2026
Lasten	118,4	126,7	129,5	2,8 N
Baten	12,5	12,3	10,2	2,2 N
Netto	105,9	114,3	119,4	5,0 N

De prognose voor waterketen komt uit op een nadeel van € 5,0 miljoen. We verwachten een nadeel van € 2,7 miljoen op vastgoed verkopen. Het is de verwachting dat we minder zuiveringsterreinen verkopen dan begroot. Omdat de vastgoedmarkt grillig blijft, kunnen zich altijd onverwachte zaken voordoen. In dat geval maken melden we dat in de najaarsburap. Doordat er minder grote verkopen zijn wordt de begrote storting in de reserve schuldreductie ook met € 2,7 miljoen verlaagd. Daarnaast zien we een hogere doorbelasting van indirecte kosten van € 2,5 miljoen. In de begroting verdelen we de indirecte kosten op basis van

Zomerburap 2026

Waterketen

geschreven uren. Dit zijn voornamelijk personeelskosten. Op basis van de geschreven uren in het eerste halfjaar hebben we hiervoor de prognose bijgewerkt aan de huidige realisatie.

Verder vallen de kosten voor slibverwerking naar verwachting € 1,6 miljoen hoger uit. Dit komt voornamelijk door het later in gebruik nemen van de nieuwe slibdroger bij HVC. Het slib moet nu extern worden verwerkt tegen hogere kosten. De netbeheerkosten vallen € 0,3 miljoen hoger uit door de uitbreiding van de aansluiting op Haarlem Waarderpolder. De onderhoudskosten vallen ook € 0,4 miljoen hoger uit. Dit komt met name doordat de slibontwatering/vergisting op Haarlem Waarderpolder het gehele jaar in bedrijf blijft (project begint later op dit onderdeel). Daarnaast maken we extra kosten voor de bouw-informatiemodellering (BIM 3D).

Positief te melden vanuit onderhoud is dat er nog geen kosten gemaakt zijn voor calamiteiten in de waterketen. De kosten van polyelectrolyet (PE) zijn geïndexeerd en dit valt € 0,2 miljoen hoger uit dan de begroting. Tot slot zijn de opbrengsten uit grensoverschrijdend afvalwater (GOAW) € 0,4 miljoen lager.

Naast tegenvallers zijn er ook meevallers te melden binnen het programma waterketen:

- Lagere kosten voor afschrijving en rente (€ 1,1 miljoen).
- Lagere kosten GOAW van Delfland á € 0,5 miljoen. Dit is conform realisatie afgelopen jaren.
- Lagere energiekosten á € 0,5 miljoen doordat Schalkwijk buiten bedrijf is gesteld en doordat Zwanenburg energiezuiniger is na de renovatie.
- Hogere subsidies/bijdrages voor PACAS op awzi Gouda (€ 0,2 miljoen).
- Lagere kosten AQUON door minder metingen op zuiveringen en lagere afrekening 2025 (€ 0,2 miljoen).
- Hogere opbrengsten dienstverlening (€ 0,4 miljoen) doordat we inprikkers afzonderlijk kunnen belasten en we een hogere anti afhaakbijdrage hebben gekregen vanuit HHSK.
- Lagere kosten aan de CAR-verzekering (€ 0,2 miljoen door hogere afrekening 2024 en verwachte afrekening 2025).

Investerings x € 1 miljoen	Jaarrekening 2025	Begroting 2026	Prognose 2026	Verschil	% prognose
Uitgaven	64,8	72,8	63,9	-8,9	87,7%
Bijdragen derden	0,5	0,1	2,6	2,6	-
Netto	64,3	72,8	54,5	-18,3	74,9%

De bruto investeringsuitgaven komen € 8,9 miljoen lager uit dan begroot. De grootste afwijkingen staan hieronder toegelicht.

AWS Zwanenburg -/- € 1,8 miljoen

De projectwerkzaamheden voor de nazorgfase van het renovatieproject worden in 2026 uitgevoerd in plaats van in 2025 (+ € 0,3 miljoen) en de kosten voor het amoveren zijn dit jaar verlaagd met € 2,1 in verband met latere uitvoeringswerkzaamheden van het amoveren.

Haarlemwaarderpolder +/- € 6,8 miljoen

De hogere uitgaven in 2026 ontstaan met name door extra kosten voor tijdelijke slibontwatering, aanschaf van procesautomatiseringskosten en hogere kosten voor de uitwerking van het definitief ontwerp.

Waterketencluster 1 -/- € 5,6 miljoen

- Project Zuiveringskring Leimuiden
De lagere prognose voor 2026 wordt veroorzaakt door lagere uitvoeringskosten door het stopzetten van de aanbestedingsprocedure voor (-/- € 1,8 miljoen).
- Project awzi Leiden-Zuidwest
Door een niet geslaagde aanbestedingsprocedure is er een vertraging ontstaan waardoor de uitgaven voor 2026 naar beneden zijn bijgesteld (-/- € 4,0 miljoen).

Waterketencluster 2 +/- € 0,5 miljoen

- Project Velsen
De uitgaven voor 2026 stijgen in verband met meerwerken (+/+ € 0,1 miljoen), scope uitbreiding op.
- Project Nieuwe Wetering
De uitgaven voor 2026 stijgen door scope uitbreidingen (+/+ € 0,1 miljoen), eerdere uitvoering van de slibsilos (+/+ € 0,2 miljoen) en overig kleine mutaties (+/+ € 0,1 miljoen).

Waterketencluster 3 -/- € 1,5 miljoen

Zomerburap 2026 Waterketen

De Rijnlandbrede energieprojecten lopen vertraging op door omgevingsaspecten bij geplande locaties en netwerkcongestie.

Afvalwatertransportleiding (awtl) Hoofddorp -/- € 2,1 miljoen

De prognose is naar beneden bijgesteld. Dit wordt verklaard doordat de uitvoering van het project voorspoedig verloopt. Daarnaast zijn de laatste HDPE-leidingen voor het agrarisch gebied eerder geleverd, waardoor een deel van de uitgaven die oorspronkelijk voor 2026 was voorzien, al in 2025 is gerealiseerd.

Lachgasmeters +/+ €0,6 miljoen

De werkzaamheden worden uitgevoerd in 2026.

Project AMC (Advanced Monitoring and Control) +/+ €0,6 miljoen

Na het verkrijgen van krediet in november 2025 is dit project opgestart.

Overige mutaties -/- € 6,4 miljoen

In de begroting is rekening gehouden met het opstarten van nieuwe projecten. Uiteindelijk is een post van € 5,8 miljoen komen te vervallen. Het betreft posten voor energieneutraliteit (-/- € 1,8 miljoen), coalitieakkoord circulair (-/- € 2,0 miljoen), coalitieakkoord broeikasgassen (-/- € 0,5 miljoen), stelposten (-/- € 1,3 miljoen) en zuiveringskring Leiden-Noord (-/- € 0,2 miljoen). Daarnaast zitten er nog verschuivingen in naar onderhandenwerk voor bijvoorbeeld AMC en vervangen meetinstrumenten in de tweede fase (-/- € 0,6 miljoen).

De bijdrage van derden zijn € 2,6 miljoen hoger.

Voormalig awzi Rijsenhout +/+ € 2,2 miljoen

Voor bodemsanering van het terrein bij voormalig awzi Rijsenhout is van de provincie Noord-Holland € 2,2 miljoen subsidie ontvangen.

Persleiding Hoofddorp +/+ € 0,4 miljoen

Voor de inzet van elektrisch materieel is een subsidie van € 0,4 miljoen ontvangen.

Zomerburap 2026

Rijnland circulair en klimaatneutraal

Rijnland circulair en klimaatneutraal

Portefeuillehouder: Hans Schouffoer

We zetten samen met partners in op circulair werken door de kringloop van water, energie en grondstoffen zoveel mogelijk te sluiten. De activiteiten en de bijbehorende kosten staan voor het programma Rijnland Circulair in de diverse bestuursprogramma's.

Stand 30 juni

We werken aan een eerste beeld van de monitoring en uitvoering van het actieplan Rijnland Circulair. Beide lopen door capaciteitsdruk stroever dan verwacht. Er is daarom een verbeterplan opgesteld waarbij we de acties integreren in de lopende werkprocessen en het actieplan opnemen in de P&C-cyclus (Planning & Control). Met de Unie van Waterschappen (UvW) wordt goed samengewerkt aan een eenduidige monitoringssystematiek circulariteit waterschapsbreed.

Indicatoren

Omschrijving	Score	Doel 2026	Realisatie 2026
Energie-neutraliteit		55%	n.n.b.*

*De officiële cijfers op het gebied van energieneutraliteit worden jaarlijks in september gerapporteerd door de Unie van Waterschappen. Deze cijfers hebben altijd betrekking op het voorgaande jaar (het lopende jaar is immers nog niet afgerond). We verkennen momenteel de mogelijkheden om al in een eerder stadium, liefst doorlopend, opwek en verbruik van energie in beeld te brengen. Dit zal ons beter in staat stellen om vroegtijdige indicaties van de officiële cijfers te geven.

Belangrijkste resultaten 2026

We realiseren zonneweides op de awzi's Velsen en Zwanenburg en op alle geschikte daken vanuit het project Zon op dak.

De zonneweide bij Velsen wordt kleiner als gevolg van netcongestie. Zie ook de bestuursprogramma's.

We verkennen meerdere aquathermie-initiatieven, zoals de winning van warmte uit onze zuiveringen Leiden-Noord en Gouda. We doen nieuwe beleidsvoorstellen om Rijnland Energieneutraal 2030 te kunnen realiseren.

Bij Leiden-Noord is de verkenning in een vergevorderd stadium en wordt een aanvraag schaars recht begin 2027 verwacht. In Gouda, Haarlem, Alphen a/d Rijn en Haarlemmermeer zijn verkenningen gestart, maar die bevinden zich in een minder vergevorderd stadium. Zie ook het programma Waterketen.

We implementeren de gekozen monitoringssystematiek voor Rijnland Circulair.

Er wordt in goede samenwerking met de Unie gewerkt aan een eenduidige en waterschapsbrede monitoringssystematiek. We werken aan het eerste beeld van het groeimodel. Het blijkt echter lastig de betreffende data boven water te krijgen waardoor er vertraging is opgelopen om een eerste beeld te presenteren.

We voeren het actieplan Circulair 2026 uit.

Vanwege druk op de capaciteit is de uitvoering van het actieplan vertraagd. Er wordt gewerkt aan een verbeterplan waarbij de acties onderdeel worden van de werkprocessen en de gebruikelijke P&C-cyclus.

Wat is ons doel?

Rijnland heeft als doel gesteld om in 2050 volledig circulair te zijn. Dit betekent 100% hernieuwbaar, 100% emissieloos en 100% afvalvrij. Om hier te komen, hebben we diverse tussendoelen gesteld, waaronder energieneutraal zijn in 2030. Voor een aantal onderwerpen weten we al precies wat we moeten doen, maar voor andere onderwerpen is dat nog minder zeker aangezien circulariteit een transitie is. De VV heeft in 2024 een afwegingskader vastgesteld om goede en duurzame keuzes te maken en de balans te vinden tussen beproefde en kosteneffectieve methoden en innovatie.

Wat doen we daarvoor?

Om deze themadoelen te bereiken, doen we het volgende:

1. We streven naar energieneutraliteit in 2030.
2. We verminderen emissies van broeikasgassen en streven naar klimaatneutraliteit in 2035.
3. We verlagen onze afvalproductie en ons gebruik van primaire grondstoffen.

Overige doelstellingen en resultaten Programmabegroting 2026	Score	Realisatie 2026
1. We streven naar energieneutraliteit in 2030		

Zomerburap 2026

Rijnland circulair en klimaatneutraal

Overige doelstellingen en resultaten Programmabegroting 2026	Score	Realisatie 2026
Rijnland streeft naar energieneutraliteit in 2030. In 2024 waren we dit voor 49,5%. Het door de VV vastgestelde uitvoeringsprogramma bestaat uit een mix van maatregelen voor energiebesparing en energieopwekking (zon, wind en biogas). Voor Rijnland Energieneutraal 2030, dat als apart programma loopt binnen Rijnland, zijn initiatieven vanaf het moment dat ze in de projectfase zijn beland terug te vinden in de bestuursprogramma's. De opwek die Rijnland tot nu toe gerealiseerd heeft, bestaat voornamelijk uit zon en biogas. Initiatieven om windenergie op te wekken zijn in de praktijk vaak lastig te realiseren, bijvoorbeeld door vergunningprocedures. Netcongestie beperkt de mogelijkheden om opwek uit zon volledig te benutten.		
Om alsnog de doelstelling van Rijnland energieneutraal in 2030 te bereiken, bereiden we een beleidsvoorstel voor dat ons hiertoe meer ruimte geeft. Daarnaast wil Rijnland een actieve bijdrage leveren aan de energietransitie in de regio, met name door de inzet van warmte uit water (aquathermie), bijvoorbeeld door met warmte uit awzi Leiden-Noord ruim duizend woningen te verwarmen in de regio. In de komende jaren gaan we hiermee door, aangemoedigd door de actuele netcongestieproblematiek. Dit maakt aquathermie een aantrekkelijk alternatief voor elektrisch verwarmen. De warmteopbrengst uit deze projecten telt mee voor onze doelstelling 'energieneutraal in 2030'. Ook door samen met gemeenten, provincie en netbeheerders aan de Regionale Energiestrategieën (RES) te werken, leveren we een bijdrage aan de energietransitie van de regio.		Er heeft een verkenning plaatsgevonden naar geschikte projecten van derden, waarin Rijnland zou kunnen investeren. Hiervan wordt een short list gemaakt, die uiteindelijk zal leiden tot een concreet investeringsvoorstel. Daarbij is het belangrijk, de randvoorwaarden voor een Rijnlandse investering vooraf scherp af te kaderen middels een investeerdersprofiel. Dit wordt nu als eerste opgesteld. De eerste verkenningen laten daarnaast zien dat de realisatie van de ambitie richting energieneutraliteit afhankelijk is van ontwikkelingen buiten de directe invloedssfeer van Rijnland. Hierdoor wordt scherper inzicht verkregen in de voorwaarden waaronder deze ambitie gerealiseerd kan worden. Daarbij ontstaat ook een steeds duidelijker beeld van de toenemende omvang van de opgave die nodig is om deze ambitie te verwezenlijken. De consequenties hiervan voor de verdere uitvoeringsroute worden nader in beeld gebracht. Rijnland werkt maximaal mee aan de verkenning voor warmtewinning uit awzi Leiden-Noord, die zich in een concrete fase bevindt. Omdat we voor het slagen van aquathermieprojecten in grote mate afhankelijk zijn van derden, nemen we ook actief deel aan verkenningen in andere gemeentes binnen ons werkgebied. Ten slotte nemen we actief deel aan de, door de Unie georganiseerde, gesprekken met de netbeheerders in ons werkgebied, die moeten leiden tot een netcongestiedeel.
2. We verminderen emissies en streven naar klimaatneutraliteit Rijnland streeft naar klimaatneutraliteit in 2030 conform de ambitie van de UvW. In het Klimaatakkoord is hiertoe als tussendoel 49% CO₂-reductie ten opzichte van 1990 afgesproken. Het gaat daarbij om zogenaamde CO₂-equivalenten, dus ook andere broeikasgassen zoals methaan en lachgas.		
Ruim 88% van de broeikasgasemissies betreft methaan en lachgas uit het zuiveringsproces. We onderzoeken nu over hoeveel lachgas het gaat. Informatie en technieken ontbreken nog om deze broeikasgassen duidelijk te reduceren. Innovaties kunnen bovendien mislukken en/of minder goed werken dan verwacht. De komende jaren zullen we dus, met anderen zoals de STOWA (het kenniscentrum voor de waterschappen), moeten onderzoeken en experimenteren met nieuwe technieken.		De plaatsing van meters voor het versnellingsprogramma lachgas loopt op schema. De precieze uitstoot en benodigde reductie is voorlopig nog niet helder. Het is hiervoor wachten op het versnellingsprogramma. Er staat een memo gepland in 2026 met hierin de stand van zaken en een toelichting van de uitstoot van de drie nu gemeten zuiveringen. De praktijkleergemeenschap methaan bereidt een meetcampagne voor.
3. We verlagen onze afvalproductie en ons gebruik primaire grondstoffen Rijnland is in transitie naar een circulair waterschap in 2050. Hiertoe sluiten we zoveel mogelijk de kringlopen van water, energie en grondstoffen. Onderdeel hiervan is dat we minder primaire grondstoffen gebruiken en in plaats daarvan kiezen voor hergebruikte of hernieuwbare varianten. In 2020 had 98,5% van alle grondstoffen die Rijnland inkocht nog een primaire oorsprong. We treffen de volgende maatregelen in 2026.		
We implementeren de maatregelen uit het actieplan Circulair 2026 en ontwikkelen nieuwe maatregelen in lijn met het in 2024 vastgestelde afwegingskader circulair.		Vanwege druk op de capaciteit is de uitvoering van het actieplan vertraagd. Er wordt gewerkt aan een verbeterplan waarbij de acties onderdeel worden de lopende werkzaamheden en van de P&C-cyclus.
We implementeren de gekozen monitoringsystematiek voor circulariteit.		Er wordt in goede samenwerking met de Unie gewerkt aan een eenduidige en waterschapsbrede systematiek. We werken aan het eerste beeld van het groeimodel. Het blijkt echter lastig de betreffende data boven water te krijgen waardoor er vertraging is opgelopen om een eerste beeld te presenteren.

Zomerburap 2026

Rijnland circulair en klimaatneutraal

Overige doelstellingen en resultaten Programmabegroting 2026	Score	Realisatie 2026
We besteden ons werk zo veel mogelijk circulair aan.		Rijnland besteedt nog niet alle werken circulair aan. De meter staat op geel. Ondanks dat het MVOI-implementatieplan (Maatschappelijk Verantwoord Opdrachtgeven en Inkopen) is vastgesteld en de benodigde afspraken zijn gemaakt, is de voortgang op de uitvoering en monitoring achtergebleven. Sinds 1 juli jl. is de uitvoering van dit plan opnieuw belegd. Echter dat gaat stap voor stap. Dit zullen we binnenkort terugzien met het gebruik van de (vernieuwde) scopenotitie (Inkoop) en de inkoopstrategie. Ook zijn we bezig om de vragenlijst voor het MVOI-implementatieplan met terugwerkende kracht vanaf 1 januari 2025 alsnog in te vullen. De resultaten hiervan zijn nog niet bekend. Tot slot werken we aan een dashboard Schoon en Emissieloos, gebaseerd op de routekaart Schoon en Emissieloos Bouwen (SEB). Een kwalitatieve duiding van de voortgang: - Aantoonbaar circulair ontwerpen op basis van de leidraden van CB'23 (Circulair Bouwen): <i>soms</i> - Ontwerpen op basis van een zo laag mogelijke MKI: <i>soms</i> - Van ieder ontwerp eisen we een materialenpaspoort: <i>soms</i> - We nemen minimale milieueisen op (MVI-criteriatool): <i>altijd</i> - We eisen minimaal het basisniveau uit de SEB-routekaart: <i>soms</i> - We eisen minimaal HVO100 als duurzame brandstof in de uitvoering van het werk: <i>altijd</i> - In gunningcriteria, waar mogelijk, stimuleren we marktpartijen in circulariteit: <i>altijd, waar mogelijk</i> Een belangrijk aandachtspunt blijft dat we de eisen voor circulair werken en MVOI al bij de projectopdracht formuleren.

De overige maatregelen staan beschreven in de diverse bestuursprogramma's.

Financieel

De activiteiten en kosten van de Rijnlandbrede thema's staan in de diverse bestuursprogramma's, zo ook energie en circulariteit. De meeste maatregelen vallen onder het programma Waterketen, zoals het beperken van emissies van broeikasgassen. In het coalitieakkoord zijn extra middelen hiervoor opgenomen. Ook voor circulaire varianten zijn middelen opgenomen. Daarnaast loopt circulariteit in veel projecten en werkzaamheden integraal mee; het uitsplitsen naar circulaire kosten (en baten) is dan vaak niet mogelijk. Daarnaast is het vaak niet goed mogelijk om de maatschappelijke baten financieel uit te drukken. De CO₂-beprijzing is hiervan een voorbeeld. Landelijk wordt er gewerkt aan een betere en meer uniforme aanpak.

Zomerburap 2026

Water en bodem sturend

Water en bodem sturend

Portefeuillehouder: Marjon Verkleij-Lemmers

Klimaatverandering en ruimtelijke ontwikkelingen maken de uitvoering van de waterschapstaken steeds complexer. Daarom stellen we duidelijke regels en kaders vast. We spreken onze partners daarop aan en stimuleren hen tot een klimaatbestendige ruimtelijke inrichting.

Stand 30 juni

Water en bodem zijn steeds meer een fundament voor de uitwerking van gebiedsontwikkelingen (zie hieronder de toelichting voor Gnephoeek, Valkenhorst en de Haarlemmermeer) en ruimtelijke omgevingsvisies (zie provincies Noord-Holland en Zuid-Holland en Deltaprogramma Centraal Holland).

Indicatoren

Er is landelijk geen enkele indicator voor het klimaatbestendig ingericht zijn van een gebied. Niet voor nieuw te ontwikkelen gebieden en niet voor bestaand gebied. Het is van belang hierin landelijk vergelijkbaar op te trekken. Daarom hanteren we in Rijnland nog geen indicator voor het klimaatbestendig zijn van ons gebied.

Belangrijkste resultaten 2026

In Lisserbroek, Nieuw-Vennep West en Park21 (Haarlemmermeer) worden de waterstructuurplannen vastgesteld als invulling voor de stedenbouwkundige programma's van eisen (SPvE). Daarnaast ontwerpt Rijnland een voorkeursroute voor de toepassing van het verbeterd droogmakerijsysteem (VDS) in de gebiedsontwikkelingen.

Rijnland is nauw betrokken bij de gebiedsontwikkelingen in Lisserbroek en Nieuw-Vennep West. De waterstructuurplannen worden naar verwachting in december 2026 vastgesteld. Het waterbelang is goed opgenomen in de vervolgdOCUMENTEN, zoals het concept-SPvE van Nieuw-Vennep West. Dat gaat in september 2026 naar de gemeenteraad. Rijnland is actief bij deze ontwikkelingen betrokken vanwege de bestuurlijk afgesproken doelstelling om VDS hier toe te passen. Het programma Voldoende water werkt de route voor de VDS-implementatie uit voor latere vertaling naar een voorkeursroute.

Op basis van een bestuurlijke overeenkomst uit 2014 werken we nauw samen met de gemeente Haarlemmermeer aan ontwikkeling Park21. Daarin is de waterstructuur al vastgesteld. Er zijn diverse deelplannen in voorbereiding. Deelgebied 3 (Groot Vennep) wordt voor de bouwvak aanbesteed en vervolgens start de uitvoering. Hierin wordt VDS geïmplementeerd. Het peilbesluit daarvoor is in juni aan de VV voorgelegd.

Het samenwerkingsverband Centraal Holland stelt het startdossier MIRT-verkenning (Meerjarenprogramma Infrastructuur, Ruimte en Transport) vast voor het maatregelenpakket wateroverlast. Ook wordt een zoetwaterstrategie vastgesteld, gericht op het ruimtelijk domein. Tot slot wordt een voorkeursstrategie Centraal Holland opgesteld voor de herijking van het Deltaprogramma.

Voor het dossier wateroverlast Centraal Holland lopen alle voorbereidingen op schema om eind dit jaar een samenhangend bestuurlijk besluit te nemen over de mate van risico- en schade-acceptatie voor schade door wateroverlast en het pakket van meest effectieve maatregelen om wateroverlast te voorkomen en de bekostiging van de maatregelen van dit pakket pakket.

Basismaatregel is vernieuwing en uitbreiding van het sterk verouderde en te kleine gemaal IJmuiden van RWS. Deze maatregel staat inmiddels hoog op de prioriteitenlijst van I&W. Deze zomer neemt het kabinet een besluit over de budgettering hiervan op de Rijksbegroting. De aanpak zoetwater CH is bestuurlijk vastgesteld en richt zich op bewustwording en aanpassing bij gebruikers en in het ruimtelijk domein. De Voorkeusstrategie CH is bestuurlijk vastgesteld als onderdeel van de Herijking Deltaprogramma (2027).

We organiseren een vervolg op het eerste Kenniscongres Water, Bodem en Ruimtelijke Ordening.

Op 1 oktober 2026 zal het Kenniscongres Water, Bodem en Ruimtelijke Ordening plaatsvinden in het ECC in Leiden. Het congres zal voor de deelnemers meer interactie en diepgang krijgen dan het eerste congres. Het programma met experts is nagenoeg rond. Begin juli zijn de uitnodigingen en aankondiging verstuurd.

Wat is ons doel?

We streven naar een klimaatbestendige ruimtelijke inrichting van ons gebied, waarvoor we duidelijke regels en kaders vaststellen.

Zomerburap 2026

Water en bodem sturend

Wat doen we daarvoor?

Op het thema Water en bodem sturend ondernemen we acties op drie sporen:

1. We adviseren actief in (grote) ruimtelijke gebiedsontwikkelingen.
2. We ontwikkelen onze Rijnlandse beleidskaders en regels verder.
3. We werken (mee) aan het beïnvloeden van provinciale en landelijke regelgeving.

Overige doelstellingen en resultaten Programmabegroting 2026	Score	Realisatie 2026
1. We adviseren actief in (grote) ruimtelijke gebiedsontwikkelingen		
Voor de Gnephoek sluiten we met de gemeente Alphen aan den Rijn de uitwerkingsovereenkomst Water. Hierin maken we specifieke afspraken over water in het vervolg van de gebiedsontwikkeling, op basis van het Masterplan Gnephoek.		De uitwerkingsovereenkomst is ambtelijk gereed en wordt in het derde kwartaal voor bestuurlijke ondertekening voorgelegd.
We behandelen de vergunningaanvraag voor de aanpassing van het watersysteem voor de gebiedsontwikkeling van Valkenhorst. Zo mogelijk wordt deze ook verleend.		In plaats van één aanvraag voor vergunning voor de gehele ontwikkeling van Valkenhorst zal het Rijksvastgoedbedrijf meerdere vergunningen aanvragen die samen het geheel vormen, binnen het kader van het uitgewerkte waterhuishoudingsplan Valkenhorst. Er zijn dit eerste halfjaar twee vergunningen aangevraagd en verleend. Er is een Berging Rekening Courant (BRC) geopend om de waterbalans bij te houden gedurende de gefaseerde ontwikkeling.
In Noord- en Zuid-Holland werken we onder leiding van de provincies met diverse betrokkenen (overheden en belanghebbenden) verder aan de uitvoering van de gebiedsplannen voor de transitieopgaven van het landelijk gebied. In Zuid-Holland gebeurt dat gebiedsdekkend en in Noord-Holland in het gebied Binnenduintrand Zuid-Kennemerland.		In Noord-Holland heeft de stuurgroep voor het gebiedsproces binnenduintrand Zuid-Kennemerland ingestemd met het afronden van de verkenningsfase en het starten met de planvormingsfase voor een aantal deelgebieden, zoals de Groene Verbinding in de gemeente Velsen en de polder Vogelenzang in de gemeente Bloemendaal. In Zuid-Holland wordt gebiedsdekkend gewerkt aan de uitvoering van de gebiedsplannen die in 2025 zijn opgesteld. Daarbij verschilt de rol en inzet van Rijnland per gebied: in de meeste gebieden zijn beperkte maatregelen die het water(beheer) raken. Uit het zogenaamde tweede peilmoment van het Zuid-Hollands Programma Landelijk Gebied (ZH-PLG) van maart 2026 concluderen we dat de scope van de PPLG-gebiedsprocessen niet meer gericht lijkt op een grootschalige transitie van het landelijk gebied, maar (vooral) op korte(re)-termijn en projectmatige maatregelen. Daarom herijken we deze zomer onze inzet op deze gebiedsprocessen: waar draagt actieve inzet echt bij aan onze langetermijnopgaven en waar niet?
2. We ontwikkelen onze Rijnlandse beleidskaders en regels verder		
In 2026 hebben we een eerste bestuurlijke gespreksronde over het aanpassen van de klimaatregel in de waterschapsverordening voor herstructurering van de bestaande bebouwde gebieden.		Eind 2025 is de VV geïnformeerd over de voorgenomen actualisatie van de klimaatregel in de Waterschapsverordening. Deze aanpassing wordt doorgevoerd nadat de lopende aanpassing van de Waterschapsverordening, die deze zomer ter visie heeft gelegen, in de VV is vastgesteld.
3. We werken (mee) aan het beïnvloeden van provinciale en landelijke regelgeving		
Naar aanleiding van de vastgestelde omgevingsvisies voor de provincies Noord-Holland en Zuid-Holland agenderen wij enkele grote ruimtelijke vraagstukken die voortvloeien uit het 'water en bodem sturend'-gedachtegoed om met de provincie het gesprek aan te gaan over benodigde keuzes in de ruimtelijke ordening. Deze gaan vooral over de impact van toenemend zoetwatertekort en verzilting op de houdbaarheid van ruimtelijke gebruiksfuncties op lange termijn.		In Noord-Holland ligt de nieuwe ontwerp-Omgevingsvisie van de provincie ter inzage. In goed overleg met de waterschappen zijn de uitgangspunten van water en bodem sturend (WBS) sterk verankerd. Op hoofdlijnen zijn hier ook al enkele principiële ruimtelijke keuzes aan verbonden. Rijnland zal samen met ander waterschappen in Noord-Holland een zienswijze indienen. De definitieve omgevingsvisie wordt in december vastgesteld. Gelet op de positieve ervaringen pleit Rijnland voor eenzelfde gezamenlijke gebiedsgerichte vervolgaanpak als in Zuid-Holland: met andere gebiedspartners aan tafel om een gezamenlijke integrale ruimtelijke gebiedsvisie te maken die concreet invulling geeft aan opgaven uit zowel het waterdomein als het ruimtelijk domein. Deze aanpak is in lijn met de vier uitgangspunten uit TGWR.

Zomerburap 2026

Water en bodem sturend

Overige doelstellingen en resultaten Programmabegroting 2026	Score	Realisatie 2026
		In Zuid-Holland is op basis van zienswijzen op de Omgevingsvisie PZH een vervolgtraject tussen verschillende overheden gestart om één gezamenlijke integrale ruimtelijke visie te maken voor de verschillende deelgebieden binnen PZH (twee deelgebieden binnen Rijnland). Rijnland zit als volwaardig partner aan deze ruimtelijke ontwerptafel. We leveren niet alleen een inhoudelijke bijdrage aan concrete integrale oplossingen voor opgaven in water- en ruimtelijk domein; het is ook de bedoeling dat we ons t.z.t. bestuurlijk committeren aan de gezamenlijke ruimtelijk gebiedsvisie. Hierdoor zijn we actief en volwaardig partner in ruimtelijke ontwikkelvraagstukken en -keuzes. Deze aanpak en rol van Rijnland is eveneens in lijn met de vier uitgangspunten uit TGWR.

Financieel

De activiteiten en kosten van de Rijnlandbrede thema's zijn opgenomen in de diverse bestuursprogramma's.

Zomerburap 2026

Bestuur, organisatie en dienstverlening (BOD)

 Bestuur, organisatie en dienstverlening (BOD)

Portefeuillehouders: Rogier van der Sande (calamiteitenzorg, communicatie), Jan de Vries (financiën), Marjon Verkleij-Lemmers (HRM, huisvesting, digitalisering), Henk Hazenoot (innovatie).

We creëren de randvoorwaarden voor een slagvaardige organisatie van het hoogheemraadschap.

Stand 30 juni

We lopen dit jaar goed op schema. De doorlooptijd van vacatures blijft onder de norm van 70 dagen, de norm voor het aantal participatiebanen in 2026 is al behaald en het ziekteverzuim bedraagt 3,5% en blijft daarmee onder de norm van maximaal 4%. De arbeidsmarktprofilering is voortgezet met gerichte communicatie en wervingsactiviteiten, en we blijven investeren in jong talent. Moeilijk vervulbare vacatures blijven onze aandacht vragen en pakken we met gerichte interventies op. Ook blijven we werken aan een inclusieve en sociaal veilige organisatie, waarin verschillen worden benut en waarin medewerkers zich gezien en erkend voelen. Ook continueren we de inzet op duurzame en blijvende inzetbaarheid en wendbaarheid van onze medewerkers.

Binnen het thema arboveiligheid hebben we via een externe audit trede 3 op de Safety Culture Ladder behaald en daarmee ons gestelde doel voor 2026 ingevuld. We pakken dit thema verder op door ons te richten op de verbetermaatregelen geformuleerd in het audirapport: doorwerking van beleid naar gedrag in communicatie, zichtbaar leiderschap op de werkvloer, eigenaarschap en aanspreekcultuur. Zo blijven we leren en verbeteren. Op het gebied van informatieveiligheid bereiden we ons voor op de komende externe audit, die ons toetst op volwassenheidsniveau 4: ons Information Security Management System (ISMS) is bijgewerkt, de securitymonitoring is verbeterd en het nieuwe datacenter is in beheer genomen. Ook de AI-ontwikkeling verloopt voorspoedig. De eerste veilige verbindingen zijn gelegd tussen het DataLab en het bedrijfsmatige AI-systeem dat we ontwikkelen. We zijn ook actief begonnen met het opleiden van medewerkers in het gebruik van persoonlijke AI (Copilot).

Kijkend naar de ondersteuning van Rijnlandbrede onderwerpen lichten we de voortgang van de diverse innovaties in de programmahoofdstukken toe ten behoeve van de andere bestuursprogramma's. We bereiden ons voor op een weerbare organisatie door onder meer het verder uitwerken van het programma Weerbaarheid en de versterking van onze huidige fysieke toegangsbeveiliging. Ook bereiden we ons voor op nieuwe wetgeving, te weten de Wet weerbaarheid kritieke entiteiten (Wwke) en de Cyberbeveiligingswet (Cbw). Afsluitend leggen we na het zomerreces het participatiebeleid en de participatie- en inspraakverordening ter besluitvorming voor aan de VV.

Financieel x € 1 miljoen

Omschrijving	Begroting 2026	Prognose 2026	Verschil	% prognose
Bruto investeringen	1,4	1,2	-0,1	91,4%
Exploitatielasten	63,6	63,9	0,4	100,6%
Exploatiebaten	8,9	9,6	0,8	108,6%
Netto exploitatiekosten	54,7	54,3	-0,4	99,3%

Indicatoren

Rijnland heeft 990 mensen in dienst: 929 medewerkers (879 fte) en daarboven 61 ingehuurd medewerkers (48 fte). Organisatiebreed werken zij voor onder meer beleid, projecten, beheer, onderhoud, bedrijfsvoering, bestuur, organisatie en dienstverlening, met de bijbehorende faciliteiten.

Belangrijkste resultaten 2026**We spelen in op de veranderende arbeidsmarkt door ons te focussen op aantrekkelijk werkgeverschap en een passend personeelsbestand.**

Rijnland blijft goed inspelen op de veranderende arbeidsmarkt. De doorlooptijd van vacatures blijft onder de norm van 70 dagen en de arbeidsmarktprofilering is voortgezet met gerichte communicatie en wervingsactiviteiten. Ook is verder geïnvesteerd in jong talent door de inzet op campusrecruitment, stages en traineeprogramma's. De versnelde uitstroom richting AOW blijft een aandachtspunt, maar met inzet op behoud, ontwikkeling en tijdige opvolging sturen we op een passend personeelsbestand. Moeilijk vervulbare vacatures blijven onze aandacht vragen en pakken we met gerichte interventies op.

We zetten in op de verdere ontwikkeling van de lerende organisatie.

Het concept "Rijnland – een lerende organisatie" is verder uitgewerkt. Daarmee versterken we het binden en boeien van medewerkers en stimuleren we eigen regie op ontwikkeling, vakmanschap en

loopbaanperspectief. Via leren en ontwikkelen, loopbaanontwikkeling en teamgerichte interventies werken we aan blijvende inzetbaarheid en wendbaarheid van medewerkers.

We hebben aandacht voor diversiteit, inclusie en sociale veiligheid en zijn wendbaar en inzetbaar.

Rijnland blijft werken aan een inclusieve en sociaal veilige organisatie waarin we verschillen benutten en waarin medewerkers zich gezien en erkend voelen. Met Verschil Verrijkt brengen we sociale en psychologische veiligheid verder onder de aandacht. De norm voor Participatiewetbanen is al behaald; voor 2026 gaat het om 32 banen. Daarnaast blijft duurzame inzetbaarheid een belangrijk aandachtspunt. Het ziekteverzuim bedraagt 3,5% en blijft daarmee onder de norm van maximaal 4%.

We zetten veiligheid voorop door onze medewerkers en extern ingehuurd mensen te beschermen.

De inspanningen van Rijnland voor veilig werken leidden in het voorjaar van 2026 tot het behalen van een officiële trede 3 op de Safety Culture Ladder. De inrichting van de organisatie, risicobewustzijn van het hoger management, beleid, doelen en gedragsregels en de financiële middelen zijn op orde. We zetten nu in op de thema's doorwerking van beleid naar gedrag in communicatie, zichtbaar leiderschap op de werkvloer, eigenaarschap en aansprekcultuur om zo blijvend te leren en te verbeteren.

We zorgen voor een betrouwbare, veilige en robuuste ICT en gaan zorgvuldig om met persoonsgegevens (AVG/privacy).

Afgelopen periode hebben we ons ISMS (Information Security Management System) bijgewerkt ter voorbereiding op de externe BIO-audit. Hiermee hebben we een belangrijke stap gezet richting volwassenheidsniveau 4. Na de instemming van de OR met het nieuwe monitoringbeleid is onze securitymonitoring verbeterd. Het nieuwe datacenter is in beheer genomen, waardoor wij weer beschikken over een robuuste en betrouwbare IT-omgeving. De privacybewustwording is in de eerste helft van 2026 verder toegenomen. Het gezamenlijke privacybeleid AVG en Wet politiegegevens (Wpg) voor Rijnland en Schieland en de Krimpenerwaard (HHSK) is vastgesteld. Ook is de beheersing en monitoring van privacyrisico's verbeterd door de genomen stappen in het ISMS.

We verbeteren de fysieke toegangsbeveiliging.

In de eerste helft van 2026 is een aantal 'kinderziektes' en omissies naar voren gekomen in onder andere de techniek van de huidige fysieke toegangsbeveiliging. Met een plan van aanpak werken we verder aan het op orde brengen hiervan en zetten we in op extra beheerderscapaciteit. Fysieke beveiliging maken we in het vervolg tevens onderdeel van het programma Weerbaarheid. Hier nemen we ook de voorbereiding op nieuwe wetgeving in mee, te weten de Wet weerbaarheid kritieke entiteiten (Wwke) en de Cyberbeveiligingswet (Cbw).

We gaan door met de digitale transformatie en de ontwikkeling van datagestuurde werken en AI. We bieden ondersteuning aan onze medewerkers op de impact van AI.

De eerste veilige verbindingen zijn gelegd tussen het DataLab en het bedrijfsmatige AI-systeem dat we ontwikkelen. Ook zijn we actief begonnen met het opleiden van medewerkers in het gebruik van persoonlijke AI (Copilot). Door middel van teamtrajecten voor het versterken van het digitaal verandervermogen doorleven we samen met teams de mogelijkheden en impact van AI op het werk van morgen.

We geven ondersteuning aan Rijnlandbrede onderwerpen.

We blijven ons opdrachtgeverschap ontwikkelen, door onder meer een succesvol georganiseerde marktdag en het sturen op slimme en efficiënte samenwerking waarbij kosteneffectiviteit centraal staat. De uitvoering van publiekscommunicatie ligt op schema. We stimuleren innovatie, blijven de calamiteitenorganisatie verder ontwikkelen en we leggen na het zomerreces de vaststelling van het participatiebeleid en de participatieverordening voor aan de VV. We voldoen hiermee aan de Wet open overheid (Woo). Een uitgebreidere stand van zaken is onderstaand per los onderwerp in het desbetreffende hoofdstuk weergegeven.

We zijn wendbaar en voorbereid op mogelijke calamiteiten.

De calamiteitenorganisatie is op zijn taak voorbereid. Wel geven externe ontwikkelingen aanleiding om de weerbaarheid en wendbaarheid van de calamiteitenorganisatie onder de loop te nemen. Denk aan mogelijke risico's als een langdurige stroomstoring, voortschrijdende klimaatverandering of (moedwillige) dreigingen of systeemfalen. Dit pakken we op binnen het programma Weerbaarheid.

Zomerburap 2026

Bestuur, organisatie en dienstverlening (BOD)

We hebben oog voor innovaties en leggen het accent op een goede borging.

We stimuleren innovatie en voeren in de bestuursprogramma's verschillende pilots uit. We werken aan een overzicht van lopende innovaties, zodat beter in beeld is welke innovaties lopen en we beter kunnen volgen welke innovaties wanneer opgenomen kunnen worden in de reguliere bedrijfsvoering.

We stellen het participatiebeleid en de participatieverordening vast.

Het participatiebeleid en de participatieverordening zijn in de VV van 13 mei 2026 besproken en vervolgens ter inzage gelegd tot medio juli. Na de zomer zullen beide documenten ter vaststelling aan de VV worden voorgelegd.

Wat is ons doel?

Een deel van de activiteiten van Rijnland is overkoepelend voor of ondersteunend aan de hele organisatie. Voor zover deze activiteiten niet specifiek onder een van de primaire bestuursprogramma's vallen, brengen we deze onder in het programma Bestuur, Organisatie en Dienstverlening. Deze activiteiten hebben alle hetzelfde doel: het middels een effectieve en efficiënte organisatie uitvoering geven aan het WBP6 en het coalitieakkoord.

Wat doen we daarvoor?

Om de programmadoelen te bereiken, doen we het volgende:

1. We spelen in op de veranderende arbeidsmarkt.
2. We zetten veiligheid voorop.
3. We hebben aandacht voor digitale transformatie en datagestuurde werken.
4. We geven goede ondersteuning aan de overige Rijnlandbrede onderwerpen.

Overige doelstellingen en resultaten Programmabegroting 2026	Score	Realisatie 2026
1. We spelen in op de veranderende arbeidsmarkt		
Aantrekkelijk werkgeverschap		
Ook in 2026 blijft Rijnland inzetten op arbeidsmarktprofilering. Door herkenbare campagnes en innovatieve arbeidsvoorwaarden werken we aan Rijnland als beste werkgever van de regio.		We hebben de arbeidsmarktprofilering in 2026 voortgezet met herkenbare communicatie en gerichte wervingsactiviteiten. Daarmee blijven we zichtbaar als aantrekkelijke werkgever in de regio. De inzet is vooral gericht op functies waar de arbeidsmarkt krap is en op het versterken van het werkgeversverhaal van Rijnland.
Het aantrekken van jong talent (scholen en universiteiten) blijft een belangrijk onderdeel van onze arbeidsmarktstrategie. Dit doen we door het verder ontwikkelen van campusrecruitment en het professionaliseren van onze stage- en traineeprogramma's.		De activiteiten gericht op jong talent zijn verder uitgebouwd. Campusrecruitment, stages en traineeprogramma's worden professioneler ingericht, zodat Rijnland eerder en structureler in contact komt met studenten, starters en toekomstige medewerkers.
We werven actief en innovatief met een zorgvuldige selectie (norm: 70 dagen doorlooptijd).		De gemiddelde doorlooptijd van vacatures blijft onder de norm van 70 dagen. Tegelijkertijd blijft zorgvuldige selectie belangrijk, zodat snelheid niet ten koste gaat van kwaliteit en duurzame inzetbaarheid.
Passend personeelsbestand		
De komende jaren zien we een versnelde uitstroom richting AOW. Ondanks dat zetten we ons in om het uitstroombestand onder de 10% te houden.		De uitstroom richting AOW is een blijvend aandachtspunt. Met gerichte sturing op behoud, ontwikkeling en tijdige opvolging zetten we erop in het totale uitstroombestand onder de 10% te houden.
Het binden en boeien van eigen medewerkers blijft een belangrijke pijler van onze HR-strategie Human Resources. Dit doen we onder andere door het verder ontwikkelen van het concept "Rijnland – een lerende organisatie", waarin medewerkers gestimuleerd en uitgedaagd worden om te (blijven) werken aan de eigen (loopbaan)ontwikkeling.		Het concept "Rijnland – een lerende organisatie" is verder uitgewerkt. Daarmee versterken we het binden en boeien van medewerkers en stimuleren we eigen regie op ontwikkeling, vakmanschap en loopbaanperspectief.
Moeilijk vervulbare vacatures zullen we met specifieke interventies oplossen. Denk daarbij aan het starten van klasjes om junior medewerkers versneld te laten doorontwikkelen, en aan specifieke arbeidsmarktcampagnes om in contact te komen met nieuwe, gekwalificeerde collega's.		Voor moeilijk vervulbare vacatures zijn gerichte interventies nodig, die we in gang gezet hebben. Denk aan specifieke arbeidsmarktcampagnes en ontwikkelroutes voor junior medewerkers. Door de aanhoudende krapte blijft dit onderwerp een risico en vraagt dit blijvende aandacht.
Diversiteit, inclusie en sociale veiligheid		

Zomerburap 2026

Bestuur, organisatie en dienstverlening (BOD)

Overige doelstellingen en resultaten Programmabegroting 2026	Score	Realisatie 2026
Het personeelsbeleid is een afspiegeling van de maatschappij: dat is Rijnlands visie. Het benutten van meerwaarde van de verschillen tussen collega's draagt bij aan een succesvolle(re) organisatie.		Rijnland blijft werken aan een personeelsbeleid dat beter aansluit bij de diversiteit in de samenleving. De meerwaarde van verschillen wordt nadrukkelijker verbonden aan samenwerking, innovatiekracht en de kwaliteit van onze dienstverlening.
Met Verschil Verrijkt zetten we in op sociale en psychologische veiligheid. Wij willen een organisatie zijn waar iedereen zich herkend en erkend voelt. Niet om hoe je eruitziet, of wat je doet in je vrije tijd, maar om de bijdrage die je levert aan de doelstellingen van Rijnland.		Met Verschil Verrijkt is sociale en psychologische veiligheid verder onder de aandacht gebracht. De inzet richt zich op een werkomgeving waarin medewerkers zich gezien en erkend voelen en waarin thema's als aanspreken, leren en samenwerken vanzelfsprekender worden.
Wij committeren ons aan de geldende quota voor Participatiewetbanen. Voor 2026 zijn dit 32 banen. Dat aantal hebben we al bereikt.		De norm voor Participatiewetbanen is reeds behaald. Voor 2026 gaat het om 32 banen. Rijnland blijft deze inzet voortzetten vanuit zowel werkgeverschap als maatschappelijke verantwoordelijkheid.
Wendbaar en inzetbaar		
We sturen op een ziekteverzuimpercentage van maximaal 4%.		De realisatie is 3,5%. Dat is de rede voor een groene score. We blijven inzetten op preventie, tijdige begeleiding, aandacht voor werkdruk en duurzame inzetbaarheid. De ontwikkeling vraagt blijvende monitoring en gerichte inzet van leidinggevend, HR en arbopartners.
Ook in de komende jaren blijft Rijnland vol inzetten op de (persoonlijke) ontwikkeling van onze medewerkers		De persoonlijke ontwikkeling van medewerkers blijft onderdeel van de HR-aanpak. Via leren en ontwikkelen, loopbaanontwikkeling en teamgerichte interventies versterken we vakmanschap, inzetbaarheid en wendbaarheid.
Monitoring en sturing		
We blijven investeren in het verder ontwikkelen van onze HR-dashboards als datagedreven instrument voor het uitvoeren van metingen en bijsturing.		De HR-dashboards worden verder ontwikkeld als instrument voor datagedreven sturing. Daarmee ontstaat beter inzicht in onder meer bezetting, uitstroom, verzuim, recruitment en ontwikkeling, om zo tijdiger te kunnen bijsturen.
2. We zetten veiligheid voorop		
We beschermen medewerkers en extern gecontracteerde mensen Op het gebied van arboveiligheid maakten we de afgelopen jaren grote stappen. Begin 2026 wordt met een geplande audit bekend of we Rijnland kunnen certificeren op trede 3 van de Veiligheidscultuurladder. De organisatie met overlegstructuren en rollen, beleid en processen staat. De belangrijkste doorlopende opgave is het vergroten van bewustwording, cultuur en gedrag en meldingsbereidheid. Hier zetten we in 2026 op in door te focussen op het gedrag van medewerkers en leidinggevend in het vervolg op de training Zien, Handelen, Leren over een veilige werkcultuur. Daarnaast staat arboveiligheid sterk in verbinding met sociale en psychologische veiligheid. Deze thema's vragen aandacht in een breder kader, zoals in Verschil Verrijkt.		In het voorjaar van 2026 hebben we een officiële trede 3 op de Safety Culture Ladder behaald. Rijnland onderkent het belang van een solide veiligheidscultuur en de medewerkers zijn intrinsiek gemotiveerd hierop te groeien. Ook is het risicobewustzijn bij het hogere management goed ontwikkeld en is het beleid (inclusief doelstellingen en gedragsregels) op orde. De komende periode zetten we in op het versterken van de doorwerking van dit beleid naar concreet gedrag en het stimuleren van eigenaarschap en de onderlinge aanspreekcultuur. Zo blijven we leren en verbeteren.
We zorgen voor betrouwbare, veilige en robuuste ICT We beschermen bedrijfsinformatie en persoonsgegevens, door digitale veiligheid, informatiebeveiliging en privacy. De focus voor de komende jaren ligt op het continu bewaken en verbeteren van onze op risico gebaseerde informatieveiligheid (BIO niveau 3 tot 4) en het beheersbaar maken van de applicatiekosten. We bouwen voort op de 'Nota digitaal op koers' aan een betrouwbare, veilige en robuuste ICT waarin business en IT integraal samenwerken aan de digitale transformatie.		We hebben een belangrijke stap gezet richting volwassenheidsniveau 4 door het bijwerken van het ISMS (Information Security Management System), ter voorbereiding op de externe BIO-audit. Ook is de securitymonitoring verbeterd, na instemming van de OR met het nieuwe monitoringbeleid, en is het nieuwe datacenter in beheer genomen. Zo beschikken wij over een robuuste en betrouwbare IT-omgeving.
We gaan zorgvuldig om met persoonsgegevens De AVG en privacy hebben doorlopend onze aandacht. Burgers, medewerkers en bedrijven		In de eerste helft van 2026 is de privacybewustwording verder toegenomen. Het gezamenlijke privacybeleid AVG en Wet

Zomerburap 2026

Bestuur, organisatie en dienstverlening (BOD)

Overige doelstellingen en resultaten Programmabegroting 2026	Score	Realisatie 2026
moeten erop kunnen vertrouwen dat hun gegevens en belangen in veilige handen zijn. We hebben een vast jaarplan en werken aan specifieke acties in de hele organisatie om de veiligheid van persoonsgegevens te waarborgen. Daarbij is interne bewustwording van alle medewerkers een belangrijk aandachtspunt. Rijnland groeit naar een privacy-volwassenheidsniveau 4, waarbij we voldoen aan de wet- en regelgeving en actief anticiperen op wijzigingen. De functionaris gegevensbescherming (FG) houdt toezicht.		politiegegevens (Wpg) voor HHR en HHSK is vastgesteld, waardoor de kaders voor gegevensbescherming zijn geactualiseerd en geharmoniseerd. Ook zorgen de genomen stappen in het ISMS voor een verbetering in de beheersing en monitoring van privacyrisico's.
We verbeteren de fysieke toegangsbeveiliging De fysieke toegangsbeveiliging van Rijnland brengen we in 2026 op een hoger niveau. Dit is noodzakelijk vanwege een toegenomen dreigingsniveau en overeenkomstig het gestelde in de Europese CER-richtlijn, specifiek in de Wet weerbaarheid kritieke entiteiten (Wwke) (beoogde vaststelling begin 2026). De eerste fase van de fysieke toegangsmaatregelen is gereed: we beheren alle functionele locaties van Rijnland centraal en deze zijn toegankelijk via een centralist, toegangspassysteem en/of elektromechanische sloten. Ook hebben we het cameratoezicht en bijbehorende autorisaties ingeregeld. Aan de hand van in 2025 uitgevoerde risico-inventarisaties is informatie bekend over zoneringen, weerstandklassen en maatregelen die wij dit jaar dienen te nemen om de totale fysieke toegangsbeveiliging op een aanvaardbaar niveau te brengen. Deze maatregelen vragen om additionele investeringen in verband met de gewijzigde regelgeving.		In de eerste helft van 2026 zijn risicoanalyses voor fysieke beveiliging uitgevoerd. Hieruit is een aantal 'kinderziekten' en omissies naar voren gekomen in onder andere de techniek van de huidige fysieke toegangsbeveiliging. Met een plan van aanpak werken we verder aan het op orde brengen van deze omissies en zetten we in op extra beheerderscapaciteit. Fysieke beveiliging maken we in het vervolg tevens onderdeel van het programma Weerbaarheid. Hier nemen we ook de voorbereiding op en uitvoering van nieuwe wetgeving in mee, te weten de Wwke en de Cyberbeveiligingswet (Cbw).
3. We hebben aandacht voor digitale transformatie en datagestuurde werken De impact van digitalisering wordt nu zichtbaar binnen ons waterschap: data geeft nieuwe inzichten en artificial intelligence (AI) helpt met het verhogen van de productiviteit. Dit heeft als gevolg dat in bijna elk proces IT-ondersteuning noodzakelijk is.		
We werken toe naar een datagestuurd Rijnland onder het motto 'Digitaal Voorop', zoals past bij de bestuurlijk vastgestelde visie voor de digitale transformatie.		De focus van Digitaal Voorop ligt nu op het op orde krijgen van onze data-governance en -inrichting. Zo bereiden we ons voor om hier direct mee aan de slag te kunnen met het beschikbaar komen van bedrijfsmatige AI in 2027.
We investeren in digitale middelen waarmee we onze processen slimmer kunnen inrichten of versimpelen en in kwaliteit verhogen. Daarbij kijken we niet alleen naar financiële mogelijkheden, maar ook naar maatschappelijke meerwaarde of kwaliteitsverhoging.		In samenwerking met het primaire proces proberen we in projecten zoals AMC en exotenbestrijding steeds meer bedrijfsmatige AI uit. De verwachting is dat we hier bij oplevering van het bedrijfsmatige AI-platform begin 2027 nog een extra boost aan kunnen geven. Hierin nemen we de behoeftes vanuit Digitaal Verandervermogen mee.
In 2025 heeft D&H de ambitie bepaald voor het gebruik van AI binnen Rijnland als toonaangevend waterschap. Het college heeft gekozen voor het ambitieniveau 'innovatiebouwer', wat een ambitieus maar gebalanceerd midden is tussen gelegenhedsinnovator en innovatieleider.		
We investeren in 2026 in zowel het digitaal verandervermogen van alle Rijnlanders als in digitale innovaties, zoals het gebruik van AI. Zo versterken we niet alleen onze innovatiecapaciteiten, maar bereiden wij onze medewerkers beter voor op de toekomst. Dit is van cruciaal belang kijkend naar de vergrijzing en de noodzaak om als organisatie relevant te blijven in een snel veranderende wereld.		Vanaf januari 2026 hebben we voor alle medewerkers die hier gebruik van willen maken AI (Copilot) algemeen beschikbaar gesteld voor de toepassing van persoonlijke productiviteit. Door middel van verplichte trainingen zorgen wij voor bewustzijn bij medewerkers hoe AI het best te gebruiken binnen de bestaande bedrijfsregels. Daarnaast zijn we gestart met het geven van trainingen aan teams om de impact van AI op hun eigen werk te bepalen. Ook hebben we een aantal evenementen georganiseerd met medewerkers en leidinggevenden om samen met elkaar de mogelijkheden te ervaren en hiervan te leren.
4. We ondersteunen Rijnlandbrede onderwerpen		
Goed opdrachtgeverschap Door doelgericht en transparant samen te werken met de markt geeft Rijnland invulling aan goed		We hebben de vierde marktdag georganiseerd, voor het eerst samen met de markt, namelijk met brancheorganisatie Cumela. Deze marktdag stond in

Zomerburap 2026

Bestuur, organisatie en dienstverlening (BOD)

Overige doelstellingen en resultaten Programmabegroting 2026	Score	Realisatie 2026
opdrachtgeverschap. Het document 'Rijnland en de markt' vormt daarbij het kader voor onze rol als opdrachtgever. We sturen op slimme en efficiënte samenwerking, waarbij kosteneffectiviteit centraal staat. We bieden heldere kaders en voeren de regie, terwijl we marktpartijen ruimte geven om kennis, innovatie en duurzame oplossingen in te brengen. Daarbij maken we bewust gebruik van de lokale expertise van opdrachtnemers, wat bijdraagt aan praktische en toekomstbestendige oplossingen die aansluiten bij de kenmerken van ons werkgebied. In een tijd van toenemende schaarste in de markt vraagt dit om intensievere samenwerking en afstemming. Met de jaarlijkse marktdag brengen we opdrachtnemers en Rijnland samen om kennis te delen, verwachtingen te verhelderen en onze samenwerking verder te versterken.		het teken van toekomstgericht samenwerken. Hiermee zijn kennisdeling, dialoog en samenwerking met marktpartijen verder versterkt. Ook is gewerkt aan de verdere professionalisering van het opdrachtgeverschap, door middel van het uitvoeren van de verbeteracties uit contractevaluaties en het voeren van dialoogtafels met de markt. Hierin geven we invulling aan de ambitie om marktpartijen te betrekken bij onze opgaven. En zo beter voorbereid te zijn op toenemende schaarste aan capaciteit, kennis en materialen. Ook zetten we de interne casusbijeenkomsten voort.
Werken aan een waterbewuste omgeving Door middel van publiekscommunicatie vergroten we het waterbewustzijn en de bekendheid van het werk van Rijnland. We informeren inwoners over de taken van ons waterschap, de uitdagingen waar we voor staan en hoe zij hieraan kunnen meewerken. De Unie van Waterschappen start in 2026 een landelijke campagne; Rijnland sluit hierbij aan door deze campagne te vertalen naar onze eigen regio. Daarnaast voeren we het plan van aanpak uit om op onze locaties te laten zien wat we doen. Dit doen we door het plaatsen van (extra) communicatiemiddelen, zoals borden en vlaggen. We dragen actief bij aan de publiekscommunicatie in onze regio door hier elk jaar € 150.000 voor uit te trekken. Dit komt boven op het communicatiebudget dat we onder meer gebruiken voor onze normale communicatie- en educatieactiviteiten.		De uitvoering ligt op schema. Rijnland heeft de landelijke campagne Watervangers vertaald naar regionale activiteiten. Daarbij hebben we extra buitenreclame en social media ingezet, samengewerkt met gemeenten en tuincentra, een externe nieuwsbrief verspreid en advertenties geplaatst in huis-aan-huisbladen. We ontwikkelden zelf de campagne Spoel wijzer om het waterbewustzijn te vergroten. Met een combinatie van acties op locatie en online communicatie hebben we inwoners geïnformeerd over de invloed van hun spoelgedrag op de afvalwaterzuiveringen en de waterkwaliteit. We hebben laten zien hoe kleine keuzes een groot verschil kunnen maken. Ook is de zichtbaarheid van Rijnland in het gebied letterlijk vergroot. Bij ongeveer 30 locaties zijn drieluiken met baniervlaggen geplaatst. Daarnaast ontwikkelen we in aanloop naar de waterschapsverkiezingen een online publiekscampagne om het werk en de kerntaken van Rijnland zichtbaar te maken.
Oog voor innovatie, accent op borging Nieuwe ontwikkelingen kunnen ons werk duurzamer, beter en vaak ook efficiënter maken. We hebben daarbij oog voor kansen die zich op de korte en lange termijn voordoen. We werken integraal en betrekken meerdere disciplines van Rijnland bij innovaties. Dit komt het innovatief vermogen van Rijnland ten goede. We proberen innovatie zoveel mogelijk in ons reguliere werk en bijbehorende bestuursprogramma's te verankeren. Daarnaast benutten we het stimuleringsbudget voor innovatie voor initiatieven (pilots) waar geen regulier budget voor beschikbaar is. We zetten extra in op digitale (AI-)ontwikkelingen. Kenmerk van innovaties is dat de opbrengsten voor de organisatie en de markt pas na verloop van tijd zichtbaar worden. In 2026 zetten we extra in op het borgen van pilots. Ook organiseren we een innovatiemarkt waarbij bestuur en medewerkers kennis kunnen maken met de innovatieve ontwikkelingen/pilots.		We stimuleren innovatie en voeren in de bestuursprogramma's pilots uit. We werken aan een overzicht van lopende innovaties om beter in beeld te krijgen welke innovaties lopen en we beter kunnen volgen welke innovaties wanneer opgenomen kunnen worden in de reguliere bedrijfsvoering. Op 21 september is er een innovatiemarkt. Tijdens deze markt is er vooral aandacht voor innovaties die kansrijk en direct toepasbaar zijn.
Crisisbeheersing en weerbaarheid Kijkend naar onder andere klimaatverandering is Rijnland met de eigen calamiteitenorganisatie voorbereid op mogelijke (waterstaatkundige) calamiteiten die zich in het Rijnlandse beheergebied kunnen voordoen. Denk aan overstromingen, maar ook aan waterkwaliteitsincidenten zoals illegale lozingen of incidenten op een van de afvalwaterzuiveringsinstallaties (awzi's). De		De calamiteitenorganisatie is op zijn taak voorbereid. Wel geven externe ontwikkelingen aanleiding om de weerbaarheid en wendbaarheid van de calamiteitenorganisatie onder de loupe te nemen. Denk aan mogelijke risico's als een langdurige stroomstoring, voortschrijdende klimaatverandering of (moedwillige) dreigingen of systeemfalen. Dit pakken we op binnen het programma Weerbaarheid.

Zomerburap 2026

Bestuur, organisatie en dienstverlening (BOD)

Overige doelstellingen en resultaten Programmabegroting 2026	Score	Realisatie 2026
calamiteitenorganisatie bestaat uit eigen medewerkers en komt bij alarmering in actie. Ook hebben we een calamiteitenplan opgesteld en is de bezetting goed. Er zijn een opleiding, training en oefenprogramma beschikbaar en het betrokken team maakt evaluaties van alle opschalingen. Twee aspecten van de in 2025 herziene calamiteitenbestrijdingsplannen van het calamiteitenplan vragen in 2026 om extra aandacht:		
- De bedrijfscontinuïteit, met name de digitale kwetsbaarheid - Een onderliggend risico van een grote stroomstoring. Met name op deze aspecten gaan we in 2026 aanvullend opleiden, trainen en oefenen.		Zie bovenstaand: we bereiden ons voor om met de calamiteitenorganisatie wendbaar en weerbaar te zijn. De komende periode werken we een draaiboek uit waarin aangegeven is wat te doen bij langdurige stroomuitval.
We stellen de participatieverordening en -beleid vast. Participatie is een structureel en essentieel onderdeel van het werk van het Hoogheemraadschap van Rijnland. Het stelt ons in staat een waterschap te zijn vóór en mét onze inwoners, bedrijven en maatschappelijke partners. Wij verbinden onze kerntaken – waterveiligheid, schoon en voldoende zoet water – met bredere maatschappelijke opgaven zoals klimaatverandering, woningbouw, landbouw, natuur, energietransitie en economische groei. Het is dus zeker niet nieuw voor Rijnland; we kennen een lange traditie van participatie. Door dit vast te leggen in een verordening en beleid creëren we transparantie over hoe we dit invullen en voldoen we aan de wettelijke taak om dit voor 1 januari 2027 vast te stellen.		Het participatiebeleid en de participatie-verordening zijn op 13 mei 2026 in de VV besproken en vervolgens ter inzage gelegd tot medio juli. Na de zomer zullen beide documenten ter vaststelling aan de VV worden voorgelegd.
Wet open overheid Rijnland maakt de documenten waarop de Wet open overheid (Woo) van toepassing is openbaar. Dit geldt zowel voor verzoeken op grond van de Woo als voor de actieve openbaarmaking. De informatiehuishouding van Rijnland is hierop aangepast. Meer informatie daarover leest u in de openbaarheidsparagraaf.		Rijnland maakt openbaar wat verplicht is. Daarnaast geven we ook al invulling aan een groot deel van de onderdelen van de volgende tranche. Hiervan is de huidige verwachting dat dit verplicht wordt in het najaar van 2027.

Financieel (V = voordeel ; N = nadeel)

Exploitatie x € 1 miljoen	Jaarrekening 2025	Begroting 2026	Prognose 2026	Resultaten zomerburap 2026
Lasten	59,9	63,6	63,9	0,4 N
Baten	9,5	8,9	9,6	0,8 V
Netto	50,4	54,7	54,3	0,4 V

De totale netto kosten voor het programma BOD zijn € 0,4 miljoen lager dan begroot. Kijkend naar de kosten voor Informatie en Digitalisering (I&D) vallen deze in totaal € 0,2 miljoen hoger uit dan begroot. Hier is het hoger uitvallen van de licentiekosten van € 0,6 miljoen in opgenomen. Deze verhoging komt voornamelijk door hogere kosten aan geo-licenties. Dit wordt gecompenseerd door minder uitgaven aan hardware door lifecycle-optimalisatie en contractmanagement. Ook zijn de prijzen van ICT-hardware en mobiele telefoons de afgelopen maanden enorm gestegen door het wereldwijde computerchipstekort. De komende maanden zullen we nog middelen aanschaffen. Afhankelijk van de prijsstijgingen en levertijden komen we hier in de najaarsburap op terug. Kijkend naar het gehele programma BOD zijn de kosten aan de CSF (Centrale Salarisadministratie en Functioneel Beheer, voor drie waterschappen) € 0,3 miljoen hoger dan begroot. Per september wordt de CSF ontvlochten.

De kosten aan het wagenpark vallen € 0,2 miljoen hoger uit door hogere motorrijtuigenbelasting en meer auto's in het wagenpark dan begroot. De deelnemersbijdrage aan de BSGR valt € 0,6 miljoen lager uit, door

Zomerburap 2026

Bestuur, organisatie en dienstverlening (BOD)

een lagere afrekening over 2025 en voordeel doordat het nieuwe KPC-model (kostprijscalculatie) nog niet actief is. De invorderingsopbrengsten van de BSGR vallen naar verwachting € 0,3 miljoen hoger uit (levert een voordeel op). Dit betreft hogere opbrengsten voor incassokosten die de BSGR oplegt aan inwoners die niet of te laat betalen.

Verder zien we een lagere doorbelasting van indirecte kosten á € 0,5 miljoen. Dit zijn voornamelijk personeelskosten. In de begroting verdelen we de indirecte kosten op basis van geschreven uren. Op basis van de geschreven uren in het eerste halfjaar hebben we hiervoor de prognose bijgewerkt aan de huidige realisatie. Dit voordeel wordt in zijn geheel uitgenut doordat we meer externen inhuren voor programma BOD (€ 0,5 miljoen). Tot slot is er nog een voordeel op de afschrijvingen en rente door lagere uitgaven en het achterblijven van investeringen (€ 0,2 miljoen).

Investerings x € 1 miljoen	Jaarrekening 2025	Begroting 2026	Prognose 2026	Vershil	% prognose
Uitgaven	1,8	1,4	1,2	-0,1	91,4%
Bijdragen derden	0,0	0,0	0,0	0,0	-
Netto	1,8	1,4	1,2	-0,1	91,4%

De investeringsuitgaven zijn € 0,4 miljoen lager dan begroot. Hieronder volgt een toelichting.

Cluster bedrijfsvoering

-/- € 0,5 miljoen

Het project vervanging hardware liften is vertraagd door een langere voorbereidingsfase voor de start van de aanbesteding en een verwachte lange leveringsduur van materiaal in de uitvoering (10-12 maanden). Hierdoor vindt een verschuiving van de uitgaven (€ 0,4 miljoen) naar 2027 plaats. Daarnaast geven we in het project Fysieke Toegang € 0,1 miljoen terug in de begroting. Om desinvesteringen te voorkomen voeren we heel 2026 een uitgebreide inventarisatie uit ter voorbereiding op het opvolgen van de Wet Weerbaarheid Kritieke Entiteiten (Wwke). En tegelijkertijd we werken aan een afronding en overdracht naar het programma Weerbaarheid.

Gebouwenbeheersysteem

€ 0,4 miljoen

In de najaarsburap 2025 is aangegeven het project Gebouwbeheerssysteem naar verwachting eind 2025 over te dragen aan de staande organisatie. Alhoewel het oplossen van de laatste restpunten voorspoedig ging, is het oplossen van een gering aantal restpunten toch verschoven naar 2026. Om die reden verwachten we in 2026, na afronding van deze restpunten, nog € 400.000 uit te geven en daarmee het project definitief af te ronden.

Deel II - Paragrafen**Financiering****INDICATOREN - FINANCIËLE UITWERKING****1 Absolute schuld**

	1/1	31/12
Begroting 2026:	€ 908,7 miljoen	€ 972 miljoen
Prognose 2026:	€ 900 miljoen	€ 950 miljoen

2 Relatieve schuld (als aandeel van belastingopbrengst)

	1/1	31/12
Begroting 2026:	274%	293%
Realisatie 2026:	271%	282%

Door met name de investeringen stijgt de relatieve schuld in 2026 van 271% naar 282%. Doordat het investeringsniveau in 2026 lager is dan begroot en door het positieve jaarrekeningresultaat is dit lager dan de 293% uit de begroting.

Bij de start van 2026 bedroeg de Rijnlandse financieringsbehoefte € 98,7 miljoen (begroot € 75,8 miljoen). De financieringsbehoefte is in de loop van 2026 toegenomen tot € 191,9 miljoen (begroting € 184,5 miljoen). De lagere beginstand van de begroting komt doordat rekening gehouden was met een nog af te sluiten langgeldlening van € 30 miljoen eind 2025. Deze langgeldlening was niet nodig. De prognose van de eindstand voor 2026 komt daardoor ook hoger uit dan de begrote eindstand.

De specificatie van de mutatie in de financieringsbehoefte is als volgt:

Mutatie in de financieringsbehoefte x € 1 miljoen	Jaarrekening 2025	Begroting 2026	Prognose 2026
Beginstand financieringsbehoefte	99,1	75,8	98,7
Mutatie financiële vaste activa	0,1	0,0	0,0
Aflossing langgeldleningen	39,9	45,4	43,9
Mutatie reserves	-15,6	-9,3	-12,1
Mutatie voorzieningen	0,6	0,1	0,1
Investerings (netto)	117,3	139,6	129,1
Totaal bestedingen	241,4	251,6	259,7
Afschrijvingen	62,7	67,1	67,4
Eindstand financieringsbehoefte	178,7	184,5	192,3

Dekking financieringsbehoefte x € 1 miljoen	Jaarrekening 2025	Begroting 2026	Prognose 2026
Nieuwe vaste geldleningen	80,0	110,0	110,0
Kortgeldleningen	84,8	76,5	82,5
Netto vlottende schuld (excl. kortgeld)	13,9	-2,0	-0,2
Totaal	178,7	184,5	192,3

Ons uitgangspunt bij het aantrekken van vreemd vermogen is een zo voordelig mogelijke financiering van de vaste activa, met inachtneming van de financieringsvoorschriften. Conform het delegatie- en mandaatbesluit is het college van dijkgraaf en hoogheemraden gemachtigd tot het aangaan van geldleningen.

De huidige rentepercentages:

- langlopende geldleningen	2,09% (begroting: 2,10%)
- nieuw af te sluiten langgeldleningen	3,60% (begroting: 3,40%)
- kortlopende geldleningen	2,38% (begroting: 2,10%)
- reserves en voorzieningen	0,00% (begroting: 0,00%)
- netto vlottende schuld	0,00% (begroting: 0,00%)

Weerstandvermogen en risicobeheersing

Deze paragraaf geeft een update over het weerstandsvermogen en de financiële impact hierop van niet of onvoldoende begrote risico's. De voorgestelde wijzigingen in de begroting leiden onder de streep tot een positief geprognoseerd resultaat met een toevoeging aan de reserves als voorstel voor het algemeen bestuur. De oorspronkelijke begroting 2026 is vooralsnog onder de streep voldoende robuust gebleken. Om uiteenlopende redenen zijn nog niet alle mogelijke mee- en tegenvallers verwerkt, in afwachting onder meer van weersverwachtingen en andere onzekerheden. Deze zaken zijn niettemin zo concreet mogelijk benoemd in de paragraaf bedrijfsvoering en daarmee als 'acceptabel onrechtmatig' te beschouwen.

Afhankelijk van de ontwikkelingen worden ze in de najaarsburap al dan niet verwerkt in een volgende begrotingswijziging. Daardoor worden deze mutaties financieel rechtmatig. Een voorbeeld is de financiële bijdrage in de klimaatbestendige wateraanvoer als gevolg van de aanhoudende droogte. In de najaarsburap is deze nader geconcretiseerd, net als waternavelverwijderings- en baggerkosten.

In deel VI van de toelichtingen zijn de meest relevante restrisico's geactualiseerd. De conclusie is dat de bijgestelde begroting 2026 voldoende robuust is.

Assetmanagement

In de programmahoofdstukken is de toelichting opgenomen op de voortgang van de maatregelen die we nemen op elk van de assetgroepen:

1. Waterkeringen en bijbehorende kunstwerken in programma Waterveiligheid.
2. Assetgroep watergangen, waterkwantiteitskunstwerken en gemalen in de programma's Voldoende water en Schoon en gezond water.
3. Assetgroep zuiveringstechnische werken in programma Waterketen.

In de komende begroting komt wederom in een paragraaf assetmanagement met een nadere toelichting van hoe we komen tot de voorstellen in de programma's.

Bedrijfsvoering

Deze paragraaf geeft een update over de financiële rechtmatigheid, doelmatigheid- en doeltreffendheidsonderzoeken en rekenkameronderzoeken en -aanbevelingen. De voortgang van de overige onderdelen van de paragraaf bedrijfsvoering zoals HR, ICT en veilig werken is toegelicht in het programma BOD.

Rijnland is voldoende financieel rechtmatig als 98% van alles wat we uitgeven voldoet aan de wetten en regels uit de bestuurlijk vastgestelde normenkaders. Over 2026 is dat zo'n € 351 miljoen van de € 358 miljoen.

I Stand van zaken financiële rechtmatigheid

Inhoudelijk (exploitatierekening) (art 7-9 Financiële verordening)

De belangrijkste regel is dat de onrechtmatigheden niet boven de 2% van de brutolasten mogen uitkomen (€ 7,1 miljoen), rekening houdend met de voorwaarden en criteria voor misbruik en oneigenlijk gebruik en het begrotingscriterium. In geval van een dreigende of verwachte lastenoverschrijding van meer dan € 0,3 miljoen is in de financiële verordening een meldplicht afgesproken richting de VV. Een dergelijke melding vindt plaats in de buraps, in de paragraaf Bedrijfsvoering. Door de lastenoverschrijding tijdig te melden heeft deze de status 'acceptabel onrechtmatig'. Bij een voorstel om de verwachte lastenoverschrijding op te nemen in de begrotingswijziging is deze na vaststelling door de VV financieel rechtmatig.

Op basis van de huidige inzichten blijft Rijnland ruimschoots binnen dit 2%-kader. Door de voorgestelde begrotingswijziging worden de betreffende overschrijdingen financieel rechtmatig.

Het college beschouwt de (mogelijke) uitgaven en de prognose over 2026 van de volgende posten voorlopig als acceptabel onrechtmatig, met erachter de naam van de hoogheemraad die de portefeuillehouder is:

- **Overdracht convenant gemeenten Haarlem en Haarlemmermeer (Hazenoot)**
Met de gemeenten Haarlem en Haarlemmermeer zijn afspraken gemaakt om het beheer en onderhoud van eerder overgenomen stedelijk water over te dragen aan de betreffende gemeenten. De financiële afwikkeling over 2026 was ten tijde van deze zomerburap nog niet geheel duidelijk.
- **Eventuele meerkosten van salarissen, sociale lasten en andere personele uitgaven (Verkleij)**
De totale geprognosticeerde personele kosten komen uit op ruim € 105 miljoen en zijn voor een deel niet volledig beïnvloedbaar. Fluctuaties in opleidingskosten, IKB-budgetten en inhuur leiden al snel tot meer- of minderkosten dan de rapporteringsdrempel van € 0,3 miljoen. Hoewel de geprognosticeerde meerkosten als begrotingswijziging zijn voorgesteld, kunnen zich in het restant van 2026 zowel hogere als lagere personele kosten voordoen.
Van belang is dat voor de rechtmatigheidstoets de personele kosten moeten worden verdeeld over de vijf programma's. De verdeelsleutel is op basis van deze burap geactualiseerd. Dit heeft met name geleid tot een verschuiving van het programma voldoende water naar programma waterketen van circa € 2,0 miljoen. De aanleiding hiervoor is de toegenomen aandachtintensiteit voor de waterketen.
- **Baggerwerken (Hazenoot)**
Rijnland heeft gedurende 2026 meerdere baggerwerken lopen. De feitelijke uitgaven eind 2026 kunnen significant afwijken van de huidige prognose, als de oplevering (net) over het kalenderjaar gaat.
- **Elektriciteitsverbruik (Hazenoot)**
Het meest lastig te ramen is het elektriciteitsverbruik voor watersysteembeheer. De aanhoudende droogte heeft een remmend effect, terwijl uiteraard nog onduidelijk is wat de weersverwachtingen voor het najaar en de winter zijn.

Het streven is om in de najaarsburap bovengenoemde posten waar nodig om te zetten naar een begrotingswijziging, inclusief dekkingsvoorstel. Op die manier is van een (acceptabele) onrechtmatigheid geen sprake meer. De betreffende posten zijn eerder toegelicht in de betreffende programmateksten en in de risicoparagraaf. Uit de tot nu toe gehouden interne controles voor het voorwaarden criterium blijken geen onrechtmatigheden van meer dan € 0,3 miljoen.

Inhoudelijk (investeringen) (art 7-9 Financiële verordening)

De VV heeft tot en met juni tien kredieten vastgesteld, waaronder vier clusterkredieten. In totaal ruim € 40 miljoen. Voor alle tien waren voldoende middelen geraamd in de programmabegroting 2026.

De lopende kredietvoorstellen voldoen eveneens aan de rechtmatigheidsvereisten. Uit de controle op lopende investeringsprojecten zijn geen feitelijke overschrijdingen van € 0,5 miljoen of hoger¹ aangetroffen.

Procesmatig

In november volgt een geactualiseerd normenkader voor 2026 en een kleine update van de financiële en controleverordening. Daarnaast actualiseren we onder meer frauderisico's in 2026 naast diverse andere acties om de rechtmatigheid verder te borgen.

II Doelmatigheids- en doeltreffendheidsonderzoeken (art 109a Waterschapswet)

Het college heeft onderzoeken naar doelmatigheid en de doeltreffendheid gedelegeerd aan de ambtelijke organisatie. In 2026 is een onderzoek c.q. audit opgestart naar baggerwerken. Ook is een navolging gestart voor de eerdere audit over regionale keringen. Beide zijn eind 2026 afgerond. Eind 2026 volgt een externe audit naar de informatieveiligheid via het Waterschapshuis.

III Stand van zaken aanbevelingen uit afgeronde rekenkameronderzoeken (art 97e Waterschapswet)

De Rekenkamer van het Hoogheemraadschap van Rijnland onderzoekt in hoeverre de Verenigde Vergadering is toegerust op de toenemende complexiteit en onzekerheden van toekomstige waterschapsopgaven, en welke kansen en mogelijkheden er zijn om de bestuurlijke besluitvorming te verbeteren. Het onderzoek is in de afrondende fase en de Rekenkamer informeert de VV hierover dit najaar.

¹ Een krediet mag maximaal met 10% overschreden worden tot een maximum van € 0,5 miljoen, zonder voorafgaande toestemming van het algemeen bestuur. Bedragen daarboven moeten als financieel onrechtmatig worden beschouwd (art 8 Financiële verordening).

Deel III - Middelen 2026

Exploitatierkening naar kosten- en opbrengstsoorten

Bedragen x € 1 miljoen (V = voordeel ; N = nadeel)

Omschrijving	Jaarrekening 2025	Begroting 2026	Prognose 2026	Resultaten zomerburap 2026
Lasten				
Rente en afschrijvingen	80,2	88,4	86,2	2,1 V
Personeelslasten	99,4	103,6	105,8	2,2 N
Goederen en diensten van derden	132,9	151,9	152,0	0,1 N
Bijdragen aan derden	14,2	14,5	14,1	0,4 V
Toevoegingen aan voorzieningen/onvoorzien	1,7	0,4	0,4	0,0 N
Totaal lasten	328,4	358,7	358,5	0,3 V
Baten				
Financiële baten	0,2	0,2	0,2	0,0 V
Personeelsbaten	0,7	0,3	0,5	0,2 V
Goederen en diensten aan derden	19,8	24,5	21,2	3,3 N
Bijdragen van derden	3,2	2,4	3,3	0,9 V
Interne verrekeningen	6,0	4,0	4,0	0,0 V
Totaal baten	29,9	31,4	29,2	2,2 N
Saldo baten en lasten	298,5	327,4	329,3	1,9 N
Waterschapsbelastingen	309,8	332,1	336,7	4,6 V
Dividenden en overige inkomsten	4,3	4,5	4,6	0,1 V
Totaal waterschapsbelastingen en dividenden	314,1	336,6	341,3	4,7 V
Resultaat voor bestemming	15,6	9,3	12,1	2,8 V
Reeds bestemd resultaat	5,8	9,3	9,3	0,0 V
Nog te bestemmen resultaat	9,8	0,0	2,8	2,8 V

Hierna volgt een toelichting van de resultaten ten opzichte van de begroting.

Rente en afschrijvingen

De € 2,1 miljoen lagere rente en afschrijvingskosten betreffen voor € 2,4 miljoen lagere rentelasten en voor € 0,3 miljoen hogere afschrijvingslasten. De lagere rentelasten zijn ontstaan door lagere investeringsuitgaven waardoor de schulden lager zijn dan waarmee in de begroting rekening gehouden is.

Snellere afschrijving van het cluster landbouw (waaronder het Landbouwportaal) zorgen voor € 1,1 miljoen hogere afschrijvingskosten. Hiertegenover staan € 0,8 miljoen lager afschrijvingen voor de piekberging Haarlemmermeer door latere oplevering. De afschrijving begint een maand na oplevering.

Personeelslasten

De personeelslasten zijn € 2,2 miljoen hoger dan begroot. Van de hogere personeelslasten komt € 1,5 miljoen voort uit een verschuiving van goederen en diensten van derden naar personeelslasten. De overige € 0,7 miljoen bestaat met name uit extra kosten voor nabetaling inconvenienten en hogere kosten pensioenpremies.

We zien bij de personeelslasten ook dat we meer uitgeven aan inhuur en minder aan vast personeel. De kosten van inhuur vallen € 5,0 miljoen hoger uit. Daarentegen zijn de kosten voor vast personeel € 2,7 miljoen lager. De overige personeelslasten vallen € 0,1 miljoen lager uit. Binnen de programma's zijn verder budgetneutrale verschuivingen.

Goederen en diensten van derden

Op dit onderdeel is een nadeel van € 0,1 miljoen. We schetsen hieronder de kostenontwikkelingen die plaatsvinden:

	(x € 1 miljoen)
Hogere kosten slibverwerking, o.a. door vertraging slibdroger HVC	€ 1,6
Hogere licentiekosten door hogere prijzen licenties	€ 0,5
Hogere onderhoudskosten Waterketen (o.a. op Haarlem Waarderpolder en kosten BIM)	€ 0,4

Hogere kosten CSF	€ 0,3
Hogere kosten voor vaarwegbeheer	€ 0,3
Hogere kosten voor PE door indexering productprijs	€ 0,2
Hogere kosten wegens extreme droogte	€ 0,5
Lagere kosten door verschuiving naar personeelskosten	€ 1,5
Lagere kosten elektriciteit	€ 0,4
Lagere deelnemersbijdrage BSGR	€ 0,6
Lagere kosten Aquon door lagere afrekening 2025	€ 0,2
Lagere kosten grensoverschrijdend afvalwater (GOAW)	€ 0,5
Lagere kosten exotenbestrijding, door vertraging aanbesteding	€ 0,5

Bijdragen aan derden

De bijdragen aan derden vallen € 0,4 miljoen lager uit dan begroot. Dit komt met name door lagere kosten HWBP (eindafrekening 2025/voorschot 2026).

Personeelsbaten

De personeelsbaten vallen € 0,2 miljoen hoger uit dan begroot. Dit zijn opbrengsten die voornamelijk voortkomen doordat medewerkers ingezet worden bij andere Waterschappen, het Waterschapshuis en de Unie van Waterschappen.

Goederen en diensten aan derden

Binnen het resultaat op goederen en diensten aan derden is sprake van een nadeel van € 3,3 miljoen. Dit wordt veroorzaakt door € 1,0 miljoen lagere vastgoedopbrengsten uit kleine verkopen en voor € 2,7 miljoen aan lagere vastgoedopbrengsten uit grote verkopen. Doordat er minder grote verkopen zijn wordt de begrote storting in de reserve schuldreductie ook met € 2,7 miljoen verlaagd. Verder zijn er nog lagere opbrengsten vanuit GOAW (€ 0,4 miljoen). Tegenover deze nadelen staan ook een aantal voordelen zoals, hogere invorderingsopbrengsten (€ 0,3 miljoen) en een hogere vergoeding vanuit HHSK inzake Nutricia (anti-afhaak) (€ 0,4 miljoen). Tot slot zijn er nog overige verschillen van € 0,1 miljoen (voordeel).

Bijdragen van derden

Binnen het resultaat van bijdragen van derden is er een voordeel van € 0,9 miljoen. Dit komt door een bijdrage voor het vaarwegbeheer (zie voor kosten *goederen en diensten van derden*) van € 0,3 miljoen, een niet begrote pacas subsidie voor awzi Gouda en ontvangen (SDE) subsidie Stimulering Duurzame Energieproductie en Klimaattransitie (Katwijk en Bodegraven) van € 0,3 miljoen. Daarnaast ontvangen we niet begrote subsidies vanuit het Nationaal Restauratiefonds en de Provincie Zuid-Holland inzake watervan (€ 0,2 miljoen). Tot slot zijn er nog overige verschillen van € 0,1 miljoen (voordeel).

Waterschapsbelastingen

De oplegging van de belastingen verloopt voorspoedig. Op basis van de huidige inzichten is de verwachting dat de totale opgelegde opbrengst ongeveer € 4,6 miljoen hoger zal uitkomen dan oorspronkelijk begroot.

Van deze meeropbrengst heeft € 2,5 miljoen betrekking op de watersysteemheffing. De belangrijkste oorzaak hiervan is dat de WOZ-waarde van woningen sterker is gestegen dan waarmee de Waarderingskamer rekening hield ten tijde van het opstellen van de begroting. Hierdoor wordt voor de watersysteemheffing voor eigenaren over belastingjaar 2026 naar verwachting € 2,3 miljoen meer opgelegd dan begroot. Daarnaast verwachten we voor de verontreinigingsheffing voor bedrijven een meeropbrengst van € 0,2 miljoen. Dit komt onder meer door het relatief koude weer aan het begin van het jaar, waardoor meer vliegtuigen en landingsbanen ijsvrij moesten worden gemaakt dan voorzien.

Voor de zuiveringsheffing wordt een meeropbrengst van € 2,1 miljoen verwacht ten opzichte van de begroting. Hiervan heeft € 1,5 miljoen betrekking op de zuiveringsheffing voor bedrijven. Het aantal vervuilingseenheden (ve's) neemt nog steeds toe ten opzichte van voorgaande jaren. Bij de zuiveringsheffing voor woningen ligt de prognose € 0,6 miljoen boven de begroting, wat neerkomt op een afwijking van ongeveer 0,6%. Dit betreft daarmee een relatief beperkte afwijking van de begroting.

Dividenden en overige inkomsten

Een hogere dividenduitkering van € 0,1 miljoen door de NWB Bank.

Investeringsen

Het volgende overzicht geeft de investeringen per programma weer (bedragen x € 1 miljoen).

Omschrijving	Jaarrekening 2025	Begroting 2026	Prognose 2026	Verschil	% prognose
Waterveiligheid	15,6	22,3	18,8	-3,6	84,1%
Voldoende water	31,3	42,6	38,0	-4,7	89,1%
Schoon en gezond water	11,0	14,0	14,9	0,9	106,1%
Waterketen	64,8	72,8	63,9	-8,9	87,7%
BOD	1,8	1,4	1,2	-0,1	91,4%
Concernbrede korting (5%)		-7,7		7,7	
Totaal	124,5	145,5	136,8	-8,7	94,0%
Bijdragen	7,6	6,0	7,7	1,7	129,2%
Netto investeringen	116,9	139,6	129,1	-10,5	92,5%

De prognose van de bruto investeringen komt voor 2026 uit op € 136,8 miljoen. Dit is € 8,7 miljoen lager dan het bedrag van € 145,5 miljoen waarmee in de begroting rekening is gehouden. Daarmee komen de investeringen uit op 94% van de begroting.

In de toelichtingen per programma worden toelichtingen op de bruto-investeringen gegeven:

[Waterveiligheid](#)

[Voldoende water](#)

[Schoon en gezond water](#)

[Waterketen](#)

[Bestuur, organisatie en dienstverlening](#)

Zomerburap 2026

Restrisico's

Deel VI Toelichtingen

Restrisico's

Deze toelichting behandelt de update van de meest relevante restrisico's. Voor meerdere van deze in de begroting 2026 genoemde risico's zijn in de zomerburap begrotingswijzigingen aangeleverd.

1. Algemeen: hogere personele kosten (Verkleij-Lemmers)

Voor de personele kosten is in 2026 ruim € 103 miljoen begroot. De gehanteerde marge in de risicoparagraaf van de begroting was plus minus € 2,0 miljoen, gezien de invulling van meer of minder inhuurkrachten, de inzet van IKB-budget en andere secundaire arbeidsvoorwaarden. De directie bespreekt per kwartaal de HR-ontwikkelingen en stuurt bij waar nodig, rekening houdend met de gemaakte begrotingsresultaten en zoveel mogelijk binnen de loonsom.

Stand van zaken medio 2026: de prognose ligt circa € 2,1 miljoen hoger dan begroot, met name voor inhuur van tijdelijke projectmedewerkers en specifieke ICT'ers. De vaste formatie ligt ruim 30 fte lager dan begroot.

2. Specifiek: overlast invasieve exotische waterplanten (Hazenoot)

De kosten van de bestrijding van exoten zoals de grote waternavel kunnen hoger uitpakken dan begroot, mede door de weersomstandigheden.

Stand van zaken medio 2026: de uitgaven liggen lager dan begroot en zijn gebaseerd op de beschikbare capaciteit van de tijdelijke aannemers.

3. Specifiek: incidentele mee- of tegenvallers eigendommen (De Vries)

De afgelopen jaren heeft Rijnland diverse overtollige gronden, terreinen en overige eigendommen met een substantiële boekwinst verkocht. Afgesproken is dat deze incidentele meevallers worden bestemd voor de reserve schuldenreductie. Voor kleinere grond- en vastgoedverkoop gaat dit in vanaf 2027.

Stand van zaken medio 2026: de prognose voor de incidentele verkoopopbrengsten klein vastgoed is in de voorjaarsburap enigszins verlaagd. In de najaarsburap volgt een definitieve prognose van deze moeilijk te voorspellen opbrengst.

4. Specifiek: hogere rente (De Vries)

Het verloop van de kapitaalmarktrente is en blijft moeilijk in te schatten. Gezien het kapitaalintensieve karakter van Rijnland is de exploitatierekening rentegevoelig.

Stand van zaken medio 2026: in het najaar zal Rijnland een langgeldlening afsluiten. Op basis van de huidige inzichten is de verwachting dat de huidige prognose van de totale rentelasten voldoende robuust is.

5. Specifiek: hogere HWBP-bijdrage dan begroot (Verkleij-Lemmers)

Het Hoogwaterbeschermingsprogramma (HWBP) vereist jaarlijks van ieder waterschap een financiële bijdrage. Ondanks deze zorgvuldige totstandkoming en afstemming van deze bijdrage leren de afgelopen jaren dat telkens een aanvulling is vereist. Rijnland heeft hier maar beperkt invloed op.

Stand van zaken medio 2026: de afrekening van de bijdrage in de HWBP-afrekening viel lager uit. De verwachting is dat de HWBP-kosten in dit kalenderjaar niet afwijken van het budget, hoewel dit van meerdere externe factoren afhankelijk is.

6. Algemeen: hogere onderhoudskosten dan begroot (allen)

De kans is aanwezig dat om uiteenlopende redenen meer budget nodig is voor correctief of andersoortig onverwacht onderhoud. Dit kan zich voordoen in ieder programma, bijvoorbeeld via meer schadeherstel aan regionale keringen en onverwachte reparaties aan gemalen of awzi's. Mocht sprake zijn van meer noodzakelijk onderhoud dan begroot, dan stelt de Rijnlandse onderhoudsorganisatie nieuwe prioriteiten.

Stand van zaken: de geprognosticeerde onderhoudskosten komen – los van verwijderingskosten van exotische waterplanten – circa € 0,4 miljoen hoger uit. De belangrijkste oorzaken zijn onderhoudskosten voor het in bedrijf houden van de slibvergister op de awzi Haarlem Waarderpolder gedurende 2026 vanwege uitstel in het nieuwbouwproject. Daarnaast heeft Rijnland extra kosten gemaakt voor de bouw-informatiemodellering (BIM 3D). BIM is een proces waarbij digitale representaties van de fysieke en functionele kenmerken van een bouwwerk worden gemaakt, beheerd en uitgewisseld.

7. Algemeen: herstel na calamiteiten (allen)

Jaarlijks heeft Rijnland te maken met diverse en uiteenlopende calamiteiten. Van persleidingbreuken en aanhoudende droogte tot cyberaanvallen. De bestrijding en het herstel naar de oorspronkelijke of gewenste situatie vergt soms een noodzakelijke financiering die vaak niet geheel te begroten is.

Stand van zaken: de belangrijkste opschaling tot dusver betrof de aanhoudende droogte. De inzet van de KWA betekent voor Rijnland het leveren van een niet begrote financiële bijdrage van minimaal € 0,3 miljoen. Deze is vooralsnog niet meegenomen in de begrotingswijziging en volgt in de najaarsburap.

8. Specifiek: mogelijke beverschade (Verkleij-Lemmers)

Mocht sprake zijn van substantiële graafschade door bevers, dan zal hiervoor binnen de lopende begroting dekking voor worden gevonden, indien noodzakelijk met een inzet van de algemene reserves.

Zomerburap 2026

Restrisico's

Stand van zaken: van feitelijke graafschade is tot nu toe in 2026 geen sprake. Het is niet de vraag of de bever in Rijnlands gebied voor schade gaat zorgen, maar wanneer. De Rijnlandse organisatie is hierop voorbereid. Via een memo is de VV op 9 juli nader geïnformeerd.

9. Specifiek: bijzondere assets (allen)

Rijnland onderhoudt bijna alle assets adequaat. De enkele uitzonderingen zijn assets die onder water zitten, zoals menginstallaties in zwemwater, meerdere oeververdedigingen en andere watersysteemassets. De kans is aanwezig dat benodigd onderhoud hiervoor niet voldoende is begroot.

Stand van zaken: vooralsnog is geen sprake van extra onderhoud aan dergelijke bijzondere assets. Als het zich voordoet zal het binnen het totale onderhoudsbudget worden gedekt.

10. Specifiek: meer muskusrattenbeheer (Verkleij-Lemmers)

De kans is aanwezig dat er meer inspanningen nodig zijn om de muskusratten terug te dringen tot de landsgrenzen. Dit betreft dan vooral extra inzet van bestrijders.

Stand van zaken: de financiële bijdrage over 2026 is binnen de begrotingskaders. Vanaf 2027 zou de bijdrage substantieel hoger kunnen uitpakken. Dit wordt in de begroting 2027 nader uitgewerkt.

11. Algemeen: gewijzigde afschrijvingskosten (allen)

Gedurende 2026 worden tussen de 40 en 50 investeringsprojecten opgeleverd en geactiveerd met begrote afschrijvingskosten van € 2,6 miljoen. Niet ieder project kan rekenen op een strakke deadline. Een voorbeeld zijn samenwerkingsprojecten.

Stand van zaken: de geactualiseerde en neerwaarts bijgestelde afschrijvingskosten zijn bepaald op basis van de meest recente investeringsprognose. De kans dat de afschrijvingskosten later dit jaar nog substantieel afwijken wordt in principe als aanvaardbaar klein beschouwd.

12. Specifiek: hogere slibverwerkingskosten (Kortman)

De rijksoverheid overweegt wederom om de vrijstelling voor het verbranden van zuiveringsslib af te schaffen. Rijnland heeft dan geen keus dan de zuiveringsheffing met dit bedrag (jaarlijks € 0,8 tot € 1,0 miljoen) te verhogen. Deze afschaffing was in de begroting 2026 bewust niet begroot, mede door de demissionaire status van het toenmalige kabinet.

Stand van zaken: er is geen sprake van afschaffing van deze vrijstelling door het huidige kabinet.

13. Specifiek: hogere (exploitatie)kosten Haarlem Waarderpolder (Kortman)

De realisatie van het grootste investeringsproject, de nieuwbouw voor awzi Haarlem Waarderpolder, is de komende jaren in volle gang. De VV is en blijft via reguliere voortgangsrapportages adequaat geïnformeerd. De basis in deze begroting zijn de goedgekeurde kredieten en de bijbehorende begrote verhoogde exploitatiekosten tijdens de verbouwing. Ook de risicobeheersmaatregelen zijn gedeeld en besproken met de VV, onder meer de P50-basis voor de gehanteerde investeringsraming.

Stand van zaken: de VV wordt via reguliere voortgangsrapportages op de hoogte gehouden van de voortgang.

14. Specifiek: meer of minder belastingopbrengsten (De Vries)

Het is per definitie lastig om de belastingopbrengsten op 1% of nauwkeuriger te begroten, gezien onzekerheden zoals fluctuaties in WOZ-waarde, kwijscheldingen en oninbare vorderingen. Rijnland werkt met zo actueel en accuraat mogelijke info over de belastinginkomsten, om verschillen tussen begrote en werkelijke cijfers binnen aanvaardbare bandbreedtes te houden. Dit gebeurt via verbonden partij BSGR. Eventuele mee- en tegenvallers moeten in de lopende begroting worden bestemd via de egalisatiereserves per belastingcategorie. Deze zijn voldoende robuust gedurende 2025-2030.

Stand van zaken: de geprognosticeerde belastingopbrengsten komen circa € 4,6 miljoen hoger uit. Dit wordt met name veroorzaakt door de hogere WOZ-waarden en meer ve's van bedrijven.

15. Algemeen: hogere energiekosten (Kortman, Hazenoot)

Zowel de prijzen als de hoeveelheden voor elektriciteitsverbruik en energieopwekking fluctueren. Rijnland gaat al met al meer energie verbruiken de komende jaren en ook opwekken. Dit is enigszins weersafhankelijk. Een relatief nat jaar leidt tot meer elektriciteitsverbruik. Het verloop van de elektriciteitsprijzen is eveneens lastig in te schatten voor vijf jaar. De organisatie heeft de elektriciteitsprijzen grotendeels vastgezet tot en met 2028. Het begrote verbruik is een reële inschatting van zuinigere, maar ook grotere installaties, zoals straks de awzi Haarlem Waarderpolder. De energieopwekking is conservatief geraamd.

Stand van zaken: de elektriciteitskosten zijn in totaal met € 0,4 miljoen verlaagd, met name door de energiezuinigheid van de vernieuwde awzi Zwanenburg. De aanhoudende droogte zou het elektriciteitsverbruik voor watersysteembeheer enigszins kunnen drukken. Dit hangt af van het weerbeeld en het bijbehorende verbruik in het komende najaar en winter.

16. Specifiek: opgeslagen PFOS-bluswater (Schouffoer)

Verjaring van de aansprakelijkstelling van KLM en Schiphol over het met PFOS verontreinigd opgeslagen bluswater uit 2008 is in 2023 (opnieuw) gestuit. Mocht het bevoegd gezag (provincie) Rijnland gelasten de verontreiniging te verwijderen, dan kan Rijnland kosten daarvoor trachten te verhalen op KLM en Schiphol.

Stand van zaken: er zijn geen nieuwe ontwikkelingen.

Zomerburap 2026

Restrisico's

17. Specifiek: afbouw convenanten (Hazenoot)

Rijnland voert met vijf gemeenten gesprekken over het afbouwen van eerder afgesloten convenanten over het onderhoud van stedelijk water (baggeren, schonen, maaien). In 2026 is duidelijkheid over de afbouwtrajecten per gemeente (tijdpad, wijze van overdragen en financiële verplichtingen). Vanaf 2027 is gerekend met verlagingen van jaarlijks € 0,6 tot € 0,9 miljoen. De kans is aanwezig dat de verlagingen zich later voordoen dan waarmee in deze begroting is gerekend.

Stand van zaken: met de gemeenten Haarlemmermeer en Haarlem is bestuurlijke overeenstemming bereikt over de herziening van het convenant. De financiële consequenties voor 2026 zullen in de najaarsburap worden meegenomen. Nog niet duidelijk is in hoeverre ze binnen de begrotingskaders vallen. Dit hangt mede af van de vraag of de betreffende maatregelen ook feitelijk in 2026 worden gerealiseerd.

Overige en kleinere restrisico's

Andere restrisico's die voorsnog minder grote gevolgen hebben en een kleinere kans van optreden betreffen met name juridische risico's. De afspraak is dat als deze zich in meer of mindere mate voordoen, de financiële gevolgen binnen de lopende exploitatiebegroting moeten worden gevonden.

Rijnland heeft een beperkt aantal rechtszaken of juridische risico's lopen. In bijna alle gevallen is sprake van los van elkaar staande incidenten en lopen (hogere) beroepen. De verwachting is dat de juridische risico's beperkt en acceptabel blijven, gezien onder meer Rijnlands goede invulling van de zorgplicht. Elk kwartaal wordt het college geïnformeerd over de stand van zaken rondom (mogelijke) rechtszaken en juridische risico's. In aanloop naar 2027 (einddatum KRW zonder verder uitstel) kan de achterblijvende waterkwaliteit een issue zijn dat kan worden ingeroepen bij de bestuursrechter. Met het door de VV goedgekeurde maatregelenpakket voor de KRW4 (juni 2026) wordt dit risico verminderd. De vergunningsaanvraag van Eli Lilly kan eveneens rekenen op bestuurlijke aandacht.

De kosten voor baggerwerken lopen via de exploitatierekening. De feitelijke uitgaven eind 2026 voor baggerwerken kunnen afwijken van de huidige prognose. Als de oplevering van enkele baggerwerken over het kalenderjaar gaat, kan sprake zijn van enkele miljoenen minder uitgaven. In de najaarsburap volgt een update. De geprognosticeerde resultaten van baggerwerken (kuubs, emissieloos, projectmatige voortgang) zijn over het algemeen goed. De samenwerking met gemeenten vraagt aandacht: op onderdelen verloopt deze stroever en werkt dit vertragend en kostenverhogend.

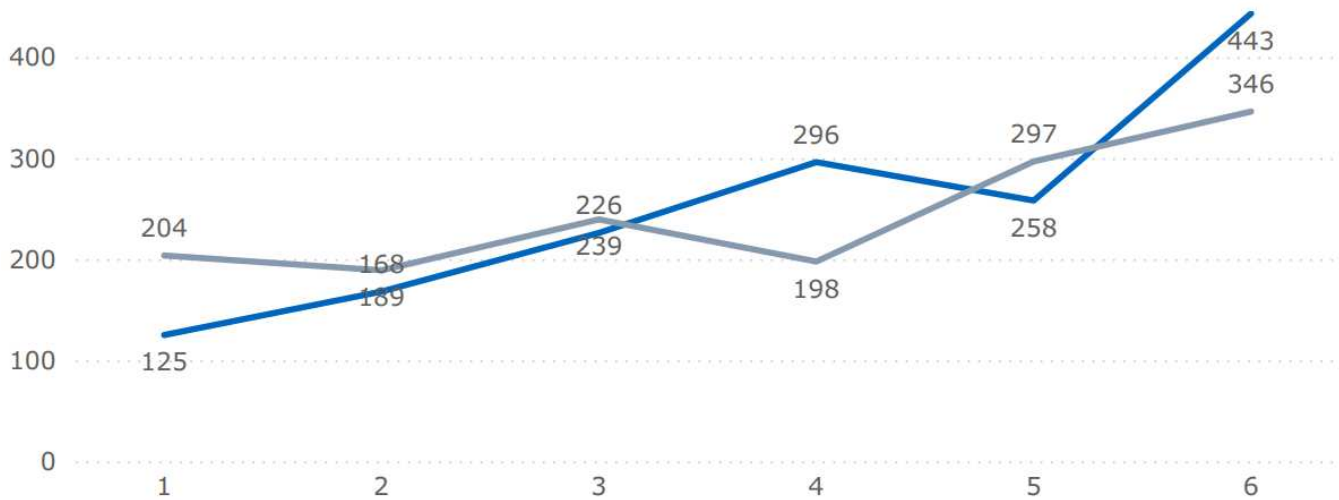
Zomerburap 2026

Meldingen en incidenten

Meldingen en incidenten

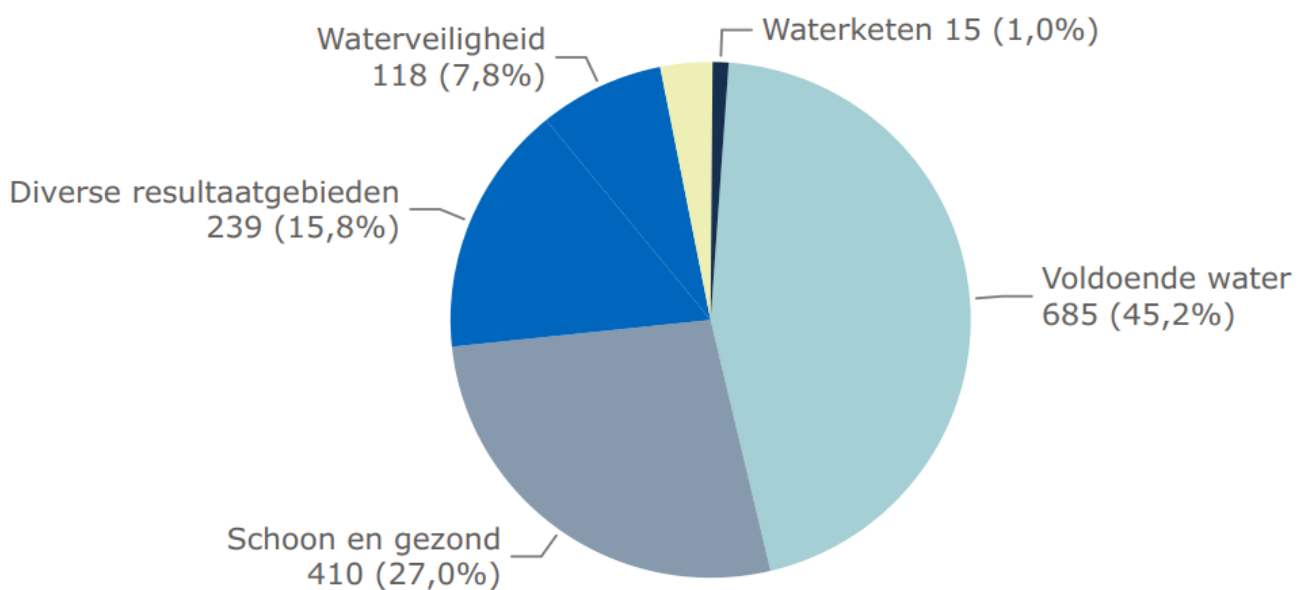
● Aantal zaken ● Aantal zaken gemiddeld afgelopen 3 jaar

Zaken huidig jaar 1.516
 Zaken afgelopen 3 jaar (gemiddeld) 1.472
 % verschil 3%

Soort Melding	Top 5 huidige periode	Percentage verschil 3 jaar
Overige activiteiten en incidenten met nadelige effecten	128	+11%
Waterpeil (te) laag polder	127	-1%
Vissterfte / Vissen in nood	117	+72%
Beheer eigendommen	111	+64%
Overmatige plantengroei watergang	76	+12%

Resultaatgebied

Zomerburap 2026

Meldingen en incidenten

Waterveiligheid

Soort Melding	# Zaken	Percentage verschil 3 jaar
Verzakking waterkering	33	+9%
Lekkage waterkering	22	-42%
Activiteiten kern- of beschermingszone waterkering	21	+13%
Totaal	76	

- In het eerste halfjaar van 2026 zijn regelmatig meldingen ontvangen over de staat van waterkeringen en activiteiten in beschermingszones. Een groot deel van de meldingen had betrekking op werkzaamheden en objecten binnen de kern- of beschermingszone van waterkeringen, zoals steigers, damwanden, graafwerkzaamheden, bouwactiviteiten en zwaar verkeer op of nabij dijken. Na controle bleek in veel gevallen sprake van vergunde of toegestane activiteiten, al zijn verschillende situaties nader onderzocht of gemonitord.
- Daarnaast kwamen gedurende het halfjaar meerdere meldingen binnen van verzakkingen, afkalvingen en instabiliteit van waterkeringen. Bewoners meldden onder meer gaten in dijken, verzakte taluds, uitspoeling achter beschoeiingen, sinkholes en schade aan infrastructuur nabij waterkeringen. Oorzaken waren vaak een combinatie van bodemdaling, watererosie, dierlijke activiteit, achterstallig onderhoud en eerdere werkzaamheden aan dijken en oevers.
- Diverse locaties zijn opgenomen in inspectie- en onderhoudsprogramma's of in lopende versterkingsprojecten. Ook werden meldingen gedaan van vermoedelijke lekkages en kwelverschijnselen bij waterkeringen. In veel gevallen bleek na inspectie geen sprake van een acuut veiligheidsrisico, maar werden locaties wel opgenomen voor verdere controle en onderhoud.
- Het algemene beeld over het eerste halfjaar laat zien dat inwoners zeer alert zijn op mogelijke risico's voor de waterveiligheid.
- De meeste meldingen konden na inspectie zonder directe veiligheidsmaatregelen worden afgehandeld, maar de meldingen benadrukken het belang van structurele monitoring, tijdig onderhoud en duidelijke communicatie over werkzaamheden en verantwoordelijkheden rondom waterkeringen.

Voldoende water

Soort Melding	# Zaken	Percentage verschil 3 jaar
Waterpeil (te) laag polder	127	-1%
Overmatige plantengroei watergang	76	+12%
Waterpeil (te) hoog polder	57	-41%
Totaal	260	

- In de eerste helft van 2026 hadden de meeste meldingen betrekking op waterpeilen, doorstroming van watergangen, overmatige plantengroei en onderhoud van het watersysteem. Meldingen over een te hoog of te laag waterpeil werden vaak veroorzaakt door verstopte duikers, inlaten, stuwen of onvoldoende doorstroming, wat leidde tot wateroverlast, droogvallende sloten, stank en zorgen over schade aan landbouwgrond, woningen en natuur.
- Functioneren van duikers vormde een terugkerend aandachtspunt; verstoppingen waren regelmatig de oorzaak van zowel hoge als lage waterstanden en werden veelal opgelost door schoonmaak- of onderhoudswerkzaamheden.
- Veel bewoners meldden overmatige plantengroei, waaronder riet, waterlelies, kroos en andere waterplanten, die de doorstroming, recreatie en waterkwaliteit belemmerden.
- Daarnaast kwamen diverse meldingen binnen over verondiepte watergangen door baggerophoping, waardoor watergangen onvoldoende functioneerden en de waterafvoer verslechterde.
- Ook waren er klachten over schade of overlast bij schonings- en baggerwerkzaamheden, zoals achtergebleven maaisel, bagger, beschadigde oevers en zorgen over de uitvoeringswijze van werkzaamheden.
- Exoten zoals grote waternavel, Japanse duizendknoop en Amerikaanse rivierkreeften zorgden lokaal voor meldingen vanwege hun negatieve invloed op doorstroming, biodiversiteit en oeverstabiliteit.
- Een belangrijk patroon was dat veel meldingen met elkaar samenhangen: verondieping, plantengroei en verstoppingen veroorzaakten een slechtere doorstroming, wat vervolgens leidde tot afwijkende waterpeilen en verslechtering van de waterkwaliteit.
- Over het geheel genomen hadden de meldingen vooral betrekking op onderhoud, doorstroming en peilbeheer, waarbij de meeste situaties na inspectie, onderhoud of afstemming met andere beheerders konden worden opgelost.

Zomerburap 2026

Meldingen en incidenten

Schoon en gezond

Soort Melding	# Zaken	Percentage verschil 3 jaar
Vissterfte / Vissen in nood	117	+72%
Drijfslag olieproduct	70	0
Incidentele lozing op oppervlaktewater	41	+17%
Totaal	228	

- In het eerste halfjaar van 2026 is een duidelijke toename zichtbaar van meldingen die samenhangen met de waterkwaliteit, met name vissterfte, olieverontreinigingen en algenbloei. Incidentele vissterfte kwam in vrijwel alle maanden voor, maar nam vooral in juni sterk toe: toen werden op meerdere locaties grote aantallen dode karpers, snoeken en andere vissoorten werden aangetroffen. Belangrijke oorzaken waren hoge watertemperaturen, zuurstoftekorten, lage waterstanden en een beperkte doorstroming van watergangen. Daarnaast werden op verschillende locaties vissen waargenomen die naar lucht haptten, wat wijst op acute problemen met de waterkwaliteit.
- Op 20 februari was er een opschaling naar fase 1 wegens olie en vissterfte in het Spaarne. Dit is dezelfde dag afgeschaald. Oorzaak en dader is onbekend.
- Op 31 maart is er ook opgeschaald naar fase 1 i.v.m. vissterfte bij gemaal Nieuwkoop. De oorzaak bleek zuurstofloos water te zijn. Na twee dagen is er afgeschaald.
- De inzet van het Expertteam Waterkwaliteit heeft geleid tot een meer proactieve en effectieve aanpak van incidenten. Door vroegtijdige signalering, monitoring en coördinatie konden situaties sneller worden beoordeeld en opgepakt. Hierdoor waren eind juni geen aanvullende opschalingen nodig, terwijl op 20 februari en 31 maart nog naar fase 1 werd opgeschaald. De inzet van het expertteam heeft daarmee bijgedragen aan een vermindering van het aantal opschalingen bij vissterfte-incidenten.
- Ook het aantal meldingen van drijfslagen van olie- en brandstofproducten bleef gedurende het halfjaar hoog. De incidenten varieerden van kleine oliesporen tot omvangrijke verontreinigingen als gevolg van bootbranden, lekkages en onbekende lozingen. In de meeste gevallen konden verspreiding en milieuschade door snelle inzet van opruimaatregelen worden beperkt.
- Verder was sprake van aanhoudende zorgen over overlastgevende algenbloei, met meldingen uit onder meer recreatiegebieden, plassen en stedelijke watergangen. Bewoners en recreanten maakten melding van blauwalg, troebel water, stankoverlast en afnemende recreatieve mogelijkheden. Vooral langdurige perioden van warm weer, voedselrijk water en een beperkte watercirculatie lijken hierbij een belangrijke rol te hebben gespeeld.
- Over het geheel genomen laten de meldingen zien dat weersomstandigheden, waterpeilbeheer en doorstroming een grote invloed hebben op de waterkwaliteit. De meeste incidenten zijn onderzocht en afgehandeld, waarbij maatregelen zijn getroffen zoals het verwijderen van dode vissen, het plaatsen van oliebooms, het verbeteren van de doorstroming en het informeren van betrokken inwoners en gemeenten.

Waterketen

Soort Melding	# Zaken	Percentage verschil 3 jaar
Geluidsoverlast awzi of rioolgemaal	7	+50%
Incidentele lozing verontreiniging op het riool	3	-10%
Lekkage of breuk persleiding	2	-60%
Totaal	12	

Het aantal meldingen over awzi's, rioolgemalen en persleidingen bleef beperkt en bestond voornamelijk uit signalen van hinder of vermoedelijke storingen. De meeste meldingen zijn afgehandeld of doorgezet naar de verantwoordelijke organisatie voor verdere opvolging.

Zomerburap 2026

Subsidieontvangsten

Subsidieontvangsten

Waterveiligheid

Voor de planuitwerkingsfase Versterking IJsseldijk Gouda spoor 2 is een bijdrage van € 2,5 miljoen uit het Hoogwaterbeschermingsprogramma (HWBP) toegezegd. Deze bijdrage is begin 2026 vastgesteld. Voor de realisatiefase is € 5,7 miljoen aangevraagd. Daarnaast is voor de verkenningsfase van Versterking IJsseldijk Gouda spoor 4 € 900.000 HWBP-subsidie toegezegd. De HWBP-bijdrage voor de verkenningsfase voor de werkzaamheden aan de Woerdersluis, Boezemsluis en de duiker in de Spaarndammersluis is vastgesteld op € 900.000.

Voldoende water

Er is instandhoudingssubsidie toegezegd voor poldergemaal Leeghwater en boezemgemalen Gouda en Katwijk (€ 340.000) voor de periode 2027-2032. Daarnaast is er in 2024 en 2025 subsidie toegezegd van in totaal € 1,4 miljoen voor emissieloos werken. In 2026 is hiervoor € 400.000 aangevraagd.

Schoon en gezond water

Voor maatregelen ter verbetering van de waterkwaliteit is € 700.000 subsidie toegezegd voor de KRW-pilot Amstelveense Poel. Vanuit het NSP-NPI (Nationaal Strategisch Plan - Niet-productieve Investerings) is € 2,4 miljoen subsidie toegezegd voor de Luwtedam Braassemermeer. De provincie Zuid-Holland heeft subsidies toegezegd van € 118.000 voor monitoring Nieuwkoopse Plassen (nieuwe aanvraag ingediend voor periode 2026-2030 voor € 113.000) en € 1,5 miljoen voor Polder Stein en Broekvelden & Vettenbroek. Tevens is er € 450.000 subsidie toegezegd voor het stimuleren van natuurlijkvriendelijk oever- en slootbeheer en € 25.000 voor onderzoek/monitoring van de schieraal. Voor het landbouwportaal is vanuit de DAW Impulsregeling (Deltaplan Agrarisch Waterbeheer) € 900.000 subsidie toegezegd. Voor de pilot fosfor bollenteelt is € 235.000 subsidie toegezegd en voor de Regio Deal Metropoolregio Amsterdam West (MAW) € 725.000. Door de provincie Noord-Holland en provincie Zuid-Holland is respectievelijk € 40.000 en € 75.000 toegezegd voor verwijdering van de watervlavel.

Waterketen

Voor de zonneweide op awzi Katwijk is een toezegging van € 1,5 miljoen subsidie gedaan en voor en voor de zonneweide op awzi Bodegraven € 590.000. Het ministerie van Infrastructuur en Waterstaat (IenW) heeft een bijdrage van € 3,6 miljoen toegezegd voor de verwijdering medicijnresten op awzi Leiden-Noord. Voor het onderzoek naar IEX (Ion Exchange) heeft STOWA een bijdrage van € 240.000 toegezegd. Voor monitoring van lachgasemissies is € 690.000 subsidie toegezegd. Voor de installatie van warmtepompen is € 50.000 subsidie toegezegd. Voor de medicijnrestenverwijdering op awzi Gouda is voor € 3,17 miljoen subsidie toegezegd door het ministerie van IenW (ontvangen betaling € 3.172.115). Voor het plaatsen van isolatieglas bij awzi Leiden-Noord is een aanvraag ingediend voor € 35.000.

BOD

Een instandhoudingssubsidie van € 250.000 is toegezegd voor het gemeenlandshuis en het polderhuis. Daarnaast is vanuit het ministerie van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties (BZK) een bijdrage van € 1,4 miljoen toegezegd voor de implementatie en uitvoering van de Wet open overheid (Woo). De pilot voor de aanpak van de bodemverontreiniging bij awzi Rijsenhout is vastgesteld op € 140.000. Voor de uitvoering is € 2,2 miljoen toegezegd. Voor conservering en digitalisering van rekesten is € 220.000 subsidie toegezegd.

Zomerburap 2026

Gebruikte afkortingen

Gebruikte afkortingen

AGV	Waterschap Amstel, Gooi en Vecht	LIWO	Landelijk Informatiesysteem Water en Overstromingen
ahi	asset health indicator	LTAP	langetermijn-assetplanning
AHN5	Actueel Hoogtebestand Nederland 5	LNV	ministerie van Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit
AMP	tactisch assetmanagementplan	MD	Management Development
arbo	arbeidsomstandigheden	MJP	Meerjarenperspectief
ATEX	ATmosphere EXplosible (norm voor explosieveiligheid)	MRA	Metropoolregio Amsterdam
avi	algemene voortgangsindicator	MVOI	maatschappelijk verantwoord opdrachtgeven en inkopen
aws	afvalwatersysteem	N3MP	Nieuwe Driemanspolder
awtg	afvalwater transportgemaal	NOVEX	Nationale Omgevingsvisie Executiekraacht
awzi	afvalwaterzuiveringsinstallatie	NPLG	Nationaal Programma Landelijk Gebied
aza	alternatieve zoetwateraanvoer voor West-Nederland	NUP	Naleving Uitvoeringsprogramma natuurvriendelijke oevers
bg	boezemgemaal	NZKG	Noordzeekanaalgebied
BIM	Building Information Modeling/bouwinformatiemodel	PE	polyelectrolyet
BOB	beeldvorming, oordeelsvorming en besluitvorming	PACAS	Powdered Activated Carbon in Activated Sludge (ofwel: poederkool in actief slib)
BOD	Bestuur, Organisatie en Dienstverlening	poho	portefeuillehouder
BSGR	Belastingsamenwerking Gouwe-Rijnland	PFAS	poly- en perfluoralkylstoffen
burap	bestuursrapportage	PFOS	perfluorooctaansulfonaten
BZK	Ministerie van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties	PPLG	Provinciale Programma's Landelijk Gebied
cao	collectieve arbeidsovereenkomst	RI&E	risico-inventarisatie en evaluatie
CBS	Centraal Bureau voor de Statistiek	ROR	Richtlijn Overstromingsrisico's
CSF	Centrale Salarisadministratie en Functioneel Beheer	RVB	Rijksvastgoedbedrijf
CWS	Commissie Watersystemen	RVU	Regeling voor Vervroegde Uittreding
DAW	Deltaplan Agrarisch Waterbeheer	RWS	Rijkswaterstaat
DIRK	Dijkverbetering Regionale Keringen	SAMP	strategisch assetmanagementplan
DSO	Digitaal Stelsel Omgevingswet	SBB	Staatsbosbeheer
EMU	Economische en Monetaire Unie	SDE	Stimulering Duurzame Energieproductie en Klimaattransitie
fg	functionaris gegevensbescherming	SOR	standaardontwerprichtlijnen
fte	fulltime equivalent	STOWA	Stichting Toegepast Onderzoek Waterbeheer
gr	gemeenschappelijke regeling	SPP	strategische personeelsplanning
GOAW	Grensoverschrijdend Afvalwater	TGWR	Toekomstgericht Waterbeheer Rijnland
HDPE	High Density Polyethylene (Nederlands: hogedichtheidspolyethyleen)	UvW	Unie van Waterschappen
HVC	Huisvuilcentrale	ve	vervuilingseenheid
hr	human resources	VIJG	Verbetering IJsseldijk Gouda
hrm	human resource management	VV	verenigde vergadering
HWBP	Hoogwaterbeschermingsprogramma	VDS	verbeterd droogmakerijsysteem
hWh	het Waterschapshuis	WBP	waterbeheerprogramma
HWP	Haarlem Waarderpolder	WBS	water en bodem sturend
IenW	ministerie van Infrastructuur en Waterstaat	Woo	Wet open overheid
IPCC	Intergovernmental Panel on Climate Change	WOZ	waardering onroerende zaken
IT	informatietechnologie	Wwke	Wet weerbaarheid kritieke entiteiten
ICT	informatie- en communicatietechnologie	ZANK	Zuiveringskringen Alphen aan den Rijn
I&D	Informatie & Digitalisering	ZWR	Noord en Kerk en Zanen zwemwaterrichtlijn
IKB	individueel keuzebudget		
IPO	Interprovinciaal Overleg		
ISAE	kwaliteitsstandaard voor rapportage uitbestede processen		
IV&P	informatieveiligheid en privacy		
KNMI	Koninklijk Nederlands Meteorologisch Instituut		
KPC	Kostprijs Calculatie		
KWA	klimaatbestendige wateraanvoer		
KWA+	capaciteitsvergroting KWA		
KRW	Kaderrichtlijn Water		
LBO1	eerste landelijke beoordeling overstromingsrisico's		
LBO2	tweede landelijke beoordeling overstromingsrisico's		
LDO	Landelijke Databank Overstromingsinformatie		

Zie ook: [Woordenlijst Waterbeheerprogramma \(WBP6\)](#)